

NORSK POLAR-TIDENDE

THE NORWEGIAN

POLAR-GAZETTE

Polarårboken 1953

The Polar-Yearbook

NORSK POLAR-TIDENDE

THE NORWEGIAN POLAR-GAZETTE

POLARÅRBOKEN

THE POLAR-YEARBOOK 1953

I samarbeid med: Norsk Polarinstitutt, Oslo – Norsk Polarklubb, Oslo – Arktisk Forening, Tromsø

Redaktør: Konsulent Th. Hansen

Redaksjonens og ekspedisjonens adresse: Halvorsen & Larsen A.s Trondhjemsvn. 72, Oslo
Tlf. sentralbord 37 29 10

Trykkeri: A/S Handelstrykkeriet, Sandefjord

La dette bli Deres spesielle organ og tidsskrift!

Innhold: – Contents:

Billede av Roald Amundsen	side	2
Dikt om Roald Amundsen	«	3
Roald Amundsens siste ferd for 25 år siden	«	4, 5, 6
Roald Amundsens første selvstendige polarekspedisjon	«	6, 7
Hvem kan og bør bli medlem av Norsk Polarklubb	«	7
Norsk Polarinstituttets virksomhet 1953	«	8, 9
Forslag om systematisk geologisk undersøkelse av Finnmarksvidda	«	9
Tusener hyldet Roald Amundsens minne i Tromsø	«	10, 11
Norsk Polarklubbets virksomhet. Valg på nytt styre	«	11
En eventyrsikkelse i Norsk kirke- og kulturliv	«	12, 13, 14, 15
Fast losjiskip under sildefisket	«	15
Fiskerioversikt	«	17, 18
Oversikt over selfangstnæringen	«	19, 20
Fra Den Internasjonale Hvalfangstkommissjons 5. årsmøte i London i år	«	21, 23, 25, 26
Hvalfangstoversikten	«	27, 28, 29

Contents:

Roald Amundsen's First Independent Polar Expedition	«	30, 31
The Fisheries in 1953	«	31, 32, 33
Counting by plane estimates the seal stock on the New- foundland field	«	33, 44
From the International Whaling Commission's fifth annual Meeting in London	«	35, 36, 37, 38, 39
The Antarctic Whaling Season 1952–53	«	39, 40, 41, 42

Sortering for kull i Longyearbyen	«	34
Arktisk Forening har løst mange oppgaver	«	43
Polhavet er blitt en snarvei	«	44, 45
En sannferdig historie om «Mosquito-Bob»	«	47, 48
Anders Jahre — foregangsmannen i hvalfangsten	«	49
Store Norske Spitsbergens årsberetning	«	49
Marinen i Ishavet	«	50, 52
Norsk Polarklubbets vellykkede oktobermøte	«	52
Helge Ingstad hjemme igjen	«	52
Norsk Polarklubbets medlemsfortegnelse 1953	«	55, 57, 59, 61
Arktisk Forening, Tromsø's medlemsfortegnelse	«	61, 63, 65
Ny-Alesund: N 24 og N 25 klar for starten til 88 gr. nord	«	69
N 25 lander i Ny-Alesund etter turen til 88 gr. nord	«	71
Luftskipet «Italia» lander i Ny-Alesund	«	73
Minnesmerket over N 24 og N 25-ferdens deltakere i Ny-Alesund ..	«	75

Tidsskriftet Deres familie også vil ha glede av!

Organ for fiskeri-, hvalfangst-, selfangst-, turistnæringen og bergverksdriften spesielt i de arktiske/antarktiske områder.

Ettertrykk uten kildeangivelse ikke tillatt!

Roald Amundsen

ROALD AMUNDSEN

Dette diktet stod i sin tid i «Aftenposten». Vi tillater oss å gjengi det her i tilknytning til det øvrige stoff om Roald Amundsen, også fordi det sier så meget om den dyptgående og varme hengivenhet det norske folk omfattet Roald Amundsen med:

*Der går et stille tog, det teller millioner,
avsted til Ham, som over verdner troner,
et tog av bønnerop for alle dem,
som i det lukte ishav blev igjen.*

*Men En vi særlig bærer på vårt hjerte
og følger natt og dag med dypets smerte.
Det er vår Roald, Norges heltesønn,
ham vier vi vår første — siste bønn.*

— — — —
*Du sterke Roald, Nordens edle ranke,
si, hører du ei verdens hjerte banke?
Fornemmer du ei fedrelandets gråt
fordi å redde dig de ei vet råd?*

*Kom Nordens folk, vi fastere slår kjeden.
Ti almakts Gud er også kjærligheten,
og for Hans guddomsøies faste blink
hvert isbjerg løstes må på første vink.*

*Bli med i bønn om tro, som flytter bjerge,
den være må vårt faste sikre verge.
Å, almakts Gud! vi roper natt og dag:
Inn til dit tfaderhjerte alle tag!*

*La midnattsolen varm og deilig skinne
på dem, som kanskje helt er frosset inne
og mellem isflak ligger inneklemmt.
Å, Fader, vis at Du dem et har glemt!*

— — — —
*Til bønn, la hjertets klokker skyndsomt kime
og tause vi forventer Herrens time
i tro og tillit holde stille ut — —
d a kanskje undret skal skje av Gud.*

Vally Sejersted.

Roald Amundsens siste ferd for 25 år siden

«Det er dette. Det er fillete og slitt, men det er rent»

«Det er dette.
Det er fillete og slitt,
men det er rent.»

DISSE ordene er Roald Amundsens egne, da han ble spurt om hva det var som hadde vært drivkraften i hans liv.

Det var for flaggets skyld. Det var for å bringe flagget heder og berømmelse og derved bære vårt lands navn ut over verden.

Han hadde denne rene fedrelandsfølelse i seg fra sin tidligste ungdom, da han bestemte seg for å bli polarforsker. Han ville vise i dåd, hva han bar i sitt hjerte.

Det er så mange som har skrevet om polarforskeren Roald Amundsen, så jeg skal i denne artikkel forsøke å gi et bilde av fedrelandsvennen og mennesket Roald Amundsen, slik jeg «lærte» ham å kjenne.

Roald Amundsen var det en kaller inneslutning av natur. Han bygde opp i seg selv en verden, som bare få fikk delvis adgang til. Han var redd for å binde seg for sterkt til noe menneske, da han følelsesmessig ville bli hemmet i gjennomføringen av sine planer.

I barne- og ungdomsårene var planene naturligvis nokså flytende, men tok etter hvert bestemt form. Det var polarforsker han ville bli. Og det siste avgjørende puff fikk han da han var til stede ved den store mottakelse som Oslo ga Fridtjof Nansen og hans menn etter deres store bedrift.

Men Roald Amundsen ville ha blitt polarforsker også uten dette forbillede, da han bar den virkelig store og rene fedrelandskjærlighet i sitt hjerte.

Og den kjærligheten får ingen utladning i et makeliv liv. Nei, det er ødemarken med slit, som krever det enkelte menneskes aller siste krefter og litt til, som gir en slik natur som hans tilfredsstillelse.

Bare mennesker som selv har denne følelse

ren og uforløst i seg kan trenge inn i hans tankeliv, når han sammen med sine menn slet seg frem mot det mål han hadde satt. Han visste han kunne stole på sine menn, men han visste også at et hvert menneske har sin ytterste grense i fysisk og psykisk utholdenhet. Han måtte gi av sin innerste kraft — den levende ild, som er uendelig i et slikt menneske.

De menn som fulgte Roald Amundsen på ferdene hans ble hans menn for livet. Han var alltid sine venners venn i videste forstand. Og når han møtte motstand, ga tanken på at vennene sto bak ham fornyet styrke, og han gikk på igjen.

Et alminnelig menneske står helt fremmed overfor en natur som hans. Det forstår ikke denne sterke fedrelandsfølelsen og denne offerviljen for å skaffe flagget og landet ære og berømmelse. Og når det ikke selv forstår et slikt menneske, må det naturligvis være med å slå ned dette menneske som kullkaster alle dets livsvaner. Roald Amundsen fikk i rikt monn føle det lille hverdagsmenneskes hån og mistenksomhet. En skulle tro at en natur som Roald Amundsens skulle forstå denne kjensgjerning og forsøke å heve seg over det. Men det kunne han ikke. Hver eneste liten og stor motgang han møtte skar ham i hjertet og gjorde ham bitter. Han lukket seg etter hvert helt inne med sine tanker, da han følte seg misforstått. Han følte så meget i seg — en uslukkelig trang til å gi av den ild — det bål av dådstrang for land og folk som han var fylt av, og så ble han hindret og mistenkelig gjort i stedet.

Roald Amundsen er et skoleeksempel på det store, edle fedrelandssinnete menneskes tragedie i dette land.

Hans uttalelse, da han ble spurt hvorfor han hadde dratt ut: «Det er dette. Det er fillete og slitt, men det er rent,» er karakter-

istisk. Han foldet ut det fillete og slitte flagget, som hadde fulgt ham og hans menn, for spørgeren. Men det var ikke bare flagget han mente, da han svarte slik. Han kunne like godt ha svart: «Det er mitt hjerte. Det var fullt av dådstrang og kraft for mitt fedreland, men motgang og andre menneskers uforstand har revet det i filler, men det er r e n t.»

Da derfor Nobile med «Italia» forulykket, hadde Roald Amundsen på mange måter følt seg ferdig som menneske og forsker. Hans store hjerte og dådstrang var på en måte forbrent i motgangen og all misforståelsen. Han følte trang til døden, men ennå var det så meget igjen av den virkelige Roald Amundsen, at han ønsket å dø i utførelsen av en oppgave, som kalte på de siste krefter og idealisme i ham.

Han gikk igang med planleggingen av en undsetningsekspedisjon, men det gikk ikke. De «små» menn var fortsatt små og de var mange. — De som var sammen med Roald Amundsen i de dagene glemmer det aldri. De så foran seg et stort og edelt menneske som ville og kunne gjøre en innsats, men som ble stanset av «små» menneskers uforstand. — Så kom da det storsinnete tilbud om den franske flybåten «Latham», som ble godtatt av Roald Amundsen med en gang. — Den nøyaktige og sakkyndige leder var erstattet av en trassig og bitter Roald Amundsen, som mot sin forstand ville gjøre et forsøk på å redde den forulykkede ekspedisjon og samtidig vise de «små» menn, at han kunne klare seg uten dem.

Vi som den gang så «Latham» på nært hold, var ikke i tvil om at en tur opp i Ishavet med den var noe nær selvmord. Den var bygd for det meste av kryssfinér, og ville ikke tåle en landing på havet, hvis det var litt sjøgang. Tungt lastet som den måtte være, ville den under eventuell landing på havet bli slått i stykker.

Roald Amundsen virket innesluttet og tverr, men hadde bestemt seg til å dra avsted ved første og beste anledning. Hans gamle medarbeider Dietrichson ble med som den andre norske deltaker, mens resten av mannskapet var franske.

Det lå flere fly i Tromsø og ventet på startmulighet, og ryktene svirret om intriger på mange hold. Så kom 18. juni 1928. Det var en herlig og blick stille sommerdag. Snøflekke-

ne lå ennå i fjellene rundt Tromsø, og ingen kunne tenke seg at det var mulig å «ta av» for noe fly den dagen. Ombord i «Latham» var alt klart, og Roald Amundsen ga ordre om å dra avsted. Ryktet spredte seg med lynets hastighet, og de fleste andre flyverne hastet ombord i sine fly for å følge «Latham». Avskjeden med vennene gjorde Roald Amundsen kort, de to motorene ruste opp, og det tungtlastede fly dro avsted sørover Tromsøysundet. Men nesten ingen trodde flyet ville komme opp. Det svenske flyet «Uppland» var det første som tok opp forfølgelsen sørover sundet, men ingen trodde at det kunne klare å komme opp heller. — Ved sørspissen av Tromsøya klarte imidlertid «Latham» å «ta av» og bare noen meter over vannflaten fløy det mot Rystrømmen og ut Malangen.

Det svenske flyet klarte ikke å komme opp og returnerte til Tromsø.

Jeg minnes det som det skulle ha hendt igår. Jeg hadde hørt om all kritikken som hadde haglet ned over Roald Amundsen og tok meg veldig nær av det. Han var en av mine store idealer og var ufeilbar. Og jeg sendte ham alle mine innerligste ønsker på turen, da jeg sto der og så «Latham» forsvinne ut Rystrømmen.

Det siste livstegn fra flybåten hørte Ingøy radio kl. 17,55, da den anropte Longyearbyen. Roald Amundsen og hans menn var ikke mere. De hadde gitt sitt liv for å forsøke å redde andre.

Det har vært mange gjetninger om hva som skjedde, da flybåten styrtet ned. Jeg tror den fikk en eller annen skade ved starten, da den ble presset til det ytterste og litt til. Og etter ca. to timers flyving har den så styrtet ned eller ved nødlanding blitt slått i stykker.

Roald Amundsen var ikke mere. Han hadde fått møte døden på den måte som han ønsket. I et intervju før starten sa han:

«Det er der jeg ønsker å dø, og jeg ønsker døden vil komme til meg på en ridderlig måte, at den vil innhente meg under utførelsen av en stor oppgave, hurtig uten lidelse...»

Denne uttalelse hadde ikke bare adresse til døden, men til alle de «små» menn, som hadde gjort ham så meget ondt. Han var ikke redd for å dø. Han var heller ikke redd for å møte de «små» menn. Men han ønsket motstanderne måtte møte ham på en ridderlig måte.

Roald Amundsens første selvstendige polarekspedisjon

50 år iår siden han og hans seks kamerater forlot Oslo med „Gjøa” for å seile gjennom Nordvestpassasjen

Roald Amundsen ble allerede i sin tidligste ungdom klar over hva han ville bli.

Etter at han en kort tid hadde studert medisin, dro han ut på sin første tur til Ishavet i 1894 og allerede i 1897 finner vi ham som styrmann ombord i belgieren de Gerlache's ekspedisjonsfartøy «Belgia». Det var hans første deltakelse i en vitenskapelig polarekspedisjon og dannet således innledningen til hans ærerike karriere som polarforsker.

De Gerlache's ekspedisjon hadde som mål å bestemme den magnetiske nordpol, men ekspedisjonen møtte mange vanskeligheter, da isforholdene var umulige. Fartøyet lå fastfrosset i 13 måneder og holdt flere ganger på å bli knust av ismassene.

Turen tok imidlertid ikke motet fra den unge Roald Amundsen. Han ville bli polarforsker og hadde allerede sitt første mål klart — gjennomseilingen av Nordvestpassasjen. Det var flere som hadde forsøkt å tilbakelegge strekningen mellom Atlanterhavet og Stillehavet ved å seile nordom Alaska, men ingen hadde klart det.

Han gikk igang med en nøyaktig planlegging av turen. Allerede den gang viste han en forbausende evne til å tilpasse erfarne folks råd i sine egne dristige planer.

Han hadde fulgt flere kjente ishavsskipper fra Tromsø, og de hadde vel aldri hatt en mere lærvillig mann ombord. Til å begynne med ble han nok møtt med en viss skepsis og nedlatende velvilje både av skipper og mannskaper. Men til tross for en nokså sterk tilbakeholdenhet, som var et fremtredende trekk av hans karakter gjennom hele livet og som mangen gang gjorde ham misforstått, vant han snart både respekt og kameratskap. Han ble en av deres egne.

I 1901 kjøpte han ishavsskuten «Gjøa» av Tromsø. Den var bygd i Rosendal i Hardanger og var på 47 n.r.g.t. og hadde en lengde på 70 fot og en største bredde på 20 fot.

Da Roald Amundsen var borte, ville ingen tro det. Han ville nok ennå en gang komme tilbake etter å ha beseiret naturelementene. Nå kom anerkjennelsen for hans store og uselviske innsats for fedrelandet. Nå sparte heller ikke de «små» menn på superlativene. Den gamle sannhet var heller ikke for Roald Amundsens vedkommende gjort til skamme — et virkelig stort menneske må dø før det blir anerkjent i Norge.

Jeg leste i sommer en minneartikkel om Roald Amundsen, hvor det sto bl. a. «at de som er unge i dag bare kjenner ham fra bøker. Han står dem vel fjernere. Hans liv og ferd vil alltid være en spore for mange om tunge tider kommer.»

Den førte bare seil, men var kjent for å være en av de hurtigste og sterkeste i Tromsøs ishavsfåte. Et avgjørende moment for kjøpet var også at den var relativt grunngående. Erfaring fra tidligere forsøk på å seile gjennom Nordvestpassasjen hadde vist at det fantes en masse sandbanker, som større fartøyer ikke hadde klart å komme over eller forbi.

«Gjøa» ble forsterket på mange måter og fikk installert en 13 hk. motor. Roald Amundsen var også her den første — det var første gang motoren ble tatt i polarforsknings tjeneste.

En annen av Roald Amundsens lederegenskaper viste seg her for første gang. Det var hans evne til å finne de rette medarbeidere.

«Gjøa»s mannskap var på bare 7 mann. Foruten Roald Amundsen selv var det: Godtfred Hansen, Anton Lund, Peder Ristvedt, Helmer Hansen, Gustav Juel Wiik og Alfred Henrik Lindstrøm. — Dessverre døde Wiik på den tredje overvintring og ble gravlag opp i isødet ved King Point.

Under forarbeidene til turen møtte Roald Amundsen en motstander, som gjennom hele hans forskerliv mangen gang holdt på å ta både motet og kreftene fra ham — det var pengene.

Roald Amundsen fikk i rikt monn, som alle andre av vårt lands flaggbærere i polarområdene, lære tiggerangens nedverdiggende, men dog så nødvendige kunst.

Utrustningen til «Gjøa»-ekspedisjonen kostet ca. kr. 100.000,—, som Roald Amundsen for det meste skaffet av egne midler.

Kong Oscar forsto imidlertid betydningen av en sådan ekspedisjon og sendte et bidrag på kr. 10.000,—. Samme dag som «Gjøa» forlot Oslo, sendte Roald Amundsen Kongen følgende telegram:

«Idet ekspedisjonen skal afreise i aften, er det mig en trang paa kameraters og egne vegne at sende

Men hvorfor skal han bare være eksempel i tunge tider?

For all ungdom og menneskene i sin helhet, er han det beste eksempel. Hans rene og uselviske fedrelandskjærlighet, hans varme og hjelpsomme sinnelag, hans dristighet og målbevisste utholdenhet bør vi alle forsøke å leve opp i mot.

Hvis vi ved å huske mennesket og den djerne forsker Roald Amundsen i vår ferd gjennom livet, er litt mere varsomme med å fordømme mennesker, som vi ikke forstår, vil han for alle tider ha sin store misjon.

Det er 25 år siden hans død, men han har for alle tider fått en plass blant de største nordmenn som har levet.

Deres Majestæt en underdanig hilsen i dyb taknemmelighet).

Det kom omgående følgende svartelegram:

«Takker for telegrammet og ønsker alt mulig held. Oscar».

I sin bok «Nordvestpassasjen» skriver Roald Amundsen om avreisen fra Oslo eller rettere Kristiania og den første del av reisen:

«Den eneste der viste synlig tegn på rørelse var himlen. Men den gjorde det ogsaa ettertrykkelig. Da vi natten mellom 16. og 17. juni 1903 kastet loss, striegnet. Ellers var det stille i den mørke natt, og kun vore aller nærmeste var mødt op paa bryggen for aa si farvel.

Men trods regn og mørke og trods den sidste afskjed var stemningen ombord paa «Gjøa» høi og lys. De sidste ukers henligger uten større at gjøre havde trøstet os alle. For mine personlige følelser hverken kan eller vil jeg finde uttrykk. Den sidste tids slit for at faa det hele i orden, uroen ved dog ikke at kunde komme avsted og de fortvilede anstrengelser for at tilveiebringe de manglende skillinger — alt havde angrepet mig sterkt og tat paa mig baade aandelig og legemlig. Men nu var det hele over, og ingen kan beskrive den usigelige letelse vi følte, da skuten begyndte at glide.

Foruden os syv deltagere fulgte mine tre brødre med for at se os vel ut Kristianfjorden. Stilt og rolig var det ombord. Den hele navigasjon besørgetes foreløbig av slæbedamperen, som vi havde for baugen. Vaktholdet var overladt rormanden — samt vore 6 hunder.

Kl. 11 om formiddagen var vi ved Færder. Veiret havde bedret sig, og regnet var holdt op. Idet vi skulde igang med at la bugsertrossen gaa, sprang den og sparte os arbeidet. — For fulde seil lå «Gjøa» bidevind sydover, sjenkende sit flag til en sidste hilsen til vore kjære derhjemme. Længe fulgte vi taugbaaden i kikkerten, længe svinget vi vore luer og besvarte de hilsener, der først forsvandt med baaden i det fjerne.

Nu var vi alene, og skulde ta fat for alvor. Dyb-lastet som «Gjøa» var og tung forøvrig gik det ikke fort fremover. Da alt var gjort sjøklart paa for-hand, kunde vi straks begynde vor faste tjeneste. Vakten blev sat, og frivakten trak sig tilbake. Herlig var det. Ingen uro, ingen brysomme kreditorer, ingen kjedsommelige mennesker med hånlig eller daarlige spaadommer eller endog haansmil.... bare vi 7 glade og fornøiede mænd ombord, der vi være vilde, og med lyst haab og sikker tro paa en fremtid, vi steventet imøde. Verden, som saa længe havde været mørk og tung, laa nu atter for mig fuld av mod og lyst».

Disse syv menn hadde vunnet første runde — de brysomme kreditorer, de kjedsommelige mennesker med dårlige spaadommer eller hånsmil var glemt. De var glade og fornøiede og hadde en lys og sikker tro på fremtiden og den oppgave de hadde besluttet å løse.

Eventyret i isødet lokket til død — til seier eller nederlag. De gikk til menns gjerning med frie menns mot.

I de over tre år turen varte fikk de til overmål vise hva de dudde til. — I nesten to år lå «Gjøa» fast i isen i nærheten av Kong Williams Land og ikke langt fra den magnetiske nordpol. Det ble foretatt viktige og meget omfattende observasjoner av stor vitenskapelig betydning.

«Gjøa»-folkene traff også ukjent eskimostammer, som de ble beste venner med.

Men turen var hard og stilte de største krav både til mannskap og fartøy. Det var derfor et lykkelig mannskap som etter ankomsten til Nome i Alaska høsten 1906 ble feiret som helter av gullgraverbyen. Gullgraverne — eventyrere fra alle verdens kanter forsto kanskje bedre enn andre å vurdere den død som «Gjøa»-folkene hadde utført og ga dem en gullgraversk velkomst.

Og Balto — som hadde vært med Fridtjof Nansen på ferden over Grønlandsisen hadde en av sine største dager. Han var jo i aller høyeste grad Roald Amundsen og hans menns kollega. Han sa naturligvis ikke nei til de opp-

rømte og feststemte norske gullgravers whisky. Han fortalte mere enn gjerne om Grønlandsferden for nykommerne, og mange av de gamle vilde gjerne høre det hele om igjen. Hans norsk/lapisk og hans malende bevegelser — whiskyen virket fort på ham, fikk tilhørerne til å brøle av latter. Og når han så tilslutt — oppglødd av whisky og tilropene ropte: «Horra for di norske kutter, husk på Nansen og Balto» ville jubelen ingen ende ta.

Grunnen til jubelen hadde sin årsak i at en tid i forveien hadde det vært avholdt en stor taugtrekningskonkurranse i Nome og hvor de forskjellige nasjoner stilte lag. Som så mange ganger ellers der oppe møttes nordmenn og svensker i finalen. Nome's største lokale hadde vært fullstappet av mennesker. De to lag hadde ligget i jevn og innbitt kamp uten at de hadde klart å rikke hverandre ut av stilling. Spenningen var på topp, da det plutselig oppsto bråk på et av galleriene. Det var Balto som gjorde sin entré og som så ofte før i stor whiskyform. Han var dog ikke fullere enn at han oppfattet situasjonen og med sine lungers fulle kraft skrek ut over lokalet: «Horra for di norske kutter, husk på Nansen og Balto». Det svenske laget slappet av et øyeblikk, og så var de ferdig. Nordmennene kjente naturligvis Balto og lot seg ikke affisere. Svenskene svor hevn og Balto ble tatt i nakken og satt på hodet i snøskavlen utenfor lokalet. Men nordmennenes whisky gjorde at han snart glemt denne forsmeldelse.

Roald Amundsen og «Gjøa»s navn fløy over verden. Han og hans kamerater ble feiret som helter i Seattle og i San Francisco, hvor de forlot «Gjøa», og på ferden videre til Norge.

«Gjøa» ble i 1909 gjennom en norsk/amerikansk komité skjenket byen San Francisco, og den fikk sin plass i The Golden Gate Park.

Nordmannen Leiv Ericksson og hans menn dro over Atlanterhavet og var de første fra Europa, som oppdaget den nye verden — Vinland eller Amerika.

Roald Amundsen og hans menn dro nordvest om Amerika til Stillehavskysten.

Disse to oppdagere — begge nordmenn rakte hverandre hånden over det store amerikanske kontinent ved hjelp av tusener og atter tusener av nordmenn som kom som eventyrere og pionerer og var med på å grunnlegge en ny nasjon.

Det er derfor viktig at vi selv ikke glemmer disse to menn og de som fulgte dem.

La oss overfor kommende slekter holde disse menns livsgjerning levende og være en spore til vår ungdom til å vise mot og utholdenhet hvor den nå enn blir satt her i livet.

Av de syv som forlot Kristiania om natten mellom 16. og 17. juni 1903 ombord i «Gjøa», mistet som tidligere nevnt Wiik livet under turen. Senere er den ene etter den andre fallt bort. Den eneste som kan feire 50 års dagen er Helmer Hansen i Tromsø.

Hvem kan og bør bli medlem av Norsk Polarklubb

Alle som derfor før eller senere har oppholdt seg i arktiske strøk eller har særlig interesse for disse bør bli medlemmer av Norsk Polarklubb. Her vil de finne kolleger med samme interesse og kunne utveksle erfaringer med dem under hyggelige former. De vil kunne holde kontakten vedlike og få se og høre interessante ting fra polaregnene. Klubbens adresse er Norsk Polarklubb, Observatoriegt. 1, Oslo, telf. 44 28 92.

NORSK POLARINSTITUTTS VIRKSOMHET 1953.

En orienterende oversikt

På en måte kan en si at Norsk Polarinstituttets virksomhet er pulserende med en periode på to år. Ikke slik å forstå at intensiteten i arbeidet svinger, men selve arbeidets art varierer. Annet hvert år sendes ut et større antall folk i felten. Disse samler materiale i løpet av sommermånedene. Vanligvis starter ekspedisjonen midt i juni fra Norge og kommer tilbake midt i september. Det innsamlede materiale, det være seg topografenes siktrapporter, hydrografenes loddskudd, geologenes stenprøver o.s.v., blir så bearbeidet i Norsk Polarinstitutt inntil neste ekspedisjon skal avsted.

1953 har vært et slikt «hjemmeår». De forskjellige faggruppene har arbeidet med materiale samlet sommeren 1952. En unntagelse er hydrografene. De er ute på feltar-

beider hver sommer da deres arbeidsmateriale ikke trenger så meget etterarbeid på kontoret.

På grunn av sildefiskerier som kan komme i gang rundt Jan Mayen er det behov for gode sjøkart herfra. K. Z. Lundquist og H. Hornbæk har i denne hensikt drevet sjømåling ved Jan Mayen de tre siste somrene. Lundquist har tatt seg av dyploddingen med ekspedisjonsfartøyet, som hele tiden har vært «Minna» av Brandal med Ingolf Røren som fører. Hornbæk har med en motorfangstbåt loddet langs land ut til ca. 100 m. Man kan vanskelig tenke seg et vanskeligere område for kartlegging så lenge man er avhengig av siktbarheten. Å ligge i dagevis uten å få gjort det ringeste er ingen sjeldenhet. I gjennomsnitt har man en arbeidsdag av tre. Ishavsfolk nærer stor respekt for området, men det later til å være bedre enn sitt rykte. Vulkanen Beerenberg som rager hele 2277 m. til værs lager nok noe hokkus pokkus i været, men man kan finne godt ly og gode ankringsplasser for nær sagt alle vindretninger. Hydrografene kom tilbake midt i august etter siste sommers tur. I år har værgudene vært meget velvillig innstilt. Det var nesten utrolig at man ved det beryktede Jan Mayen skulle få oppleve såpass langvarig rolig og varmt vær. Øya ble da også etter hvert mer snebar enn vanlig.

Sjømålingen ved Jan Mayen er nå så langt fremskredet at man har materiale til et godt foreløbig kart som antagelig vil foreligge ut på vinteren engang. Til sommeren vil nok en ekspedisjon bli sendt dit for å fullføre loddingen. Forhåpentlig vil man om ca. to år kunne sende ut det lenge savnede kart over Jan Mayen med nærmeste farvann. I maksvær kan en med vanlig ishavsfartøy trygt gå nær sagt kloss i land, når man bare holder klar av det urene farvannet ved Sjuskjera og er oppmerksom på «Nansenflua» (2 m.) i Rekvedbukta. Ellers stikker et grunnflak ganske langt sydover hvor det i urolig vær nok vil bryte et par steder.

Hydrograf K. Z. Lundquist har senere vært en måned på Spitsbergen for å etterse fyrbelysningen der oppe. Til disposisjon hadde han sysselmannsfartøyet «Nordsyssel». Arbeidet ble utført etter programmet til tross for at uvettede folk har benyttet et blinkfyrtil skyteskive, slik at dette måtte skiftes ut.

Senere på høsten skal Norsk Polarinstitutt ved hydrografene overta en 30 fots hydrograferingsbåt, bygget ved Lunde Båtbyggeri, Lundegrend. Denne skal fra neste år brukes i loddingen på Svalbard.

De andre faggruppene har som sagt vært hjemme. For glasiolog O. Liestøl har dette medført feltarbeider i Norge. Dette begynte i slutten av april. På Storbreen i Leirdalen ble da målt den snømengde som var akkumulert på breen i løpet av vinteren. Mengden var omtrent normal. 7. juli begynte en tur rundt Jostedalsbreen. Briksdalsbreen viste seg i år å fortsette den framrykking som

Norsk Polarinstituttets direktør, professor H. U. Sverdrup

var begynt året før. Hele brehengen som før var temmelig jevn var nå sterkt oppsprukket, slik som breer i framgang pleier å være. Det viser seg nå i det hele at det er de korte brearmene som har gått fram. De store breene vil reagere meget senere hvis de i det hele reagerer på et så lite framstøt av bremassen som dette synes å være.

På Vigardsbreen ble det arbeidet med kartlegging og hastighetsmåling. 26. juli ble Storbreen i Leirdalen besøkt igjen. Det viste seg at allerede på dette tidspunkt var det smeltet vekk mer snø og is enn det som var akkumulert i løpet av vinteren. I august ble det arbeidet på Svartisen. Undersøkelsene, som ble utført for Vassdragsvesenet gjaldt måling av noen nedslagsfelter på selve breen. Det ble også satt ned en rekke stenger for måling av avsmeltningen, bl. a. på Glombreen like nord for Glomfjord. Senere igjen ble det foretatt de rutinemessige målinger i Jotunheimen.

Det ble her foretatt prøver med et bor forsynt med elektrisk smeltespiral i spissen. Disse ble meget vellykket. Boret sank ned med en hastighet av 7 m. i timen. Målingene foretatt i løpet av sommeren vil når de nå blir bearbeidet sikkert vise et stort underskudd for alle breer som blir målt i Norge.

Topografene W. Solheim, T. Askheim, B. Lunche og geodet S. Helle har arbeidet med observasjoner tatt på Spitsbergen 1952. Området er Prins Karls Forland og landet innenfor. Videre er det foretatt beregninger av passpunkter langs kysten av Storfjorden etter nye og eldre observasjoner. Beregninger av den astronomiske stedsbestemmelse ved Kvalvågen, Storfjorden er også foretatt.

Det topografiske kart Torellbreen i målestikk 1 : 100.000 er utkommet. Rentegning av kartbladet Isfjorden pågår. For kartet Markhambreen er den fotogrammetriske konstruksjon fullført i målestokk 1 : 50.000. Det har vært arbeidet med et samlet oversiktskart over Svalbard i målestokk 1 : 1000.000. Kartet over Jan Mayen er delvis konstruert. Herunder er de pågående opplødningsarbeider tilgodesett. Norsk Polarinstitutt karttegner gjennom mange år, kunstmaler G. Scott-Ruud døde 25. januar. Dette smertelige tap blir meget vanskelig å erstatte, både når det gjelder den rent faglige dyktighet og den hyggelige personlighet Scott-Ruud viste.

Geologene H. Major og T. S. Winsnes har arbeidet med det materiale som ble samlet inn under den geologiske kartlegging av Sørkapplandet 1952. En beskrivelse av forsteninger funnet i de gamle omvandlete Hecla Hoehbergarter er under utarbeidelse. Disse forsteningene er de eldste funnet på Spitsbergen, og viser en fauna til dels 500 mill. år gammel. Etter en del kompletterende arbeid til sommeren vil det geologiske kart over Sørkapplandet være ferdig.

Kaptein J. Glæver har også i år ledet ekspedisjonen til Grønland med «Polarbjørn» for å skifte ut folk ved fangst- og værvarslingsstasjonene. Meteorolog Schumacher fulgte med for å etterse det meteorologiske utstyr. På grunn av særlig gode is- og værforhold varte turen bare fra 24. juli til 27. august. Denne ekspedisjonen er egentlig for Arktisk Næringsdrift A/S og betales av staten, men Norsk Polarinstitutt har kontroll med selskapet.

Videre bearbeides ved Norsk Polarinstitutt en del av

Forslag om systematisk geologisk undersøkelse av Finnmarksvidda

Norges geologiske undersøkelser skal nu legges frem forslag om å sette igang en systematisk undersøkelse av Finnmarksvidda. To geologer har vært på en tre ukers rekognoseringsstur på vidda, forteller direktør Føyen i Norges geologiske undersøkelser til bladet Tromsø.

Direktøren forteller videre at arbeidet med å kartlegge Nord-Norge geologisk har fortsatt i sommer med samme arbeidsstyrke som i fjor. Man vil være ferdig med undersøkelsene i marken i løpet av september. Arbeidet med undersøkelsene av albitt- og nefelin-forekomstene på Seiland i Finnmark pågår. Det arbeides også på Stjernø i Øksfjordområdet. Arbeidet ledes av professor T. Barth.

I Birtavarre i Troms fortsetter undersøkelsene av den kobberholdige kisen. Malmundersøkelsene i Susendalen er avsluttet, men man fortsetter med den regionale kartlegging. Undersøkelsene viste et negativt resultat, idet forekomstene var for små til å kunne danne grunnlag for utvinning.

I sommer er det pågått en systematisk undersøkelse av kvartsforekomstene over hele Nord-Norge. Statsgeolog Johs. Færden har undersøkt forekomstene på en rekke steder og fortsetter arbeidet. Ved siden av dette har man hatt den vanlige befaringen av en rekke geologiske forekomster. Det er statsgeolog Arthur Poulsen som er opptatt med dette.

Man har i år hatt flere utenlandske geologer til hjelp i Nord-Norge, blant andre den amerikanske geologen Hans Ramberg fra Chicago og professor Krauskopf fra California.

Tråleren «Tromshav» er kommet til Tromsø med en fangst på 16.000 kilo, vesentlig uer. Båten var ute for et slem uhell på feltet utenfor Vesterålen. Etter to døgnns fiske mistet tråleren trålposen, som koster omtrent 5500 kroner.

det vitenskapelige materiale samlet inn under Den Norsk-Britisk-Svenske Antarktisekspedisjon.

Av Norsk Polarinstitutt skrifter og Meddelelser er Meddelelse nr. 73 av A. Heint og nr. 74 E. F. Roots utkommet. Under trykning er nr. 75 av H. V. Sverdrup og nr. 76 av A. Hoel under trykning. Skrifter nr. 96 av J. R. Butler, nr. 98 av R. Feyling-Hanssen, nr. 99 av K. Rodahl og nr. 100 av T. Padget er også under trykning.

Norsk Polarinstitutt har foruten sin faste stab også leilighetsvis medarbeidere. Deres arbeid blir for en stor del trykket i Norsk Polarinstitutt skrifter. Siste år ble det til slike medarbeidere bevilget ca. 30.000 kroner.

T. S. W.

Tusener hyldet Roald Amundsens minne i Tromsø

Parade av enheter fra marinen, flyvåpenet, kystartilleriet, speiderne, sangerne og idrettsorganisasjonene

Taler av direktør Hj. Riiser-Larsen, Tromsø bys ordfører og formannen i Arktisk Forening, Johan Hagerup m. fl.

Vakrere dag kunne ingen ønsket seg. Fra tidlig morgen skinte solen. Det valet flagg fra alle offentlige bygninger og fra en rekke privatbygninger og hus.

Lenge før paraden skulle komme hadde tusener samlet seg langs ruten. Med musikk-korps i spissen kom så paraden på vei mot minnestøtten over Roald Amundsen, hvor selve høytideligheten skulle finne sted.

I spissen for paraden merket en seg direktør Hj. Riiser-Larsen, Roald Amundsens nærmeste medarbeider gjennom mange år, Tromsø bys ordfører og formannen i Arktisk Forening, Johan Hagerup m. fl. Så fulgte de øvrige deltagende enheter fra marinen, flyvåpenet, kystartilleriet, speiderne, sangerne og idrettsorganisasjonene.

Formannen i Arktisk Forening, Johan Hagerup åpnet høytideligheten med å ønske alle hjertelig velkommen på vegne av Tromsø kommune og Arktisk Forening.

Etter at sangerne med Einar Melvær som solist, hadde sunget «Norrøna-folket» ble ordet gitt til direktør Hj. Riiser-Larsen.

Fra Tromsøavisen «Nordlys» tillater vi oss å hente det etterfølgende referat:

Han nevnte den flotte dagen og sa at større ære kunne Roald Amundsen ikke få. Det er 25 år siden Amundsen startet fra Tromsø med «Latham», på den turen som han aldri skulle vende tilbake fra. Amundsen hadde lenge forsøkt å få en flybåt, som han mente det ville være det

Fra minnehøytideligheten ved Roald Amundsen-monumentet i Tromsø

mest hensiktsmessige. Og det lyktes da. Fra Frankrike fikk han låne «Latham», og etter å ha proviantert i Tromsø, la flyet ut. Men allerede 2 dager etter starten fikk Riiser-Larsen beskjed om at Amundsen enda ikke var kommet frem. Det ble da forsøkt på alle måter med telegram bl. a. til Ingøy radio for å få greie på hvor en sist hadde hørt Amundsen og under hvilke forhold. — Det viste seg at han sist hadde spurt om isforholdene ved Bjørnøya og at signalene var meget klare. Av dette sluttet en at noe måtte ha hendt da Bjørnøya ingen interesse hadde for Amundsen.

Hva som var hendt visste imidlertid ingen, og store redningsekspedisjoner ble sendt avsted. Riiser-Larsen var selv med i ettersøkninga og befant seg på Franz Josefs land da meldinga kom om at en hadde funnet en flottør. Det viste seg at flottøren tilhørte «Latham», og en skjønte da hva som var hendt. Senere på året drev det i land et par bensintanker som også hadde tilhørt «Latham». Det var tydelig at det ikke hadde funnet sted noen nedstyrtning, som de pårørende hadde håpet på, slik at døden kunne komme fort.

Tvertimot, — sa Riiser-Larsen, bensintankene viste at de var blitt tømt for å holde flyet flytende lengst mulig, noe som ikke hadde lyktes. Med sine staute menn var Amundsen gått ned i sjøen ved Bjørnøya.

Et par år etter mottok Riiser-Larsen, så utrolig det enn høres, et brev fra en fyrbøter på Jylland som fortalte at det vedlagte skriv var et telepatisk budskap fra Amundsen som han hadde mottatt allerede dagen etter starten den 19. juni. Brevet var adressert til Riiser-Larsen og inneholdt i all sin enkelhet ord og uttrykk som bare Amundsen kjente og som derfor kunne tyde på at det var autentisk. Amundsen forteller der at flyet gikk ned på sjøen og langsomt ble brutt ned av de store dønningene. — Han sier også at en ikke må sende noen ekspedisjon etter dem da den ikke vil rekke frem og kan bety fare for nye menneskeliv. Brevet slutter, i samsvar med Amundsens livsinnstilling, meget religiøst.

Hvilke livsverk har ikke denne mannen øvet fra han første gang la ut på sine ekspedisjoner og til han ble borte? — Gjennom Nordvestpassasjen var han nr. 1. Sydpolen likeså. Nordostpassasjen nr. 2. Til Spitsbergen over Nordpolen og til Alaska nr. 1. Og han hadde nok en stor dåd å gjennomføre — som kostet ham livet. Denne innsatsen maner til oppgaver for norsk ungdom, oppgaver som fordrer sin mann fullt ut både fysisk og åndelig sett.

Amundsen ble engang spurt hva som hadde fått ham til å dra ut på disse ekspedisjonene, og foran en stor menneskemasse med det norske flagget under armen svarte han med å folde flagget ut for all verden og svare: «Her er det. — Det er vårt flagg som har fått meg til å gjøre det.» Ved disse enkle ord vant han seg inn i mange hjerter. Også vi skal følge hans eksempel og huske hva vi skylder flagget vårt. Det fins enkelte mennesker som aldri dør, og Roald Amundsen er ett av dem. Hans minne vil leve så lenge det finnes et fritt Norge.

I dypeste ærbødighet og takk til en av Norges største sønner legger jeg denne krans ved Roald Amundsens statue, sluttet Riiser-Larsen sin tale.

Ja vi elsker, ble så spilt.

Deretter fulgte kransepåleggingen ved fregattkaptein

Dalle som la ned krans i takk og ærbødighet fra den franske ungdom, fra samtlige militære organisasjoner, fra Tromsø kommune ved ordfører Wictor Robertsen, fra Troms Fylkesting ved formannen Oscar Edvardsen og fra Arktisk Forening ved sekretær Gunnar Hagerup. En lignende bekransning fant sted ved «Latham»-monumentet, og høytideligheten ble avsluttet med den franske nasjonalsangen «Marseillaisen».

Tidligere på formiddagen hadde Lualdis arktiske ekspedisjon uoffisielt lagt ned en vakker krans ved «Latham»-monumentet.

Den minnerike høytideligheten ble avsluttet med musikk og tog gjennom gatene ved Tromsø Orkesterforening.

Norsk Polarklubb virksomhet

Valg på nytt styre

Det har i vårsesongen vært holdt tre medlemsmøter, et årsmøte og et styremøte.

Det første medlemsmøte ble holdt på Restaurant Humlen. Formannen, professor H. U. Sverdrup, fortalte fra India og viste lysbilder.

På årsmøtet var det nyvalg i styret. Dette har nå følgende sammensetning:

Formann: professor H. U. Sverdrup, gjenvalg.

Viseformann: forfatter H. Ingstad.

Sekretær: geolog T. S. Winsnes.

Styremedlem: lektor O. Lønø.

Varamann: overing. O. Fosse.

malermester Fr. Storm Johnsen.

Kasserer: hovedkass. L. Lindquist, gjenvalg.

Revisor: revisor K. Brende, gjenvalg.

R. Lyngaas og K. Z. Lundquist fraba seg gjenvalg og trådte ut av styret.

K. Z. Lundquist har vært sekretær fra 1948 og har gjort et arbeid som er all ære verd..

Kveldens foredrag ble holdt av geolog Harald Major om «Kullfeltene mellom Longyearbyen og Sveagrua» med lysbilder.

Medlemsmøte ble videre holdt på Restaurant Humlen 26. mars med foredrag av dr. Kaare Rødahl om «Is-øya T—3 ved Nordpolen» med fargefilm.

Det siste medlemsmøte ivår ble holdt på Holmenkollhoppets restaurant og Skimuseet hvor lektor J. Vaage kåserte og viste rundt i samlingen.

I høst er planlagt tre møter med foredrag og film eller lysbilder. Møtemeldinger blir som vanlig sendt til medlemmene.

Klubben har pr. 15. september 3 æresmedlemmer, 335 betalende medlemmer hvorav 27 livsvarige.

EN EVENTYRSKIKKELSE I NORSK KIRKE- OG KULTURLIV

Nils Joachim Christian Vibe Stockfleth

Dansk og norsk offiser, Danebrogsskinner, Finnmarks-
misjonær og skaperen av det samiske skriftspråk

OFFISEREN og Danebrogsskinneren, som ble Finnmarks-
prest, misjonær og skaperen av det samiske språk, Nils
Joachim Christian Vibe Stockfleth, ble født 11. januar
1787 i Fredrikstad. Faren var tukthusprest i Christiania.
Den unge prestefruen, Anna Johanne Stockfleth, datter av
major Vibe i Lier var på besøk hos sin bror i Fredrik-
stad, der denne var artilleriløytnant, da det første barnet,
Nils, så dagens lys.

I desember måned samme år ble tukthuspresten utnevnt
til sogneprest og stiftprost i Christiansand og familien
flyttet dit. Vinteren 1793/94 lå et fransk orlogsfartøy på
havnen. En smittsom og dødelig sykdom var brutt ut om-
bord. Den nidkjære stiftprost så det som sin hellige plikt
å gi de syke og døende kirkens veiledning og trøst og ble
selv smittet og døde på noen timer. 38 år gammel.

Den unge prestefruen satt igjen i små kår med tre søn-
ner. Nils var nu blitt 7 år. Nils og en yngre bror kom
senere inn på Christiansands latinske skole. I 1803 ble
Nils og broren Johan konfirmert og sammen med 4 andre
elever «Demitterede til Københavns Universitet». Johan
var bare 15 år gammel. Han tok artium med utmerkelse
og Nils fikk også en meget god eksamen. Det ble bestemt
at han skulle gå «cansellivejen». Dette ble ansett som
den sikre vei når den juridiske eksamen var tatt.

Våren 1805 ble fru Stockfleth meget syk og døde etter
3 måneder.

Det kom nå en meget vanskelig og ond tid for de to
unge brødrene. Det var uhyre smått med penger, så det
ble vesentlig tørt brød og melk de hadde å spise. Bare
sjelden ble det varm mat. De var felles om klærne. Skulle
den ene gå ut måtte den andre være hjemme. Likevel
kunne Johan våren 1807 ta juridisk embetseksamen med
beste karakter. Nils hadde helt tapt lysten for det juri-
diske studium, likesom hans helbred ikke tillot vedhol-
dende lesning. Derimot hadde den yngste broren kastet
seg over jussen med lyst og energi og Nils skrev til sine
velgjørere, farens gamle venner i Christiansand, at den
støtte han fikk måtte bli overført til den yngste broren.
Det store spørsmål for de 3 brødre var hva det skulle bli
av Nils, som selv ikke tapte motet.

Han hørte en tid på forelesninger om forstvesen, men
det kunne ikke bli til noe studium uten penger. Nils søkte
da om opptagelse i det nyopprettede studenterkorps, da
det på grunn av krigen, var mangel på offiserer ved de
opprettede reservebataljoner. De som søkte pleiet å få
svar etter to-tre dager. Bare Nils fikk ikke noe svar. Han
skriver om dette i sin dagbok: «Godt, tænkte jeg, saa kan
jeg jo nu gjøre Alvor af at blive Snedker, et Haandværk
jeg altid havde yndet, og hvortil jeg havde Anlæg».

Men det skulle ikke bli slik. Kort etter ble nemlig
Stockfleth utnevnt til løytnant og nu begynner et avsnitt
av hans liv som skulle komme til å spille en så stor frem-
tidig rolle for hans senere liv. I sin dagbok omtaler han
meget utførlig tiden i felten og hans videre utdannelse
som offiser, til yrkesoffiser. Stockfleth ble dekorert med
Danebrog for utvist tapperhet ved slaget ved Sehested.

Etter krigens slutt søkte kaptein Stockfleth avskjed fra
den danske hær og gikk over i den norske som premier-
løytnant. Ved armeerandringen i 1818 — som følge av
frihetsverket i 1814 — ble Stockfleth beordret til det
«Valderske nationale Musketerkorps» og erklærte seg på
forespørsel villig til å tjenestgjøre ved korpsets nordligste
kompani, det Vangske. Hvor Christie på den tid var sog-
neprest.

Dermed rakte «skjebnen» sin hånd ut til Stockfleth og
han tok mot den. Høsten 1820 skulle nemlig sogneprest
Christie ha en huslærer for sine mange barn og løytnant
Stockfleth søkte og ble antatt.

På den måten ble gamle skolekunnskaper oppfrisket,
likesom oppholdet i det gudfryktige hjem kom til å øve
en stadig større innflytelse på huslæreren, hvis medfødte
tilbøyelighet og kall for det teologiske studium ble vakt.

Etter noen tids moden overveielse fulgte løytnant
Stockfleth kallet og begynte å studere teologi, da han
sommeren 1823, etter ansøking, ble innvilget tjeneste-
frihet. Han skriver utførlig, alvorlig og gripende om dette
i sin dagbok. Han peker på at han snart fyller 37 år, at
han har store brystmerter, som varer ved og at høyre
arm er kommet av ledd — under krigshandlinger — uten
at den igjen er blitt helbredet, så han ennå må bære den
i et bånd.

Han likte ikke akkurat til å begynne med, den røst i sitt
indre som stadig plaget ham med at det vel måtte bli
nordpå han skulle være prest. Først var det uklart hvor
det skulle være, men etterhvert ble det Finnmark og
samene. Det ble mer og mer nødvendig for ham å ta
eksamen på kortest mulig tid. Han blev ordinert 20. april
1825.

Etter at eksamen var vel overstått, før han ble ordinert,
hadde Stockfleth skrevet til sogneprest Christie og fru
og til frøken Sara Christie og anholdt om Saras hånd. I
frierbrevet skrev han at det var hans ugjenkallelige
beslutning å reise til Finnmark, selv om det var mange
kall, gode kall, sydpå.

Stockfleth søkte og fikk Vadsø kall i Øst-Finnmark.
Han var eneste ansøker. 21. mars ble Sara Kornelia Koren
Christie viet til Cand. teol. Nils Joachim Christian Vibe
Stockfleth. Fru Stockfleth var 15 år yngre.

2 dager etter ordinasjonen, 22. april 1825, tiltrådte Stockfleth og frue sin første reise til Finnmark og dermed begynte et liv, ikke bare i kristen tjenestiver, men av største kulturelle og vitenskapelige betydning.

Offiseren hadde byttet sverdet med Bibelen. Det var forresten ikke bare Stockfleth det skjedde med, flere av hans offiserskamerater gjorde det samme.

— — —
REISEN som begynte den 22. april 1825 varte til 25. aug. 1831.

Norge hadde på den tid ikke dampskip, slik at Stockfleth og frue måtte reise over land til København for derfra å fortsette reisen med en tremaster som skulle til Vadsø. De kom til Helsingborg 20. mai og 15. juni anløp skipet Busesundet som adskiller Vardø fra fastlandet. Det var en stormfull og fæl reise. Fru Stockfleth var sjøsyk hele tiden og led forferdelig.

Vadsø soknekall omfattet på den tid hele 3 kirkesokn. Anneket Vardø i øst, hovedsoknet Vadsø på begge sider av Varangerfjorden og anneket Nesseby, vest for Vardø, også beliggende på begge sider av Varangerfjorden. Som eneste prest i prostiet var det dessuten pålagt Stockfleth, som forrettende prest, å overta bestyrelsen av prostiets annet prestekall, som likeledes omfattet 3 kirkesokn, samtlige vest for Vadsø prestegjeld. Det var Tana, på begge sider av Tanaelven og Tanafjorden, hovedsoknet Lebesby på begge sider av Lakse-elven og endelig anneket Kjøllefjord ute ved havet. Nordkapp hørte til dette kirkesokn.

Bare den som er virkelig lokalkjent i Finnmark kan gjøre seg opp noen mening om de avstander det her er tale om, og hertil kom så de kommunikasjonsmessige forhold som ikke nettopp skulle gjøre avstandene mindre. Det var noe bort imot et Europeisk kongerike Stockfleth skulle være sjelepleier for. De beboelsesmessige forhold var såmen ikke mindre avskrekkende. I sin dagbok skildrer Stockfleth utførlig sine år i Finnmark og de vanskeligheter som møtte hans frue og ham. Detaljer og opplysninger som vitner om en oppofrelse og en nidkjærhet i tjeneste som avtvinger den største respekt og beundring.

Om presten hadde sin trofaste hustru med seg praktisk talt over alt hvor han dro frem. De mange, lange og strabasøse reiser ble foretatt på alle årets tider og under værforhold og boligforhold, som ville fått de aller fleste til å gi opp meget snart. Men disse to var seg bevisst den oppgave de hadde å løse og vek ikke tilbake for noe. Ikke bare at reisene i og for seg var anstrengende og krevende, de bodde ofte under forhold som trosser alt hva en kan forestille seg.

Med den grundighet og soliditet som var en fremtredende egenskap hos Stockfleth, ble han meget snart klar over at skulle noen ha håp om å utrette noe for samene, kristelig, kulturelt og sosialt, måtte en kunne tale og skrive samenes eget språk. Etter flere år i Finnmark ble dette derfor et alvorlig problem for Stockfleth, som han stadig mer beskjeftiget seg med. I sin dagbok skriver han: «Sprogstudiet er derfor et helligt Studium».

I sin dagbok kommer nu Stockfleth mer detaljert inn på de personer som før ham har viet sitt liv for Finnmarks misjonsarbeide. En får her et innblikk i Stockfleths sinnelag og hjertelag, som virker sterkt på en, sam-

tidig som en får et tydelig innblikk i samenes hedensk pregede liv, flere hundre år etter at kristendommen offisielt var innført i Norge. Serlig vier han Thomas von Westen (samenes apostel) stor omtale. Det er tydelig å merke Stockfleth følger seg tiltalt av og er en stor beundrer av det arbeide von Westen tok opp og måten han gjorde det på.

Med betydelige omkostninger lot Stockfleth i årene 1825—27 hente til seg kirkesangere, skolelærere og de ved kirkene ansatte tolker, fra de forskjellige steder i Finnmark. For hver dag som gikk ble fattigdommen i språket stadig mer tydelig for Stockfleth og som han selv skriver: «ubehagelig, en fattigdom, som i Virkeligheden dog umulig kunde finde Sted, men maatte være en Følge af mine finske (samiske) Sprogmeesters Mangel paa Dannelsen og Udvikling, og af deres store Uvidenhed i Norsk».

Etter at Stockfleth første opphold i Finnmark var avsluttet, reiste han til København og hadde med seg tre samer, som han hadde tatt med seg sydover, for sine språkstudiens skyld. Han oppholdt seg 5 måneder i København og drev iherdige arkivstudier og hadde en lang rekke konferanser med språkforskeren professor Rask. Stockfleth besøkte meget flittig bibliotekene uten der å finne noe av betydning angående samenes historie. Etter oppholdet i København vendte Stockfleth tilbake til Christiania, hvor han holdt en rekke foredrag over det samiske og kvenske språk og over den samiske mytologi.

— — —
STOCKFLETHS annen reise til Finnmark foregikk i tiden fra 14. juni 1833 til 25. september 1836. I god tid før denne reise tok til innleverte han, etter Kirkedepartementets ønske og råd, den 3. mars et andragende til det da forsamlede 7. storting. Dette andragende var avfattet i 18 punkter. Her gikk han sterkt og saklig og overbevisende inn for nødvendigheten av å skape et samisk skriftsprog. «Lad Bibelen og Undervisningsbøger i Fædrenes og Mødrenes til Aand og Hjerte talende sprog tale til Folket, lad en Literatur, et Bogsprog dannes i dette Sprog, da vilde ogsaa de udeblivelige velgjørende Følger snart vise sig».

Prost Rode som var medlem av Stortinget gikk personlig inn for Stockfleths sak og 3. juni 1833 avga komiteen for Kirke- og Undervisningsdepartementet en erklæring hvor det ble understreket den grunnleggende betydning og den store verdi Stockfleths arbeide hadde. Stockfleths andragende ble i sin helhet imøtekommet av Stortinget 26. juni s.å. En liknende søknad til Kongen innsendte Stockfleth gjennom biskop Kjerschow. Denne søknad ble sterkt anbefalt av biskopen.

20. januar 1839 innsendte Stockfleth «atter en underdanigst Ansøgning til Hans Majestæt Kongen», som gikk ut på avskjed fra Nesseby prestekall og åtteårig fast lønn for at han uhindret av embetsplikter helt kunne ofre seg for det samiske folks vel. Vekslede mellom studieopphold i Christiania og reiser i Finnmark.

Fra den dag Stockfleth denne gang forlot Christiania skulle han i 4 år uavbrudt føre et omvankende liv. Om sommeren langs kysten og inne i fjordene hvor samene da oppholdt seg med sine rein og om vinteren med reinskyss i det indre av landet. Også denne gang skulle fru Stockfleth være med. Det var av største betydning for Stockfleth at så skjedde.

De 4 omflakkende reiseår Stockfleth og frue nu opplevet førte til utmerkede resultater i arbeidet med det samiske sprog. Samene ytret sin glede over at den tid nærmet seg da de skulle få lærebøker på sitt eget tungemål. I denne tiden ble Stockfleth mer og mer overbevist om riktigheten av det alfabet han hadde valgt. De dansk-norske misjonærer hadde benyttet det danske alfabet, de svenske et helt annet, ungarene Sajnovics hadde foreslått et tredje.

For imidlertid å iakttå den størst mulige forsiktighet og for å prøve sitt alfabets praktiske brukbarhet, mens det ennå var tid til å foreta visse forandringer, lot Stockfleth i 1835 trykke et blad i Christiania med de nye bokstavtegn og noen lesestykker med de samme bokstavtegn. Opplaget ble trykt i 150 eksemplarer. Stockfleth hadde stadig den tilfredsstillende å være vitne til sitt alfabets hensiktsmessighet og den letthet med hvilket folket tillegnet seg det nye skriftsystem.

Som et ledd i arbeidet med oppbygningen av et korrekt og tjenlig alfabetisk system og videreføringen av dette, lot Stockfleth noen utvalgte samer få undervisning sydpå og ansatte dem deretter som lærere forskjellige steder i Finnmark.

Stockfleths ettermann i Vadsø, sogneprest Holst, begynte ved sin ankomst i 1829 å lære seg samisk, slik at Stockfleth kunne sende ham sine oversettelser til bedømmelse. Prost Rode som i 1826 ble tilsatt som sokneprest i Alta-Talvig viste Stockfleth «broderlig Forekommenhed», det samme gjelder dennes ettermann, sokneprest Fleischer, som utførte de geistlige forretninger på samenes språk. Prost Aall i Hammerfest var også en varm venn av samene og deres språk, det samme gjelder også presten Holsts ettermann i Vadsø, prost Fritzner.

Stockfleth fortsatte sitt store og grunnleggende arbeide med det samiske språk og sine oversettelser. I annet bind av sin dagbok gir han en oversikt over sitt arbeide.

Han gir også en oversikt over sine utkomne bøker på samisk: I 1837: Stave og lesetabeller, Abc og lesebok (av denne bok utga han en norsk oversettelse): Luthers lille Katekismus. — De to evangelister Mathæus og Markus, disse to i et litet, foreløbig opplag, som siden ble avløst av en fullstendig oversettelse av det Nye Testamente.

I 1839: En grammatikk, første del, inneholdende lyd og formlæren, med en tabell til opplysning om orddannelsen, også bare i et foreløbig opplag, som med en gang ble utsolgt og avløst av en fullstendig grammatikk av J. A. Friis.

I 1840: En bibelhistorie, som inneholdt utdrag av de fem Mosebøker, fortalt med Bibelens egne ord, samt av Davids salmer. Andaktsbok for menigmann av pastor Wexels. Edens forklaring på samisk og kvensk. Den lille alterbok. Andresens lille avholdsbok.

Etter Stockfleths 3. reise i Finnmark, i 1849: Pontoppidans forklaring. I 1850: Hele det Nye Testamente. Etter sin 4. og siste reise i Finnmark: I 1852: Norsk lappisk Ordbog, stort octav 892 sider.

1854: Luthers Passions-Predikener. Davids salmer. Bibelhistorie av pastor Wexels, med norsk tekst ved siden av den samiske.

I 1857: Luthers postille. Stockfleth omtaler sitt videre arbeide i dagboken og skriver:

«I 1858 sendte jeg Kandidat Friis til Afbenyttelse et lappisk-norsk Lexicon i Manuskript. Foruden ovennevnte

finske Bøger ere i Trykken udgivne Finmarken vedkommende: I 1848: Bidrag til Kundskab om Finnerne i Kongeriget Norge, Bidrag til Kundskab om Kvænerne, Sendebrev til nogle Medlemmer af 12te Storting om de finske Sprogforholde i Finmarken. I 1851: yderligere Bidrag til Kundskab om de finske Sprogforholde i Finmarkens og Nordlandenes Amter.»

«I sin Anmeldelse i Tidsskriftet Nor af min Grammatik nævner Hr. Professor Holmboe min finske Grammatik, som «et saavel for vor Literatur, som for Sprogstudierne i Almindelighed vigtigt Værk» og tilføiede, at Sproggranskeren erkjender heri en lettet Adgang til at udvide sit Kjendskab til Menneskeaaendens mest umiddelbare Virksomhed».

Stockfleth forteller videre i sin dagbok, at Sentralkomiteen for det norske Bibelselskap hadde sendt et eksemplar av hans finske oversettelse av det Nye Testamente til professor Castrén, og fikk fra ham følgende uttalelse om samme:

«Härjemte tager jag mig friheten, att lyckönska Comitén till utgifvandet af detta arbete, som redan derigenom äger ett högt värde, att den utgör den första fullständiga öfversättning af nya testamentet på Finmarkdialekten öfversattad. Af intresse för arbetet har jag bemödat mig om att med kritisk öga granska den samme och derved öfvertygat mig om dess stora förtjenster».

Professor Castrén er videre full av lovord over oversettelsens nøyaktighet og samvittighetsfullhet. Uttalelsen var datert Helsingfors, 1. april 1851.

— — —

STOCKFLETHS 3. reise i Finnmark foregikk fra 22. juli 1840 til 22. mars 1845. Denne reisen nordover foregikk over Stockholm og Finnland. Stockfleth omtaler i sin dagbok sitt møte med dr. Lönnrot og dennes berømte arbeide «Kalevala». På disse sine to siste reiser i Finnmark tok Stockfleth for alvor fatt på å gjøre samene kjent med de bøker som nå forelå på deres eget språk. Han leste av bøkene så vel i kirkene som i skolene, og hvor og når det ellers kunne gis anledning til det. Det vil dessverre føre for langt å komme nærmere inn på hans utførlige antegnelser i sin dagbok om dette arbeidet. En blir slått av den brennende iherdighet han utviste, bl. a. ved at han på forhånd forela for biskop Kjerschow den plan, at biskopen skulle tilskrive hver prest med henstilling om fra disse å få oppgitt hvor mange eksemplarer av det oversatte Nytestamente de måtte ha bruk for i hvert prestegjeld.

Stockfleth skrev også til prostene og til hver enkelt prest, med spørsmål om når de måtte ønske hans besøk i deres menighet. På samme måte sendte han hver vår og høst innberetning til biskopen om de vinter- og sommerreiser som var foretatt.

Det er tydelig å merke noe av offiserens administrative ordenssans.

Stockfleth skildrer videre i sin dagbok et besøk han gjorde i Karasjok. Der ble han mødt av manges direkte uttalelser om, at de ikke på noen måte ønsket hans bøker. Stockfleth gjorde bekjent, at han ville holde gudstjenester og såvel til høymessen som til aftenbønn kom det mange, men ingen til aftensangen for da visste de Stockfleth ville lese av sine bøker. Men med sin ganske used-

vanlige psykologiske forståelse lykkedes det imidlertid meget snart for Stockfleth å bryte ned denne motstanden mot det nye.

I januar 1842 fikk Stockfleth besøk av dr. Lönnrot og magister Castrén fra Finnland. Det var en gammel avtale. Magister Castrén hadde gjort også de finske, samiske og andre beslektede språk til sitt hovedstudium, og hadde videre oversatt «Kalevala» til svensk. Castrén ble senere professor i disse språk ved universitetet i Helsingfors. Ved Castréns død ble dr. Lönnrot hans ettermann.

I de følgende år fortsatte Stockfleth ufortørnet sitt arbeide. Alltid var han på farten. Vinter som sommer. I pent vær og storm. Over de endeløse vidder eller langs kysten. Reiser som stilte de hardeste krav til utholdenhet og vilje. Nesten alltid var fru Stockfleth med. Stille og beskjeden og hjelpsom på alle måter, for å lette forholdene mest mulig for sin mann. Ofte stod det om livet for dem begge, som den gang f. eks. da isen røk under fru Stockfleths pulk, da de skulle over en elv på Finnmarksvidda, — og hun falt i. Etter en mirakuløs redning måtte reisen fortsette i gjennomvåte klær.

Når det gjalt det rent språklige høstet Stockfleth mange erfaringer. Derfor var noe av det som kom til å ligge ham mest på hjertet — at prestene skulle være forpliktet til å kjenne menighetens språk.

DEN fjerde og siste reise i Finnmark fant sted fra 6. juli 1851 til 31. juli 1852. Stockfleth foretok denne sin siste reise uten å bli ledsaget av sin frue. Hun var for utslitt til å reise med.

Tirsdag den 7. oktober 1851 hadde Stockfleth tilsatt skyss til Vadsø, hvor han den påfølgende søndag skulle holde gudstjeneste. Et uklart rykte hadde imidlertid begynt å bre seg i Øst-Finnmark om at det hadde vært uroligheter i Kautokeino. Etter sin oppsatte plan skulle han først ha holdt gudstjeneste i Vardø etter han hadde vært i Vadsø. Disse urolighetene skrev seg fra den vekkelse som hadde sin årsak i den læstadianske åndelige rørelse, som Lars Levi Læstadius hadde tent i svensk Lappmarken.

Stockfleth besluttet seg til å reise til Kautokeino så fort som mulig. Han var nu en mann på 65 år og hans helbred var ikke meget god, nærmest slett. Og avstanden det var tale om var 50 mil som skulle tilbakelegges dels til fots og over fjellet, dels i båt oppover Tana til Karasjøen og så videre over til Kautokeino.

Tildragelsene i Kautokeino dannet en dramatisk og ikke helt hyggelig avslutning på Stockfleths mangeårige arbeide hos og for viddens folk. Den religiøse oppstanden som endte med mordbrann slo ut i lys lue den 7.—8. november 1852. Det var om aftenen den 21. oktober 1851 Stockfleth kom til Kautokeino etter åtte år og åtte måneders fravær. Og han reiste igjen den 20. april 1852, med den forvisning, at da nå stedet hadde fått sin fastboende prest, som talte det samiske språk, ville den åndelige, villfarne uro gi seg.

Det skulle så langt fra bli tilfellet. Men ettertiden har imidlertid vist, at Stockfleths arbeide, som prest og som språkforsker ikke på noen måte hadde vært forgjeves. Men tvertimot vært den store, omfattende løftestang i åndelig og kulturell henseende.

Etter avreisen fra Kautokeino til Karasjøen fortsatte han videre den 13. mai og det er med tydelig vemod han skriver i sin dagbok. «Den 13. Mai kjørte jeg over Fjeldet til Repperfjorden for aldrig mere at færdes med Ren». Bak denne enkle bemerkning lå de mange, mange års slit og savn og arbeide, hvor reinskyss hadde vært det viktigste fremkomstmiddel.

Stockfleth avslutter sine dagbokopptegnelser med å understreke, at såvel hans prestelige gjerning, som hans misjonsvirksomhet nok var avsluttet i, men ikke for Finnmark. Sommeren 1854 måtte han legges inn på Rikshospitalet i hovedstaden for å benytte såkalte russiske bad. Deretter de tre følgende år i Sandefjord, som han valgte seg til fast oppholdssted, og han skriver videre om dette i sine sluttbemerkninger «..... jeg gaar nu ved Hjælp av Krykke og Stok, Hofte og Knæ hindre mig imidlertid ikke i min Alderdom fra at befinde mig i højeste Velgaaende baade til Sjæl og Legeme. Gud være lovet og takket evindeligen!»

1853 fikk Stockfleth innvilget avskjed og biskopen innstillet ham til en pensjon på 1000 Spd., Stockfleth bemerkte: «— den kongelige norske Regjering anbefalede Bispens Indstilling som blev naadigst bevilget af Hans Majestæt Kong Oscar, og enstemmigen bifaldt af Stortinget».

Nils Chr. Vibe Stockfleths innsats og gjerning har faktisk krav på å være langt mer kjent enn tilfellet har vært hittil. I første rekke for den innsats han gjorde for det samiske folk og for vårt lands kulturliv, og ikke minst for det enestående eksempel han har vist oss alle ved sitt liv. Han var oppofrende og nidkjær, tenkte aldri på sitt eget personlige velvære eller sin personlige karriere.

Ønsket med denne omtale av Stockfleths liv og virke har vært å ville gi ham den plass i vårt kulturlivs bevissthet som han — offiseren, Dannebrogssridderen, presten, Finnmarksmissionsmannen og skaperen av det samiske skriftspråk virkelig har krav på.

Stockfleth døde i Sandefjord 26. april 1866.

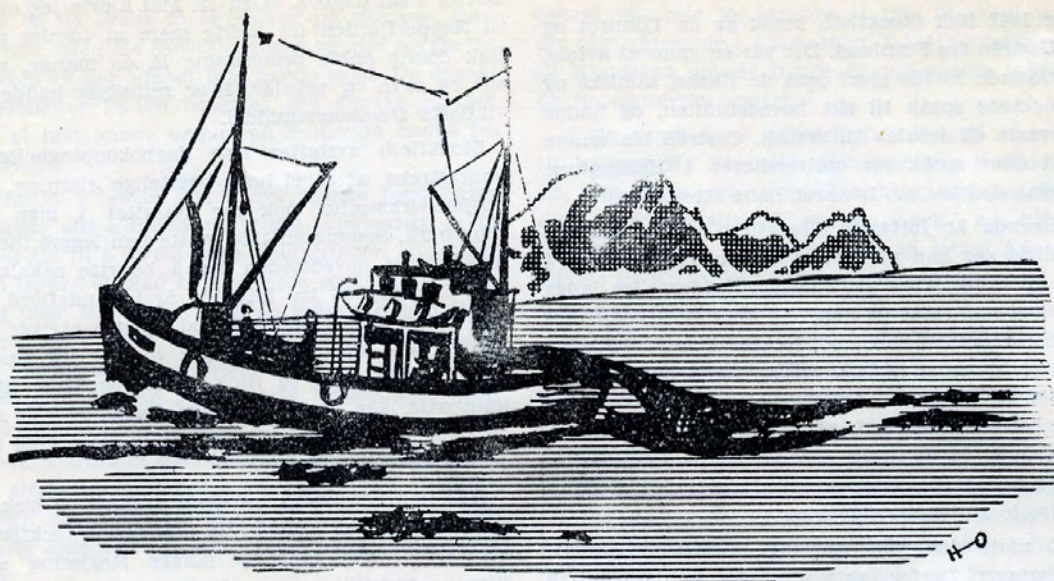
A. P. P.

«Gudvangen» som fast losjiskip under sildefisket

Etter hva «Fiskaren» får opplyst, har Norges Sildesalgslag, sildemelfabrikanter og Sørvågsøy kommune gått sammen om å kjøpe Fylkesbåtanens «Gudvangen» for å nytte den som losjilekter for sildelossere under vintersildsesongen. Det er meningen å danne et aksjeselskap med en beskjeden kapital.

«Gudvangen» ble i siste sesong benyttet som losjiskip i Måløy. Man hadde gode erfaringer fra dette forsøket som viste at den egnet seg til formålet og ble til god hjelp. Det er forutsetningen at «Gudvangen» i kommende sesong skal plasseres der hvor det måtte passe best. Fartøyet kan huse ca. 140 mann.

I de første syv måneder i år er ferskfiskeeksporten fra Norge gått tilbake med ca. 6000 tonn, forteller kontorsjef Muri i ferskfiskutvalget til Sunnmørsposten. Tilbakegangen er størst for Englands vedkommende.

Fiskeristatistikken viser

at det år om annet deltar ca. 20.000 fiske-
farkoster med motor verd ca. 280 millioner
kroner i fiskeriene langs NORGES KYST.

Det gjelder å verne det kostbare far-
tøyet, fiskeredskapene og fangsten.

For driftsikker motor — bruk Shell Gass- og Smøreoljer.

GASSOLJE **SMØREOLJE**

Vinteren 1953 en uværsvinter uten sidestykke i våre fiskeriers historie

Torskefiskeriene i Lofoten ga bare 50 000 tonn. Men på grunn av de høye priser ble likevel utbyttet godt – ca. 50 millioner kroner

Oversikt over de forskjellige fiskerier

Av ekspedisjonssjef Johs. Sellæg

Fiskeriene i 1953.

Det er ikke mulig på det nuværende tidspunkt å kunne si noe om hva det samlede kvantum fisk og sild vil utgjøre i hele året, eller hva verdien vil bli. Men våre viktigste fiskerier (Lofotfisket og vintersildfisket) foregår i årets første 4 måneder, og innen 1. juli har vi fisket opp det meste av vårt årlige kvantum.

Vinteren 1953 ble en uværsvinter nesten uten sidestykke i våre fiskeriers historie, og det er klart at dette hadde en meget uheldig innflytelse på utbyttet.

Både forekomstene av torsk og sild var gode, og det er derfor meget beklagelig at utbyttet på grunn av været skulle bli så dårlig.

TORSKEFISKERIENE

I Lofoten ble det fisket opp vel 50 000 tonn, et meget dårlig resultat når man tar hensyn til den tidels store og effektive flåten som deltok i fisket. Ialt deltok vel 23 000 mann i fisket, fordelt på 5158 farkoster. Av disse farkoster drev 652 med garn, 401 med liner, 2591 med jukse og 1514 med not.

På grunn av de høye priser var det økonomiske utbytte, når man ser hen til kvantumet, godt. Verdien av fisket anslås til ca. 50 mill. kroner.

Men utbyttet for mange fiskere ble selvsagt dårlig.

Garnfiskerne som tiltross for uværet kunne drive det meste av sesongen, gjorde det best, og enkelte garnfiskere hadde lotter på opptil 10 000 kroner. Men de fleste har naturligvis lotter som ligger langt under nevnte beløp.

Linefiskerne hadde gjennomsnittlig lotter på 2–3 000 kroner. Endel linefiskere fortsatte fisket i Vest-Lofoten tildels etter at oppsynet var hevet og fikk bra fangster.

Dårligst var utbyttet for juksefiskerne og notfiskerne, hvorav enkelte ikke fikk en eneste fisk.

Enkelte notskøyter var naturligvis heldige og fikk godt utbytte. De beste juksefiskerne hadde lotter på

opptil 2 000 kroner. På grunn av det dårlige resultat fikk endel fiskere bidrag til hjemreisen.

VÅRTORSKEFISKET I FINNMARK

ga også i år et godt resultat.

I alt deltok 2923 farkoster i fisket med en besetning på 15 392 mann. Av torsk ble det fisket opp av de øvrige fiskesorter under dette fiske var til 43 200 tonn, et meget godt resultat. Også utbyttet fredsstillende. En hel del småtrålere, omkring 70, deltok i år i dette fiske, og mange av disse småtrålere hadde et godt utbytte.

BANKFISKERIENE

Uværet i vinter hindret også i stor utstrekning fisket på bankene. En medvirkende årsak til det dårlige utbytte av disse fiskerier er også den omstendighet at mange av skøytene reiste til Lofoten med not da dette fisket begynte i mars måned, istedet for å fortsette fisket på bankene. Ialt ga bankfisket i de tre nordligste fylker et utbytte av vel 16 000 tonn.

Torskefiskeriene på Helgeland og i Sør- og Nord-Trøndelag fylker var også dårlig, mens fisket i Møre og Romsdals fylke ga et noget bedre utbytte enn i 1952.

FISKET VED VEST-GRØNLAND

I år deltok mange flere fiskefarkoster i fisket ved Vest-Grønland enn i fjor.

Noen endelig oppgave over utbyttet foreligger ikke, men man regner med et utbytte av 14–15 000 tonn saltfisk. Prisene på saltfisk er litt lavere enn ifjor, men allikevel har de fleste båter et godt utbytte av dette fiske. En del kveite er også blitt fisket opp. På landstasjonen i Færingerhavn er det nu blitt bygget et fryseri som vil være av stor betydning for driften.

SILDEFISKERIENE

Det er særlig vintersildfisket, fetsildfisket — og småsildfisket som er de viktigste av våre fiskerier. Brislingfisket er også av stor betydning, men mengden og verdien av dette fiske blir jo ikke så stort som av de foran nevnte sildefiskerier.

VINTERSILDFISKET

ble også adskillig redusert på grunn av værforholdene. Vår sildeflåte er blitt sterkt utbygget og alt lå tilrette for et rekordutbytte i år hvis ikke værforholdene hadde vært så slette.

Det ble i alt fisket opp 7,1 mill. hl. til en verdi av 130 mill. kroner. Utbyttet er atskillig mindre enn i 1951 og i 1952. Det største kvantum, vel 6 mill. hl., ble tatt opp under storsildfisket. Vårsildfisket sviktet helt og ga et utbytte av bare vel 1,1 mill. hl.

Det ser ut som om silden har funnet andre gyteplasser enn i tidligere år.

Snurperne gjorde det best i år. Det dårligste utbytte hadde settegarnsfiskerne, og også landnot-fisket ga et dårlig resultat.

FETSILD- OG SMÅSILDFISKET

foregår nu så å si året rundt. Høstmånedene kan det fiskes opp betydelige kvanta både fetsild og småsild.

Av fetsild er det pr. 1. september 1953 fisket opp 656 000 hl., noe mere enn i fjor. Småsildkvantumet utgjør 1,1 mill. hl., mens det i fjor på samme tid var fisket opp 1,8 mill. hl.

SILDEFISKET VED ISLAND

har i år gitt et tilfredsstillende utbytte.

Ennu er ikke alle farkoster kommet tilbake, men man regner med at der vil bli saltet adskillig over 200 000 tønner sild ved Island i år.

Det beste fiske har i år foregått nord om Island eller mellom Island og Jan Mayen. Snurperne har i år gjort det bra.

BRISLINGFISKET

i Oslofjorden var i år usedvanlig rikt. Det ble her

fisket opp 275 000 skjepper hl. til en verdi av ca. 5 mill. kroner. Pr. 1. august 1953 var det blitt pakket ca. 440 000 kasser hermetisk brisling mot i 1952 303 000 kasser. Fisket har altså vært betydelig bedre enn i fjor. Høstfisket av brisling har hittil gitt et mindre utbytte enn ventet.

MAKRELLFISKET

har gitt et noe mindre utbytte enn i 1952. Pr. 1. september 1953 var det fisket opp 11 700 tonn, ca. 1200 tonn mindre enn i 1952. Det er frosset og eksportert atskillig mindre enn i fjor, mens salget til fórmel og hermetikk er større. Noen oppgave over verdien foreligger ikke ennu.

STØRJEFISKET

har hatt en eventyrlig utvikling.

Før krigen og de første år etter krigen var utbyttet av dette fisket ubetydelig, men i 1949 ble det fisket opp et større kvantum.

Dette øket sterkt i årene 1951 og 1952 da utbyttet utgjorde henholdsvis 5 000 og 11 000 tonn.

I år har utbyttet vært mindre enn ventet, idet deltakelsen i dette fiske har vært stor. Hittil er det fisket opp ca: 6 000 tonn. Det meste er blitt eksportert til Italia. Mange båter har ikke fått noen størje, mens andre har et meget godt utbytte.

TRÅLFISKET

Vi har nu gitt konsesjon til 17 stortrålere og ca. 270 småtrålere. Av stortrålerne har de fleste vært i drift.

Noen opplysninger om resultatet av fisket for disse foreligger ikke ennu.

På grunn av værforholdene må man regne med en betydelig svikt i det samlede resultat av våre fiskerier i år både når det gjelder kvantum og verdi.

Også langt ute i havskjærene
hvor fiskerne ferdes får de
B. P. motorbrensel og smøre-
oljer

For kvalitet og service

Norsk Brændselolje A/S

Telling fra fly anslår selbestanden på Newfoundlandsfeltet til ca. 3 millioner dyr

Canada og Norge har gjennomført samme fangsttider. – Selfangerne meget tilfreds med «Nordsel» som hjelpeskipp

Oversikt over selfangstnæringen

Av ekspedisjonssjef Johs. Sellæg

UTBYTTE AV FANGSTEN I 1952 OG 1953 FREDNINGSBESTEMMELSER

SELFANGSTEN har de fleste år etter krigen gitt et godt utbytte som kulminerte i 1951 da både prisene på spekk og skinn var høye.

I 1950 ble det fanget 255000 dyr til en verdi av 11,5 mill. kroner.

Både fangsten og verdien steg sterkt i 1951. Det ble dette år ialt fanget 372 000 dyr, og det økonomiske utbytte utgjorde 27,2 mill. kroner. Dette utbytte betegner en rekord i selfangstens historie som det sikkert ikke vil bli lett å slå.

I 1952 sank både utbyttet og verdiene. Det ble i alt fanget 260 000 dyr til en verdi av 10,1 mill. kroner. I alle de foran nevnte oppgaver over fangsten er også medtatt et mindre antall isbjørn. I disse årene er det skutt eller fanget mellom 81 og 499 isbjørn hvert år. De isbjørner som fanges levende, selges for det meste til dyrehager.

Fjoråret var forøvrig et tragisk år for selfangstnæringen. Ikke mindre enn 7 skuter totalforliste, derav 6 i Vesterisen. 79 menneskeliv gikk tapt ved disse forlis.

For året 1953 foreligger bare foreløpige oppgaver.

I Vesterisen var værforholdene usedvanlig slette, og dette har selvsagt også innvirket på fangsten.

De skuter som fanget ved Newfoundland hadde derimot et godt utbytte.

I alt ble det i år fanget 192 600 sel og isbjørn til en verdi av 8,3 mill. kroner.

ADMINISTRASJONEN AV SELFANGSTEN

En ny lov om fangst av sel ble utferdiget 14. desember 1951.

I henhold til loven skal det opprettes et råd for selfangsten. Dette råd som består av 7 medlemmer, ble oppnevnt ved kgl. resl. av 9. januar 1953. I rådet er rederne, skipperne og mannskapet representert. Dessuten har vitenskapen og administrasjonen representanter i rådet. Rådets formann er professor Johan T. Ruud.

Et arbeidsutvalg, bestående av 3 medlemmer, forbereder de saker som skal legges frem for Rådet og fiskeriadministrasjonen. Rådet har hittil hatt 2 møter, 2. februar og 16. og 17. september 1953. En rekke meget viktige saker for næringen er blitt behandlet på disse møter.

FREDNINGSBESTEMMELSER

Et av de viktigste problemer i selfangstnæringen er beskatningen av selen. Vi har som kjent 3 store yngleplasser for selen, Kvitsjømunningen, Vesterisen omkring Jan Mayen og Newfoundlandsfeltet. Ved fly har man søkt å telle bestanden på det første og det siste feltet. I 1927 ble antallet av dyr i Kvitsjømunningen anslått til å være ca. 1 million. Etter krigen har norske selfangere ikke drevet fangst i Kvitsjøen. Men vi beskatter, selv om det bare er i liten utstrekning den samme bestand i Nord- og Østisen.

VED TELLING FRA FLY

har man anslått bestanden av sel på Newfoundlandsfeltet til ca. 3 mill. dyr, betydelig mere enn man tidligere gikk ut fra. Men det er nesten bare grønlandssel. Bestanden av klappmyss der er blitt nesten utryddet.

Det har 2 ganger vært forsøkt å sende fly fra Tromsø til Vesterisen for å telle bestanden, men på grunn av dårlig vær har flyet begge ganger måttet snu.

Nu overveier man eventuelt å la en selfanger eller et hjelpeskipp ta med helikopter til neste år eller senere for å forsøke å telle bestanden. Våre selfangere er bange for at dette felt blir overbeskattet, men noe sikkert vet man ikke om dette spørsmål.

For Vesterisen har det i en lang årrekke vært fastsatt begynnelsesdatum for selfangsten. Det samme gjelder for Newfoundlandsfeltet i de senere år.

Ved kgl. resl. av 20. februar 1953 er det inn-til videre forbudt å fange sel og klappmyss i Vesterisen før 23. mars kl. 7. Faller denne dag på en søndag, blir første fangst dag 24. mars.

Ved kgl. resl. av samme dag er det ved New

Foundland forbudt å fange sel og klappmyss i tiden før 10. mars på selfeltet øst for New Foundland og i Belle Island streket før 5. mars.

Canada har utferdiget tilsvarende bestemmelser.

Hvalrossbestanden er i en årrekke blitt sterkt desimert. Det eneste sted hvor den finnes i større mengder nu, er i Davisstredet. Her finnes det en bestand som anslås til å være 8—10 000 dyr, og som er helt nødvendig for de eskimostammer som lever lengst mot nord.

Ved kgl. resol. av 20. juni 1952 ble hvalrossen totalfredet inntil videre. I Antarktis er det ved kgl. resol. av 27 febr. 1953 forbudt å fange pelssel og sjøelefanter på Bouvetøya og Peter I øy. Spørsmålet om ytterligere fredningsbestemmelser særlig for Vesterisen er f. t. under behandling.

Isbjørnen er ved kgl. resol. av 24. febr. 1939 fredet på Kong Karls Land på Svalbard som er et viktig ynglefelt for denne dyreart.

Spørsmålet om ytterligere fredning av isbjørnen er blitt drøftet, men saken er blitt stillet i bero, idet de statistiske oppgaver for fangsten i de senere år ikke tyder på at bestanden går tilbake.

Det har også vært uttalt frykt for at bestanden av storkobbe ville bli desimert. Men fangstoppgavene for de senere år tyder ikke på det. Man har derfor ikke funnet det nødvendig f. t. å utferdige fredningsbestemmelser for storkobben. Også spørsmålet om å frede enkelte selarter langs Norges kyst har vært drøftet. Ved kgl. resol. av 24. april 1953 er det blitt forbudt å fange havert i Sør-Trøndelag fylke. Enkelte steder er det også blitt foreslått å frede steinkobben, men noen avgjørelse i dette spørsmål foreligger ikke ennå.

VITENSKAPELIGE OG PRAKTISKE UNDERSØKELSER VEDRØRENDE SELFANGSTEN

Det er av den største betydning at de vitenskapelige undersøkelser vedrørende selfangsten blir intensifisert. Ved fiskeridirektoratet er det nu ansatt en konsulent som særlig arbeider med disse spørsmål.

Men sådanne undersøkelser koster penger, og i henhold til prgr. 5 i lov om fangst av sel kan Kongen med Stortingets samtykke bestemme at det skal betales en nærmere fastsatt avgift pr. fanget sel som skal gå til et fond som skal brukes til praktiske og vitenskapelige undersøkelser av interesse for selfangsten. Fondet bestyres av Selfangstrådet.

For 1953 ble avgiften fastsatt til kr. 0,20 for hver fanget storkobbe og klappmyss og til kr. 0,10 for hver annen sel.

Det er ennå ikke blitt bestemt hvor stor avgiften skal settes til for året 1954.

HJELPESKIP FOR SELFANGERNE

Spørsmålet om å anskaffe et hjelpeskip for selfangerne, har vært drøftet i en årrekke uten at noen avgjørelse er blitt truffet. Som følge av den uhyggelige ulykken i 1952 da en rekke skuter sank og 79 mann omkom ble saken tatt opp igjen til behandling.

Etter forslag fra Fiskeridepartementet bevilget Stortinget kr. 440 000 til drift av et hjelpeskip i sesongen 1953 og selfangeren «Norsel» ble leiet til dette formål.

Etter de foreløpige rapporter har det blant selfangerne vært stor tilfredshet med hjelpeskipets virksomhet.

Ordningen er imidlertid kostbar, og et utvalg arbeider nu med spørsmålet om hvordan hjelpetjenesten skal ordnes for fremtiden.

**MOTORBRENSEL
og SMØROLJER**

i kvaliteter overalt hvor
fartøy flyte kan.

Norsk Brændselolje A/S

FRA DEN INTERNASJONALE HVALFANGST-KOMMISJONS 5. ÅRSMØTE I LONDON IÅR

En kortfattet redegjørelse for ekspertkomiteens rapport og Hvalfangstkommisjonens beslutninger

Blant de saker som sto oppført på dagsordenen for den Internasjonale Hvalfangst-kommisjons femte årsmøte i London iår, var det særlig tre spørsmål av vital betydning for hvalfangstens fremtid som har vært gjenstand for inngående drøfting på Hvalrådets møter i de tforløpne år: nemlig:

- 1) The Humpback problem,
- 2) Sanctuaries,
- 3) The 16.000 unit limit.

Artikkelen redegjør for disse sakers behandling i ekspertkomitéen i Stockholm og i den Internasjonale Hvalfangstkommisjons hovedforsamling. Følgende vedtak ble gjort:

In paragraph 6 of the Schedule, delete the proviso and insert the following: «Provided that in any pelagic whaling season for baleen whales the killing of humpback whales shall be permitted on the 1st, 2nd, 3rd and 4th February».

In paragraph 7 (a) of the Schedule, at and add: «Provided that no blue whales shall be taken before 16th January in any year».

In paragraph 8 (a) of the Schedule, line 4, for «sixteen thousand» read «fifteen thousand five hundred».

DET hører med til Hvalrådets oppgaver å ta vare på hvalbestanden, så den kan bevares som en kilde til aktiv norsk næringsdrift i fremtiden.

Det er vanskelig å komme til sikre slutninger vedrørende hvalbestandens størrelse. Hvalfangerne rapporterer, at de på forskjellige steder og til forskjellige tider på feltet kan iakttå et betydelig antall hval, men man vet ikke om det i disse tilfeller dreier seg om hval som trekker fra felt til felt, eller om disse ansamlinger av dyr er representanter for strengt atskilte hvalbestander. Når derfor Hvalrådet skal gjøre seg opp en mening om hvorvidt den fangst, som nu drives, svarer til den årlige avkastning av bestanden, eller om den fører til en desimering av verdens hvalbestand, har man vært henvist til å støtte seg til de fangstoppgaver, som foreligger. Men heller ikke disse oppgaver er helt fullstendige, fordi det ikke føres statistikk over hval som mistes i storm og tåke,

eller hval som går tapt ved bomskyting eller linebrekk.

Hvalrådet begynte allerede straks etter opprettelsen i 1929 å organisere innsamlingen og bearbeidelsen av en biologisk hvalfangststatistikk, for derved å få materiale til belysning av spørsmålet om, hvor stor hvalbestanden kan være, hvor hastig den formorer seg, hvor mange hvalunger det fødes hvert år, hvor lang levetid den enkelte hval har, og hvilken reduksjon bestanden årlig utsettes for ved naturlig død og ved fangst. Denne statistikk som i første omgang måtte basere seg på oppgaver fra de norske fangstekspedisjoner, ble publisert i den publikasjonsrekke som Hvalrådet opprettet under titelen «Hvalrådets Skrifter». I de senere år er disse undersøkelser i noen grad overtatt av Komitéen for den internasjonale hvalfangststatistikk, som også har til disposisjon den tallmessige statistikk som Hvalfangerforeningen ved dens sekretær Sigurd Risting tidligere hadde innsamlet vedrørende verdensfangsten av hval og produksjonen av hvalprodukter.

A/s Eureka mek. Verksted

Telefon 55 84 80

Oslo

Telegram : Eurhart

Pumper
og
hjelpemaskiner
for skip

Den aktuelle situasjon i hvalfangsten.

NÅR det gjelder den aktuelle situasjon, er det særlig tre spørsmål av vital betydning for hvalfangstens fremtid, som har vært gjenstand for inngående drøftelser på Hvalrådets møter i det forløpne år. Det er de tre spørsmål som den Internasjonale Hvalfangstkommisjon hadde satt opp på sin Agenda for det femte årsmøte i London i juni måned i år, nemlig:

- 1) Knølhvalproblemet,
- 2) Fredede områder,
- 3) Fangstbegrensningen 16.000 blåhvalenheter.

Den Internasjonale Hvalfangstkommisjon bestemte på sitt årsmøte i London ifjor (1952), at disse tre spørsmål skulle utredes av en ekspert-komité bestående av representanter for Norge, England, Frankrike, Holland, Australia, Sovjet og Japan og komitéen valgte Hvalrådets formann, ambassadør Birger Bergersen, til formann. Denne komité satt sammen i tre dager i Stockholm i mars måned i år. På komitéens møter ble lagt frem en rekke betenknninger, vitenskapelige rapporter og statistiske oppgaver, som ekspertene gikk igjennom og analyserte, hvorefter de utarbeidet en rapport som ble lagt frem for den Internasjonale Hvalfangstkommisjons femte årsmøte. På grunnlag av denne rapport, som ble komité-behandlet av Kommisjonens vitenskapelige og tekniske komitéer, traff Hvalfangstkommisjonen en rekke beslutninger. — Nedenfor skal gis en kortfattet redegjørelse for ekspertkomitéens rapport og Hvalfangstkommisjonens beslutninger.

1) Knølhvalproblemet.

DET her lenge vært kjent at knølhvalbestanden er særlig sårbar, fordi knølhvalen er så lett å fange og fordi den, i motsetning til blåhval og finnhval, samler seg i kystfarvann i den antarktiske vinter. Den blir således gjenstand for fangst ved begge endepunktene for sine vandreruter. Dette ble bl. a. fremholdt av den britiske vitenskapsmann, dr. N. A. Mackintosh, i en betenkning som han la frem for ekspertkomitéen. Mackintosh mente at man måtte se på fangsten av knølhval i tropene og i Antarktis under ett, og han fant det betenkelig at den samme bestand ble beskattet i begge de nevnte områder.

På et oversiktskart som han hadde utarbeidet, hadde han gitt en karakteristikk av knølhvalbestanden i de forskjellige areas i Antarktis. Således karakteriserte han bestanden i area I og II som praktisk talt utryddet; bestanden i area III var blitt påtagelig svekket ved fangstvirksomheten ved Madagaskar og Kongo; bestanden i area IV var i bra forfatning, og bestanden i area V var den beste. Spørsmålet var på hvilken måte man skulle fordele fangsten mellom area IV og V uten å svekke disse bestander for meget. Knølhvalen hadde hatt en fredningsperiode i Antarktis fra 1938 frem til 1949. I sistnevnte år ga Hvalfangstkommisjonen tillatelse til pelagisk fangst av 1250 knølhval i Antarktis. Denne tillatelse ble senere fornyet hvert år frem til

sesongen 1952/53. Men i de senere år var knølfangsten ved Vest-Afrika, Madagaskar og Australia blitt tatt opp igjen. Situasjonen var derved blitt forverret, og spørsmålet var om ekspertene kunne anvisne en form for fangstvirksomhet i tropene og i Antarktis som samtidig var overensstemmende med sunne prinsipper for viltpleie.

Fra australsk side ble det lagt frem en fyldig rapport om resultatene av de undersøkelser, som den australske fiskeriadministrasjon hadde satt igang ved landstasjonene i sommer-sesongen 1952. Også fra fransk side ble det lagt frem et stort materiale av biologisk statistikk fra knølhvalfangsten ved fransk Vest-Afrika. Fra norsk side ble statistikken fra Antarktis lagt frem. Komitéen var enig om å foreslå, at en meget begrenset fangst av knølhval fortsatt skal være tillatt i Antarktis, det fremlagte statistiske materiale viste nemlig tydelig at bestanden ikke tåler noen større fangst. Komitéen forutsatte at fangst av knølhval heretter bare skal være tillatt på de 3 første dager i februar måned. Det var enighet i komitéen om at knølhvalstammene var i en slik forfatning, at visse foranstaltninger burde gjennomføres for å beskytte dem, men komitéen kom ikke frem til noe konkret forslag. Den anbefalte Hvalfangstkommisjonen å tre i forbindelse med de interesserte regjeringer med henstilling om at disse skulle søke å bli enig om en frivillig begrensning av knølhvalfangsten i tropiske og subtropiske farvann.

Da denne sak kom til behandling i Hvalfangstkommisjonen, fremkalte den en interessant diskusjon. Det ble fra enkelte hold gjort oppmerksom på, at en slik henstilling muligens stred mot hvalfangstkonvensjonens artikkel V, annet ledd, som bestemmer, at de endringer som Kommisjonen foretar i vedtektene, ikke skal føre med seg en begrensning m. o. t. antall, respektive nasjonalitet av flytende kokerier eller landstasjoner; heller ikke skal det tilståes spesielle kvoter til noe flytende kokeri eller landstasjon eller til noen gruppe av kokerier eller landstasjoner. Derfor kunne det tenkes, at en anbefaling av denne art ville stride mot konvensjonens ånd. Dersom vedkommende regjeringer fulgte henstillingen, ville dette kunne føre til etablering av kvoter. Andre var av den oppfatning, at en henstilling av denne art ikke stred mot konvensjonens ånd. Resultatet av avstemmingen ble at Hvalfangstkommisjonen gjorde vedtak om at henstillingen skulle sendes til regjeringene i New Zealand, Australia, Sør-Afrika og Frankrike. Ekspertkomitéens forslag om at fangsten av knølhval i Antarktis skulle begrenses til 3 dager, ble inngående behandlet både i den vitenskapelig komité og i den tekniske komité, der man kom til det resultat, at det burde kunne tillates 4 dagers knølfangst. Dette ble så vedtatt av Hvalfangstkommisjonen. Fangst av knølhval i Antarktis kommer således til å finne sted den 1., 2., 3. og 4. februar.

2) Fredede områder.

SPØRSMÅLET om man ikke burde gå til fredning av enkelte av de områder i Antarktis, hvor det nu drives hvalfangst, har fra tid til annen vært tatt

**BUNKEROLJE —
SMØREOLJE for
HVALFANGSTEN**

Vi leverer over hele
verden.

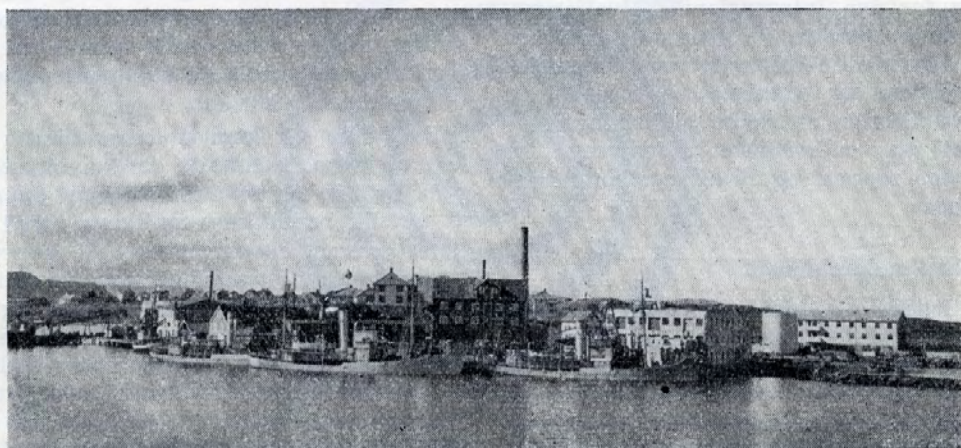
Norsk Brændselolje A/S

BRØDRENE SÆBJØRNSSEN ^A/s

KVALSTASJON og SILDOLJEFABRIKK

Postadr.: Harøy — Telefon og Telegr.adr.: Steinshamna

Oslo-kontor: Borgenv. 28 — Tlf. 69 97 19

**KVALOLJE
KVALKJØTT
KVALKJØTTMJØL
KVALBEINMJØL**

**KVALBARDER
SILDOLJE
SILDEMJØL
REVEFORMJØL**

Brødrene Brunvoll

**KVALSTASJON — FRYSERI OG KJØLELAGER
TROMSDALEN — TROMSØ**

Hvalolje - Hvalkjøtt - Hvalmel - Hvalbarder - Spermolje - Ishavsrederi - Ishavsprodukter
TELEGRAMADRESSE: „KVALSTASJONEN“ — CODE: A.B.C. 5. ED — TELEFON: TROMSØ 1031 — 1067

Telefon: centr.b. 33 65 90

Thorolf Brunvoll

Telegramadresse: Capable

TORGGATA 8 - OSLO

opp til drøftelse i Hvalfangstkommisjonens komité-møter. Man hadde da festet seg ved Weddelhavet (fra 0° til 60° vestlig lengde) som et eventuelt nytt område, som det kunne være ønskelig å få fredet for en tid. Erfaringer fra den moderne viltpleie har vist, at et fredet område trekker til seg det jaktbare vilt, og det var faktisk mulig at bestanden kunne bli gjenoppbygget, dersom et tilstrekkelig næringsrikt område ble totalfredet et bestemt antall år. Weddelhavet har i denne forbindelse en spesiell interesse, fordi det er hele sydpolkalottens spiskammer. Til ekspertkomitéens møte i Stockholm hadde Komitéen for Internasjonal Hvalfangststatistikk utarbeidet et omfattende tabell-materiale med oppgaver over alle hval som var fanget i de fire områder i Antarktis (area II, III, IV og V) i sesongene 1937/38, 1938/39 samt fra 1945/46 frem til og medregnet sesongen 1951/52. Til tabellene var det utarbeidet kommentarer, som var til stor hjelp for komitéen og forenklet dens arbeid betydelig. Komitéen fant at spørsmålet om fredede områder var så nøye forbundet med spørsmålet om fangstbegrensningen i Antarktis, at begge spørsmål måtte sees i sammenheng og behandles under ett. Tabellene viste umiskjennelige tegn på at blåhvalbestanden hadde gått tilbake, og det i alarmerende grad. Størst

var tilbakegangen i area II (Weddelhavet), og komitéen anså det påkrevet å henlede Hvalfangstkommisjonens oppmerksomhet på følgende tydelige tegn på nedgang i blåhvalbestanden: 1) Det antall blåhval som fanges pr. sesong har gått tilbake, 2) Blåhvalfangsten viser nedgang i forhold til finnhvalfangsten, 3) Det er nedgang i fangst av blåhvalen pr. hvalbåtdagsverk, 4) Det er nedgang i dyrenes gjennomsnittslengde, hvilket indikerer at hvalens gjennomsnittsalder avtar, 5) Det er en stigning i antallet av de små og antagelig ikke-kjønnsmodne dyr i fangstene. I lys av disse kjensgjerninger fant komitéen situasjonen så urovekkende, at den mente det ville være nødvendig å gå til drastiske skritt for å hindre at blåhvalbestanden blir ytterligere forringet. Den anbefalte derfor Hvalfangstkommisjonen å vedta forbud mot fangst av blåhval i area II (Weddelhavet), og forbud mot fangst av blåhval i Antarktis før 16. januar.

Ved den endelige behandling i Hvalfangstkommisjonen falt forslaget om å lukke area II, mens derimot forbudet mot fangst av blåhval før 16. januar ble vedtatt. Blåhvalfangsten begynner altså 16. januar, d. v. s. 14 dager senere enn sesongen begynner, og area II stilles ikke i noen særstilling.

Endel hvalbåter klar for turen til fangstfeltet

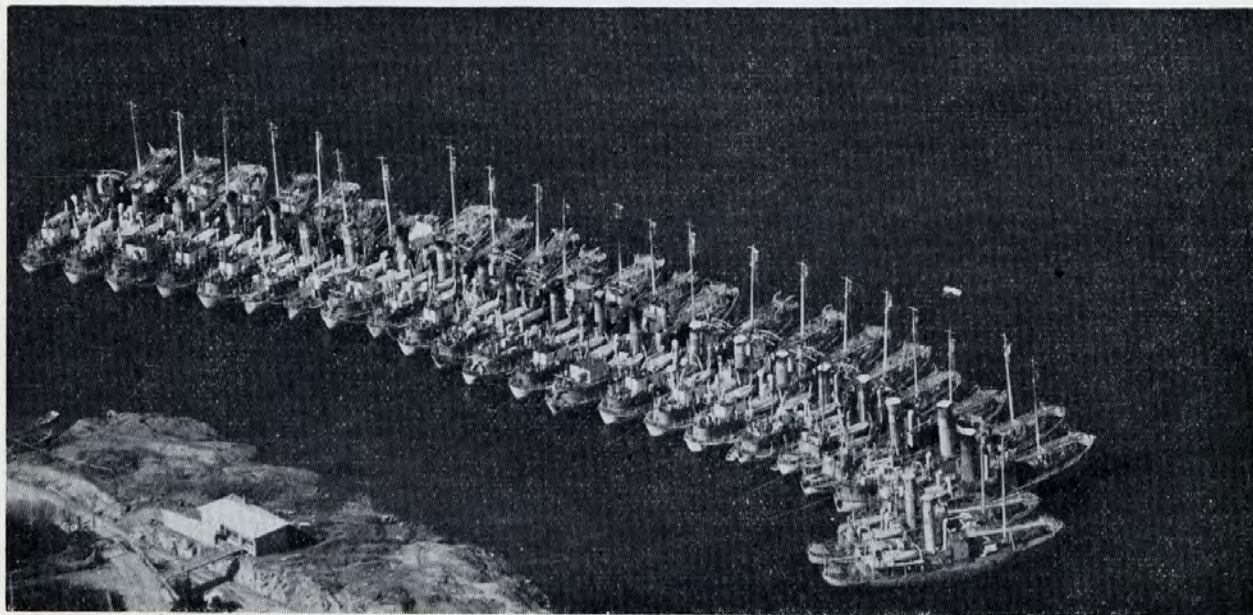
3) Fangstbegrensningen 16.000 blåhvalenheter.

EKSPERTKOMITEEN beskjeftiger seg i sin rapport ikke nærmere med finnhvalbestandens tilstand. Den gjorde imidlertid oppmerksom på, at en sterkere beskyttelse av knølhvalbestanden og blåhvalbestanden ville føre til en økning av fangsten av finnhval, hvis ikke totalfangsten ble redusert. — Komiteen pekte på at det gikk frem av det statistiske materiale, at fra sesongen 1931/32 til 1938/39 hadde gjennomsnittslengden hos finnhval gått ned med 3 fot. Man hadde alltid tidligere i hvalfangstens historie, ved vurderingen av andre hvalarter, gått ut fra, at en slik nedgang i gjennomsnittslengden er et tydelig tegn på at bestanden uttynnes. Skjønt det stadig var blitt fanget flere finnhval, som følge av reduksjonen i blåhvalfangsten, viste de statistiske oppgaver ikke noe avgjørende bevis for at finnhvalbestanden var gått tilbake, fordi måleopp-gavene for denne hvalart siden 1938/39 bare indikerer gjennomsnittslengden for de dyr som er over den lovlige minstestørrelse i fangsten. Komiteen viste i denne forbindelse til en avhandling av dr. N. A. Mackintosh «The Southern Stoks of Whalebone Whales», Discovery Reports no. XXII, 1942, hvorav det synes berettiget å slutte, at finnhvalbestanden i Antarktis alltid har vært og sannsynligvis er større enn bestanden av blåhval og knølhval. Komiteen anså seg berettiget til å trekke følgende slutninger av det fremlagte materiale: 1) Til tross for at hvalfangstmateriellet i Antarktis stadig har vært gjenstand for forbedring, har utbyttet pr. hvalbåtdagsverk gått kontinuerlig tilbake. Dette gjelder såvel den pelagiske hvalfangst i sin helhet som fangsten i hver enkelt av de fire arear, hvor det fanges hval. 2) Ser man på blåhval- og finnhvalbestanden som en enhet, viser denne bestand umiskjennelige tegn på uttynning. Komiteens konklusjon blir derfor, at den anser det høyst ønskelig

at det tillatte fangstkvantum 16.000 blåhvalenheter reduseres.

Som nevnt hadde ekspertkomiteen funnet at spørsmålet om å frede area II og spørsmålet om å redusere totalfangsten var så nøye forbundet med hinannen, at spørsmålene måtte behandles under ett. Under diskusjonen på møtet i London ble også spørsmålet om begrensningen av knølhvalfangsten tatt opp, og alle tre spørsmål ble drøftet under ett. Fra norsk side ble det hevdet at forslaget om å lukke area II ville innebære en nedgang i blåhvalfangsten på noe mere enn 400 blåhvalenheter. Forslaget om at det bare skulle være 3 dagers knølfangst ville sannsynligvis medføre en reduksjon av knølhvalfangsten med ca. 200 enheter. Forslaget om at det skulle være forbudt å fange blåhval før 15. januar ville likeledes medføre noen hundre blåhvalenheters*) reduksjon av blåhvalfangsten. Sammenlagt skulle dette bli ca. 1.000 blåhvalenheter, og de norske biologer mente, at en ekstra belastning på finnhvalbestanden på minimum 2.000 dyr pr. år kunne være skjebnesvanger for denne bestand, og at totalfangsten derfor burde reduseres med ca. 1.000 blåhvalenheter. De tilstedeværende biologer innrømmet at blåhvalbestanden er overbeskattet, og fangsten derfor burde reduseres med ca. 1.000 blåhvalenheter. De tilstedeværende biologer innrømmet at blåhvalbestanden er overbeskattet, og at det ville være nødvendig å ta forholdsregler for å sikre at fangsten av blåhval i kommende sesong ikke overstiger ca. 4.000 dyr. Enkelte stilte seg imidlertid tvilende til at det forelå tilstrekkelig bevis for, at en mindre økning av finnhvalfangsten ville være skadelig for bestanden. Til slutt ble man enige om et kompromissforslag som gikk ut på at man skulle forlenge fangstperioden for knølhval med 1 dag, ikke lukke area II samt redusere totalfangsten med 500 blåhvalenheter.

Just Lie.

En imponerende samling hvalbåter klar for reisen til fangstfeltet

*) (2 finnhval = 1 blåhvalenhet).

Hvalfangstsesongen i Antarktik i 1952-53

Av hvalfangstinspektør Harald Østbye

I likhet med ifjor var det ved Internasjonal hvalfangsttåle bestemt at pelagisk fangst av bardehval ikke skulle overstige 16.000 blåhvalenheter. Av disse 16.000 enheter skulle ikke mere enn 500 skrive seg fra knølhval (d.v.s. 1250 knølhval). Som en blåhvalenhet regnes 1 blåhval eller 2 finnhval eller 2 ½ knølhval eller 6 seihval. Fangsttiden for blåhval, finnhval og seihval var fastsatt fra 2. januar til 7. april, dog således at fangsten skulle sluttet før 7. april hvis fangst av bardehval omgjort i blåhvalenheter kom opp i 16.000 enheter før denne dato. Fangst av knølhval var tillatt 1., 2. og 3. februar og 16., 17. og 18. februar.

I den pelagiske fangst i sesongen 1952/53 deltok 16 flytende kokerier, nemlig 7 norske, 3 britiske, 1 syd-afrikansk, 1 nederlandsk, 1 panamansk, 1 russisk og 2 japanske. I tillegg hertil tjenestegjorde fl. k. «Torshøvd» som hjelpekokeri for «Thorshavet»-ekspedisjonen.

Som nevnt tok bardehvalfangsten til den 2. jan. og fangsten ble avsluttet 16. mars etter 74 dagers fangst eller 10 dager lenger enn forrige sesong.

Total antall blåhvalenheter var 14.855.

I fangsten deltok 12.799 mann, herav var 6787 nordmenn mot i foregående sesong 7934 nordmenn. Total norsk produksjon:

738.117 fat hvalolje
27.387 » spermolje

765.504 fat

Total produksjon (norsk og utenlandsk):

1.879.223 fat hvalolje
113.685 » spermolje

1.992.908 fat

1952/53

Fl. k. «Thorshavet»

Kokeriet er bygget i 1947 og har en tonnasje på 17.081 br. reg. tonn, 21.860 tonn D.W. Besetningens størrelse er 293 manns og på båtene 309. Bestyrer og fører Thv. Hansen, Sandar.

Ekspedisjonen har følgende båter:

	Br.reg.t.	I.H.K.	Byggeår	Besetning
Tiern	361	1400	1939	14 mann
Niern	321	1300	1941	14 »
Thorglimt	322	1300	1942	14 »
Gaupe	323	1300	1940	14 »
Thorbyn	440	1400	1945	17 »
Odd XII	443	2000	1949	19 »
Condor	441	1800	1948	18 »
Syvern	441	1800	1948	19 »
Gvass	448	2000	1950	19 »
Pingvin	448	2000	1950	19 »
Panther	541	2000	1950	20 »

Bever	458	2000	1951	20 »
Femern	548	2000	1951	20 »
Odd XIII	628	2000	1951	20 »
Nebb	625	2000	1952	20 »
Tiger	625	2000	1952	20 »
Enern		2700	1952	23 »

Fangsten utgjorde:

Total catch

	Blå	Finn	Knøl	Sei	Sperm	Total
Desember	—	—	—	—	109	109
Januar	144	684	—	—	89	917
Februar	77	359	—	—	25	461
Mars	48	185	—	—	—	233
	269	1228	—	—	223	1720

Av denne fangst er det produsert 139.651 fat hvalolje og 11.947 fat spermolje.

1952/53.

Fl. k. «Thorshammer».

Kokeriet er fhv. tankskip «San Nazario» som blev bygget i 1914 og ombygget til kokeri i 1928. Det har en reg. br. tonnasje på 12.215 og en D.W. på 16.050 tonn. Besetningens størrelse er på 239 mann på kokeriet og 239 mann på hvalbåtene — tilsammen 478 mann. Bestyrer og fører er Finn Andersen, Ranberg, Sandar.

Ekspedisjonen har følgende båter:

	Br.reg.t.	I.H.K.	Byggeår	Besetning
Thordr	361	1400	1945	14 mann
Thorgrim	440	1800	1947	17 »
Thorarinn	361	1400	1945	14 »
Thorbrann	440	1800	1947	17 »
Thorgry	535	2000	1949	18 »
Odd XI	443	2000	1949	19 »
Thorgard	536	2000	1950	20 »
Thorbris	448	2000	1950	20 »
Djerv	458	2000	1951	20 »
Toern	548	2000	1951	21 »
Thorkild	563	2000	1952	19 »
Thorvard	563	2000	1952	20 »
Thorfinn	563	2000	1952	20 »

Fangsten utgjorde:

Total catch.

	Blå	Finn	Knøl	Sei	Sperm	Total
Desember	—	—	—	—	55	55
Januar	16	645	—	—	—	661
Februar	87	386	2	—	43	518
Mars	19	47	—	4	40	110
	122	1078	2	4	138	1344

Av denne fangst er det produsert 81.620 fat hvalolje og 6460 fat spermolje.

1952/53.

Fl. k. «Kosmos IV».

	Br.reg.t.	I.H.K.	Byggeår	Besetning
Kos 24	557	2400	1940	18 mann
Kos 32	511	1800	1947	19 »
Kos 33	575	2400	1943	18 »
Kos 40	446	2000	1948	19 »
Kos 41	446	2000	1948	19 »
Kos 42	446	2000	1948	19 »
Kos 46	447	2300	1950	19 »
Kos 47	447	2300	1950	19 »
Kos 48	605	2300	1951	19 »
Kos 49	617	2300	1951	19 »
Kos 50	608	2300	1951	19 »
Leif Welding	722	2800	1941	19 »
Kos 31	511	1800	1947	18 »
Kos 34	366	1800	1941	18 »
H. J. Bull	573	1800	1935	17 »
William Kihl	723	2800	1940	20 »
Kreps	481	1800	1948	18 »
Kvart	602	1800	1949	17 »

Fangsten utgjorde:

Total catch.

	Blå	Finn	Knøl	Sei	Sperm	Total
Desember	—	—	—	—	100	100
Januar	36	1069	—	—	7	1112
Februar	67	697	4	2	—	770
Mars	52	395	—	1	—	448
	155	2161	4	3	107	2430

Av denne fangst er det produsert 169.956 fat hvalolje og 5.530 fat sperm.

1952/53.

Fl. k. «Norhval».

Kokeriet er bygget i 1945 og har en tonnasje på 13.830 br.reg. tonn og en D.W. på 21.030.

Besetningens størrelse er 300 mann på kokeriet og 260 mann på hvalbåtene — tilsammen 560 mann. Bestyrer og fører er Hans Farmen, Sandefjord.

Ekspedisjonen har følgende båter:

	Br.reg.t.	I.H.K.	Byggeår	Besetning
Globe VIII	297	1300	1936	14 mann
Globe IX	304	1300	1937	14 »
Globe X	304	1300	1947	14 »
Globe XI	441	1800	1947	18 »
Globe XII	447	2000	1949	19 »
Globe XIII	541	2000	1950	19 »
Globe XIV	613	2000	1951	19 »
Pol VII	338	1200	1936	14 »
Pol X	354	1400	1937	15 »
Pol XI	441	1800	1947	18 »
Pol XII	441	1800	1947	18 »
Pol XIII	447	2000	1949	19 »
Pol XIV	597	2000	1950	19 »
Pol XV	598	2000	1951	19 »
Norfinn	736	2750	1940	21 »

Fangsten utgjorde:

Total catch.

	Blå	Finn	Knøl	Sei	Sperm	Total
Desember	—	—	—	—	45	45
Januar	39	862	—	—	5	906

Februar	74	520	8	—	—	602
Mars	—	176	—	5	10	191
	113	1558	8	5	60	1744

Av denne fangst er det produsert 115.260 fat hvalolje og 3060 fat spermolje.

Fl. k. «Sir James Clark Ross»

Kokeriet er bygget i 1930 og har en tonnasje på 17.123 br.reg.t. og en D.W. på 21.828 tonn. Besetningens størrelse er 261 mann på kokeriet og 249 mann på hvalbåtene. Bestyrer og fører er Rudolf A. Ramberg, Sandefjord.

Ekspedisjonen har følgende båter:

	Br.reg.t.	I.H.K.	Byggeår	Besetning
Star I	533	1800	1941	17 mann
Star II	308	1225	1941	14 »
Star III	446	1800	1943	18 »
Star IV	588	1800	1948	19 »
Star V	588	1800	1948	19 »
Star VI	588	1800	1948	19 »
Star VII	588	1800	1948	19 »
Star VIII	443	1800	1948	19 »
Star IX	791	2500	1941	20 »
Star X	588	1800	1951	19 »
Star XI	588	1800	1951	19 »
Star XII	618	2500	1936	18 »
Star XXIII	357	1300	1936	15 »
Star XXV	323	1225	1930	14 »

Fangstes utgjorde:

Total catch

	Blå	Finn	Knøl	Sei	Sperm	Total
Januar	161	336	—	—	—	517
Februar	5353	327	1	—	—	381
Mars	19	161	—	—	—	180
	233	824	1	—	—	1058

Av denne fangst er det produsert 98.500 fat hvalolje.

Fl. k. «Pelagos»

Kokeriet — ex «Athenic» blev bygget i 1901 og ombygget til kokeri i 1928. Det har en tonnasje på 12.113 br.reg.t. og en D.W. på 13.500 tonn. Besetningens størrelse er 233 mann på kokeriet og 172 mann på båtene — tilsammen 405 mann. Bestyrer er Hjalmar Christensen, Nøtterøy, og fører er Ansgar Karlsen.

Ekspedisjonen har følgende båter:

	Br.reg.t.	I.H.K.	Byggeår	Besetning
Gos IX	368	1800	1937	17 mann
Gos II	498	2300	1950	19 »
Gos IV	498	2300	1950	19 »
Gos V	589	2400	1952	20 »
Gos X	593	2200	1947	19 »
Gos XI	593	2200	1948	19 »
Gos XII	481	1800	1948	20 »
Falkland	547	2400	1943	19 »
Pelikan	745	2750	1940	20 »

Fangsten utgjorde:

Total catch

	Blå	Finn	Knøl	Sei	Sperm	Total
Desember	—	—	—	—	2	2

Januar	21	622	—	—	—	643
Februar	53	327	1	—	—	381
Mars	13	154	—	—	2	169
	55	1234	2	1	4	1296

Av denne fangst er det produsert 80.065 fat hvalolje og 150 fat spermolje.

Fl. k. «Suderøy»

Kokeriet — ex «Balto» — ex «Kein» ble bygget i 1913 og ombygget til kokeri i 1929. Det har en tonnasje på 7562 br.reg.t. — 9.300 t. D.W. Besetningens størrelse er 159 mann på kokeriet og 152 mann på båtene — tilsammen 311 mann. Bestyrer er Øistein Kohbø, Haugesund og fører Asbj. D. Johnsen, Haugesund.

Ekspedisjonen har følgende båter:

	Br.reg.t.	I.H.K.	Byggeår	Besetning
Suderøy VII	361	1400	1939	15 mann
Suderøy VIII	327	1300	1942	14 »
Suderøy IX	305	1300	1947	14 »
Suderøy X	309	1300	1942	14 »
Suderøy XI	484	1800	1948	18 »
Suderøy XII	533	2000	1949	18 »
Suderøy XIV	370	1800	1942	19 »
Suderøy XV	606	2400	1951	20 »
Suderøy XVI	600	2200	1952	20 »

Fangsten utgjorde:

Total catch

	Blå	Finn	Knøl	Sei	Sperm	Total
Desember	—	—	—	—	3	3
Januar	73	237	—	—	—	310
Februar	33	215	—	—	—	248
Mars	7	102	—	—	1	110
	113	554	—	—	4	671

Av denne fangst er det produsert 53.000 fat hvalolje og 200 fat spermolje.

UTENLANDSKE EKSPEDISJONER

Stor-Britannia

3 fl. kokerier — «Southern Harvester», Southern Venturer» og «Balaena» med tilsammen 46 hvalbåter, fanget tilsammen 1124 blå, 3337 finn, 527 knøl, 99 sei, 1046 sperm. Total antall hval 6.173.

Herav er produsert:

393.601 fat hvalolje
55.007 » spermolje
448.608 fat

Syd-Afrika

1 fl. kokeri, «Abraham Larsen», med 16 hvalbåter fanget 259 blå, 2019 finn, 5 knøl og 177 sperm. Total antall hval 2.460.

Husvik Harbour	43.568 fat hvalolje og 2.332 fat spermolje
Leith Harbour	40.336 » » » 1.442 » »
Grytviken	29.254 » » » 2.933 » »
Tilsammen	113.158 fat hvalolje og 6.707 fat spermolje

Herav er produsert:

142.300 fat hvalolje
9.300 » spermolje
151.600 fat

Nederland

1 fl. kokeri, «Willem Barendz», med 12 hvalbåter fanget 351 blå, 993 finn, 190 knøl og 41 sperm. Total antall hval 1575.

Herav er produsert:

100.967 fat hvalolje
1.920 » spermolje
102.887 fat

Panama

1 fl. kokeri, «Olympic Challenger» med 16 hvalbåter fanget 388 blå, 1728 finn, 60 knøl, 7 sei og 182 sperm. Total antall hval 2.365.

Herav er produsert:

154.950 fat hvalolje
9.200 » spermolje
164.150 fat

Japan

2 fl. kokerier, «Nisshin Maru» og «Tonan Maru», med tilsammen 30 hvalbåter fanget 539 blå, 1.972 finn, 13 knøl, 1 sei og 120 sperm. Total antall hval 2.645.

Herav er produsert:

200.588 fat hvalolje
6.747 » spermolje
207.335 fat

U. S. S. R.

1 fl. kokeri, «Slava», med 15 hvalbåter fanget 138 blå, 2.366 finn, 142 knøl og 80 sperm. Total antall hval 2.726.

Herav er produsert:

148.700 fat hvalolje
4.124 » spermolje
152.824 fat

LANDSTASJONSFANGST

På Syd-Georgia ble fangsten drevet fra landstasjoner, nemlig: Husvik Harbour (norsk), Leith Harbour (britisk) og Grytviken (argentinsk). Fangsttiden for bardehval er fra landstasjon på Syd-Georgia fra 16. oktober til og med 15. mars. Stasjonene drev hver med 7 hvalbåter, tilsammen 21 båter. Resultatet ble:

Roald Amundsen's First Independent Polar Expedition

*50 years since he and his six companions left Oslo
on «Gjøa» to sail through the North-West Passage*

AS a young lad, Roald Amundsen had already made up his mind what he wanted to be.

After studying medicine for a short time, he made his first Arctic tour in 1894, and by 1897 we find him serving as mate on board the Belgian de Gerlache's expeditionary vessel «Belgia». That was the first time he took part in a scientific polar expedition, and thus marks the introduction to his glorious career as a polar explorer.

The object of de Gerlache's expedition was to fix the magnetic pole, but the expedition met many difficulties, the ice conditions being impracticable. The vessel was frozen fast for 13 months, and was several times on the point of being crushed by the weight of the ice.

But this trip did not dishearten the young Amundsen. He had made up his mind to be a polar explorer, and knew already what his first objective was to be — to sail through the North-West passage. Others had tried to pass from the Atlantic to the Pacific by sailing north of Alaska, but nobody had yet managed it.

He started by carefully laying his plans for the voyage, and here already he showed his amazing ability for adapting the advice of more experienced men to his own bold plans.

He had sailed with several well-known Arctic skippers from Tromsø, and they had never had on board a man more willing to learn. To begin with, it is true, he was met with a certain scepticism and patronizing goodwill by the skippers and their crews. But in spite of a strong natural reserve, which was a prominent feature of his character throughout his life and which often led to misunderstandings, he soon won both their respect and comradeship. He became one of them.

In 1901 he bought the Arctic vessel «Gjøa» of Tromsø. She had been built in Rosendal in Hardanger and was of 47 Norwegian registered tons with a length of 70 feet and a beam of 20 feet. She only carried sail, but was known to be one of the fastest and strongest boats in Tromsø's Arctic fleet. A decisive factor in the purchase was that she drew relatively little water. Experience from previous attempts at sailing the North-West passage had shown that many sand-banks would be met, which larger vessels had not managed to clear or avoid.

«Gjøa» was strengthened in many ways, and a 13 h.p. engine was fitted. Here, too, Amundsen was first in the field — it was the first time that the engine had been taken into the service of polar exploration.

Amundsen revealed at this time another of his qualities as a leader: the ability to select the right assistants. «Gjøa's» crew consisted of only seven men: in addition to Amundsen himself, there were Godtfred Hansen, Anton Lund, Peder Ristvedt, Helmer Hansen, Gustav Juel Wilk and Alfred Henrik Lindstrøm. Wilk unfortunately died during the third winter, and was buried in the desolate ice wastes near King Point.

During his preparations for the voyage Amundsen came up against an opponent that many times during his life as an explorer threatened to break his courage and strength — money. Amundsen had to learn in full measure what all others of our country's standard-bearers in the polar regions have had to learn, the humiliating but so necessary art of begging.

The equipping of the «Gjøa» expedition cost approximately 100,000 kroner (£ 5,000), most of which Amundsen provided from his own resources. King Oscar, however, appreciated the significance of such an expedition, and

sent a contribution of 10,000 kroner (£500). On the day that «Gjøa» was to sail from Oslo, Amundsen sent the following telegram to the King:

«As the expedition is to sail this evening, I wish on behalf of my comrades and myself to send your Majesty in deep gratitude our most humble greeting.»

The following telegram came by return:

«Thanks for your telegram and I wish you all possible luck. Oscar.»

In his book «The North-West Passage» Amundsen describes the departure from Oslo, or Christiania as it was then called, and the first part of the voyage:

«It was only the sky that showed any sign of sorrow, but that showed emphatic signs. When we cast off on the night of 16/17th June, 1903, it was pouring with rain. Otherwise all was still in the dark night, and only our very dearest had come down to the quay to say goodbye.

«But in spite of the rain and the darkness and in spite of the last goodbyes, everyone on board «Gjøa» was in high spirits. The waiting of the last weeks with so little to do had been wearisome for us all. I neither can nor will find expression for my personal feelings. The toil at first to get everything in order, the uneasiness at still not being able to leave, and the desperate efforts to get hold of the shillings we lacked — all this had affected me strongly and exhausted me both mentally and physically. But now it was all over, and the relief we felt as the boat began to move is indescribable.

«In addition to the seven of us who were making the voyage, my three brothers accompanied us to see us well on the way down Christiania fjord. All was calm and silent on board. The navigation was for the time being entirely in charge of the tug at our bow. The watch was handed over to the steersman — and our 6 dogs.

«By 11 the next morning we were off Færder. The weather had improved and the rain had stopped. As we were about to let go the tow-rope, it broke and saved us the trouble. Close-hauled, with all sails set, «Gjøa» sailed southwards, lowering her flag as a last greeting to our dear ones at home. For long we followed the tow-boat in our binoculars for long we waved our caps in answer to those on the boat as it disappeared in the distance.

«Now we were alone, and had to get down to work. Heavily loaded and sluggish as «Gjøa» was, we did not make swift progress. As everything had been made shipshape before sailing, we could at once take up our regular duties. The watch was set, and those off duty retired. It was wonderful. No disturbances, no troublesome creditors, no tedious people with spiteful predictions of failure or even scornful smiles.... only we 7 happy and contented men where we wished to be, on board, and with gay hopes and a sure belief in the future towards which we were steering. The world that for so long had been dark and heavy, now seemed to me full of courage and light.»

These 7 men had won the first round — the troublesome creditors, the tedious people with predictions of failure or scornful smiles were forgotten. They were happy and contented, and had a light and secure faith

Winter 1952-53 a winter of stormy weather without parallel in the history of our fisheries

The Lofoten cod fisheries yielded only 50,000 tons. But, due to high prices, returns were nevertheless good — c. 50,000,000 kroner

By Johs. Sellæg, Permanent Secretary to the Ministry of Fisheries

THE FISHERIES IN 1953

It is not possible at the present time to say what the total quantity of fish for the whole year will amount to, or what its value will be. But our most important fishing (the Lofoten fishing and the winter herring fishing) takes place in the first 4 months of the year, and by the 1st July we have taken up most of our annual total.

The winter of 1952/53 was stormy, almost without parallel in the history of our fisheries, and it is clear that this has had a very unfortunate effect on the yield.

Both cod and herring were present in large quantities, and it is therefore very regrettable that, due to the weather, the yield should be so poor.

THE COD FISHERIES

At Lofoten just over 50,000 tons were caught, a very poor result when one thinks of the effective fleet, consisting in part of large vessels, that was engaged in the fishing. In all 23,000 men and 5,158 boats took part in the fishing. Of these 652 fished with set nets, 401 with long lines, 2,591 with lines and 1,514 with seine nets.

Owing to the high prices the economic returns were good, when one considers the quantity. The

in the future and in the task they had set themselves.

The adventure of the ice wastes beckoned them on to great deeds — to victory or defeat. They approached men's work with the courage of free men.

In the more than three years that the voyage lasted they were given more than enough opportunity to show their mettle. For almost two years «Gjøa» was stuck fast in the ice close to King Charles' Land and not far from the magnetic pole. Important and extensive observations of great scientific value were made.

The men on the «Gjøa» also met unknown Eskimo tribes, with whom they became very friendly.

But the journey was tough and made the greatest demands of both crew and boat. It was therefore a very happy band of men, who after their arrival at Nome, Alaska, in the autumn of 1906, were fêted as heroes by the gold-mining town. The gold-diggers — adventurers from all corners of the world — understood better than anyone how to value the deed accomplished by the men of the «Gjøa», and they gave them a real gold-diggers' welcome.

And Balto, who had made the journey over the Greenland ice with Fridtjof Nansen, had one of his greatest days. Was he not in the true sense of the word a colleague of Amundsen and his men? He naturally did not refuse the whisky of the excited and happy Norwegian gold-diggers. He was more than willing to tell the story of the Greenland expedition for the newcomers, and many of the older members of the party would willingly hear it over again. His half Norwegian half Lappish dialect and his descriptive gestures — the whisky had a quick effect on him — made his listeners roar with laughter. And when at the end, inflamed by the whisky and the cheers, he shouted «Hurrah for the Norwegian lads! Remember Nansen and Balto!» the jubilation knew no end.

The reason for this jubilation was that some time before a tug-of-war competition had been held at Nome, for which teams were entered by the different nations. As so many times before up there, the Norwegians and the Swedes met in the final. Nome's largest hall had been crowded to capacity with spectators. The two teams had fought hard and evenly without managing to budge each

other, and the excitement was at its height, when there was a sudden disturbance in one of the galleries. It was Balto making his entry, and as usual well primed with whisky. He was, however, not so drunk that he could not take in the situation, and with the full power of his lungs he shouted across the hall: «Hurrah for the Norwegian lads! Remember Nansen and Balto!» The Swedish team faltered for a moment and it was all over. The Norwegians naturally knew Balto and did not let themselves be affected. The Swedes swore vengeance and Balto was seized by the scruff of his neck and stuck head-first into a snowdrift outside the hall. But the whisky of the Norwegians soon made him forget this ignominy.

Amundsen's and «Gjøa's» names spread all over the world. He and his comrades were fêted as heroes in Seattle and in San Francisco, where they left «Gjøa», and on their way home to Norway.

«Gjøa» was presented to the city of San Francisco in 1909 by a Norwegian/American committee, and was given a place in The Golden Gate Park.

When the Norwegian Leiv Erichsson and his men crossed the Atlantic, they were the first Europeans to discover the New World — Vinland or America.

Roald Amundsen and his men went North-West of America to the Pacific coast.

These two discoverers, both Norwegian, joined hands across the great American continent through the thousands on thousands of Norwegians who came as adventurers and pioneers and helped to found a new nation.

It is important that we do not forget these two men and those who accompanied them.

Let us keep their deeds alive for the coming generations, and let them be a spur to our youth to show courage and tenacity wherever they may be placed in life.

Of the 7 who left Christiania the night of the 16/17th June, 1903 on board the «Gjøa», Wilk, as already mentioned, lost his life during the voyage. Since then, one after the other, the others have passed away. The only one left to celebrate this 50th anniversary is Helmer Hansen at Tromsø.

value of the fish is estimated at 50 million kroner (£2,500,000).

But for many fishermen the returns were of course poor.

The set net fishermen who in spite of the bad weather were able to work for most of the season, were the most successful, and some of them had shares of up to 10,000 kroner (£500). But the shares for most of them were far below this.

Long line fishermen had average shares of 2—3,000 kroner (£100 — £150). Some long line fishermen continued fishing at West Lofoten for some time after the control had been raised, and had good catches.

The line fishermen and the seiners had the worst yield, some of them not getting a single fish.

Some seine netters were of course lucky and had good results. The best line fishermen had shares of up to 2,000 kroner (£100). Because of the bad results some fishermen were given grants for their home voyage.

THE SPRING COD FISHING IN FINNMARK

gave good results this year as well.

In all 2,923 vessels and 15,392 men took part in the fishing. 43,200 tons of cod were caught — a very good results. The returns for other types of fish were also satisfactory. A number of small trawlers, about 70, took part this year, and many of them had good results.

THE BANK FISHERIES

The bad weather during the winter also proved a great hindrance to the fishing on the banks. The poor results from these fisheries are also partly due to the fact that many vessels went to Lofoten with seine nets, when the fishing began there in March, instead of continuing to fish the banks. In all, the banks fishing in the three Northern counties gave a yield of 16,000 tons.

The cod fishing at Helgeland and in Southern and Northern Trøndelag was also poor, while the fishing in the county of Møre and Romsdal gave a rather better yield than in 1952.

THE FISHING OFF WEST GREENLAND

This year many more fishing vessels than last year took part in the fishing off West Greenland.

No final particulars for the yield are available, but a yield of 14—15,000 tons salted fish is expected. The prices for salted fish are a little lower than for last year, but most boats have nevertheless earned well from this fishing. Some halibut has also been caught. A refrigeration plant has now been built at the land station at Færingerhavn, and this will be of great importance for the industry.

THE HERRING FISHERIES

The winter herring fishing, the «fat» herring fishing and the «small» herring fishing are the most

important of our fisheries. The brisling is also important, but the quantity and value of this fishing are not so large as those of the herring fisheries.

THE WINTER HERRING FISHING

was also considerably reduced owing to the weather conditions. Our herring fleet has been greatly expanded, and everything was ready for a record yield this year if the weather conditions had not been so bad.

In all 7.1 million hectolitres to a value of 130 million kroner (£6,500,000) were caught. The yield is distinctly less than in 1951 and 1952. The largest quantity, just over 6 million hectolitres, was taken during the «large» herring fishing. The spring fishing was a total failure and yielded only 1.1 million hectolitres.

It looks as if the herring has found different spawning grounds from those of previous years.

Purse seiners did best this year. The (ground) net fishermen had the worst yield, and the land seine fishing also gave poor results.

THE «FAT» HERRING AND «SMALL» HERRING FISHING

is now carried on practically the whole year round. In the autumn months considerable quantities may be caught both of «fat» herring and «small» herring.

656,000 hectolitres «fat» herring, slightly more than last year, had been caught by 1st September, 1953. The «small» herring catch amounts to 1.1 million hectolitres as against 1.3 million for the same period last year.

THE HERRING FISHING OFF ICELAND

has given satisfactory yields this year.

All vessels have not yet returned, but it is expected that well over 300,000 tons herring will have been salted off Iceland this year.

The best fishing this year has occurred North of Iceland or between Iceland and Jan Mayen. Purse seiners did well this year.

THE BRISLING FISHING

in Oslofjord was unusually plentiful this year 275,000 bushels hectolitres to a value of approximately 5 mill. kroner (£250,000) have been taken so far. By 1st August, 1953, approximately 440,000 cases of canned brisling had been packed as against 303,000 cases in 1952. The fishing has thus been considerably better than last year. The autumn fishing of brisling has hitherto given a smaller yield than expected.

THE MACKEREL FISHING

has given a slightly smaller yield than in 1952. By 1st September, 1953, 11,700 tons, about 1,200 tons less than in 1952, had been caught. Much less than last year has been frozen for export, but sales to cattle meal and canning are larger. No particulars for the value of the fish are yet available.

Counting by plane estimates the seal stock on the Newfoundland field at c. 3,000,000 animals

Canada and Norway have put into effect the same hunting periods. Sealers highly satisfied with «Nordsel» as a relief ship

By Johs. Sellæg, Permanent Secretary to the Ministry of Fisheries

Sealing has yielded good returns in most years after the War, reaching a peak in 1951 when prices for both blubber and skin were high.

255,000 animals to a value of 11.5 million kroner (£275,000) were caught in 1950.

Both the catch and its value rose sharply in 1951. In that year 372,000 animals in all were caught, and the economic returns amounted to 27.2 million kroner (£1,360,000). This yield marks a record in the history of sealing which will certainly not be easy to beat.

Both the yield and prices declined in 1952. In all 260 000 animals to a value of 19.1 million kroner (£505,000) were caught. All the figures for the catches given above include a small number of polar bears. During these years, between 81 and 499 polar bears have been shot or captured each year. Polar bears that are taken alive are mostly sold to zoological gardens.

Last year was, moreover, a tragic year for the sealing industry. No less than 7 vessels suffered total shipwreck, 6 of them in the Western Ice sealing grounds. 79 men lost their lives

THE TUNNY FISHING

has undergone a fabulous expansion.

Before the war and for the first years afterwards the yield from this fish was insignificant, but a larger quantity was taken in 1949.

This increased greatly during 1951 and 1952 when the yields amounted to 5,000 and 11,000 tons respectively. This year the yield has been less than expected, as many vessels have taken part in the fishing. Approximately 6,000 tons have been caught hitherto, most of which has been exported to Italy. Many boats have not taken any tunny at all, while others have had very good results.

TRAWLING

We have now given concessions for 17 large trawlers and c. 270 small trawlers. Most of the large trawlers have been in operation.

No information is yet available on the results of their fishing.

Owing to the weather conditions, a considerable decline in the total results from our fisheries must be reckoned with, both with regard to quantity and value.

Only provisional figures are available for 1953.

In the Western Ice grounds weather conditions were unusually bad, and this has naturally influenced the catch.

The vessels hunting in the Newfoundland area, on the other hand, had good results.

During the year 192,600 seals and polar bears were caught to a value of 8.3 million kroner (£415,000).

THE ADMINISTRATION OF THE SEALING INDUSTRY

A new law on the hunting of seals was issued on 14th December, 1951.

This law provided for the establishment of a Committee for sealing. This Committee, which consists of 7 members, was appointed by Order in Council of 9th January, 1953, and consists of representatives for ship-owners, skippers and crews. There are also scientists and officials in the Committee. The chairman of the Committee is Professor Johan T. Ruud.

A working committee, consisting of 3 members, prepares matters for submission to the Committee and the Fisheries Administration. The Committee has so far held two meetings, on 2nd February and 17th September, 1953. A number of matters important for the industry have been dealt with at these meetings.

CONSERVATION REGULATIONS

One of the most important problems in the sealing industry is the overworking of the seal. We have, as is known, three large breeding grounds for the seal: the mouth of the White Sea, the Western Ice around Jan Mayen, and the Newfoundland area. Attempts have been made to count the stock on the first and last fields by plane. In 1927 the number of animals in the mouth of the White Sea was estimated at approximately 1 million. Since the War, Norwegian sealers have not hunted in the White Sea, but we work the same stock in the Northern and Eastern Ice, though only to a small extent.

BY COUNTING FROM THE AIR

It has been estimated that the stock of seals in the Newfoundland area is approximately 3 million animals, considerably more than was assumed previously. This stock, however, consists almost

exclusively of Greenland seals, the stock of hooded seals being almost exterminated.

Attempts have twice been made to send a plane from Tromsø to the Western Ice area to count the stock, but owing to bad weather conditions, the plane has had to turn on both occasions.

It is now being considered whether it may be possible to send a helicopter on board a sealer or relief ship next year, or later, to try to count the stock. Our sealers are afraid that this area is being overworked, but nothing definite is yet known on the question.

Dates for the beginning of the sealing have been fixed for many years for the Western Ice area, and in recent years for the Newfoundland area as well.

By an Order in Council of 20th February, 1953 a ban has been placed until further notice on the hunting of seals, including hooded seals, in the Western Ice before 7 o'clock on the 23rd March.

The same Order in Council forbids the hunting of seals and hooded seals off Newfoundland, during the period before 10th March on the seal grounds East of Newfoundland, and before 5th March in Belle Island Strait.

Canada has issued similar regulations.

The walrus stock has been heavily reduced for a number of years, and the only place in which they are still to be found in large numbers is in the Davis Strait. Here there is a stock estimated at 8—10,000 animals, which is essential for the eskimo tribes living furthest to the North.

By an Order in Council of 20th June, the walrus was totally reserved until further notice. An Order in Council of 27th February, 1953 has forbidden the hunting of fur seals and sea-elephants on Bouvet Island and Peter 1 Island in the Antarctic. The question of further conservation regulations, particularly for the Western Ice area, is now under discussion.

The polar bear is reserved by Order in Council of 24th February, 1939, on King Charles land, Svalbard (Spitsbergen), which is an important breeding ground for this animal.

The question of further protection for the polar bear has been brought up for discussion, but the matter has been left for the present, as the statistical returns for the catches in recent years do not indicate any reduction of the stock.

Fear has also been expressed that the stock of bearded seals would be decimated. But figures for the catches in recent years do not suggest that this is likely. It has not, therefore, been found necessary to issue conservation regulations for the bearded seal for the time being. The question of protecting certain kinds of seal along the coast of Norway has also been discussed. By an Order in Council of 24th April, 1953 the hunting of the grey seal in the county of Southern Trøndelag has been forbidden. There have also been suggestions for the reserving of the common seal at some places, but no decision has yet been reached on the matter.

SCIENTIFIC AND PRACTICAL RESEARCH IN SEALING

It is of the greatest importance that scientific investigations should be intensified in the sealing industry. A consultant has now been appointed to the Directorate of Fisheries, whose job will be to work especially on these questions.

Such research, however, costs money, and in accordance with section 5 of the Sealing Law, the King can, with the consent of the Storting, decide that a duty to be agreed upon can be placed on each seal caught, the proceeds to form a fund to be used for practical and scientific research in the interests of sealing. The fund is under the direction of the Sealing Committee.

The duty for 1953 was fixed at 0.20 kroner (2½d) for each bearded seal and hooded seal caught, and 0.10 kroner for each other type of seal.

No decision has yet been made on the size of the duty for 1954.

A RELIEF SHIP FOR THE SEALERS

The question of a relief ship for the sealers had been discussed for years without any decision being made. As a consequence of the shocking catastrophe in 1952 when a number of vessels sank and 79 men lost their lives, the matter was again taken up for discussion.

On a proposal from the Ministry of Fisheries the Storting granted 440,000 kroner (£22,000) for the maintenance of a help ship during the 1953 season, and the sealer «Norsel» was hired for this purpose.

From reports available it appears that the sealers have been greatly satisfied with the work of the relief ship.

This arrangement, however, is expensive, and a committee is now working on the question of how to organize the relief service in the future.

Sorteringsanlegg for kull i Longyearbyen

Et sorteringsanlegg for Spitsbergenkull er for tiden under montering i Longyearbyen og vil ventelig stå ferdig i november, sier disponent Leif Bothner i Harstad til Tromsø. Anlegget skal sortere ut nøttestore kull som det er meningen å bringe i handelen i Nord-Norge til sommeren. De vil falle litt dyrere enn vanlige Spitsbergenkull, men folk får da noe å velge mellom, sier disponenten. Prisen på sorterte Svalbard-kull vil trolig komme til å ligge på samme nivå som de beste importerte kull.

Arets skipningssesong synger nu på siste vers. «Jacob Kjode» blir siste båt fra Kingsbay. 50—60 mann skal overvintre i Kingsbay kommende vinter, men det blir ingen kullbryting. Mannskapet skal være der for å ta vare på anlegget.

FROM THE INTERNATIONAL WHALING COMMISSION'S FIFTH ANNUAL MEETING IN LONDON THIS YEAR

A brief account of the report by the Committee of Experts and of the decisions of the Whaling Commission.

Among the matters placed on the agenda for the fifth annual meeting of the International Whaling Commission in London this year, there were in particular three questions, of vital importance for the future of whaling, which have been the object of thorough discussion at the meetings of the Whaling Council during the past year, namely:

- 1) The Humpback problem,
- 2) Sanctuaries
- 3) The 16,000 unit limit.

This article gives an account of the handling of these matters in the Committee of Experts at Stockholm and at the main meeting of the International Whaling Commission. The following resolutions were passed:

In paragraph 6 of the Schedule, delete the proviso and insert the following: «Provided that in any pelagic whaling season for baleen whales the killing of humpback whales shall be permitted on the 1st, 2nd, 3rd and 4th February».

In paragraph 7 (a) of the Schedule, at end add: «Provided that no blue whales shall be taken before 16th January in any year».

In paragraph 8 (a) of the Schedule, line 4, for «sixteen thousand» read «fifteen thousand five hundred».

One of the tasks of the Whaling Council is to watch over the whale stock, so that it may be preserved as a source of Norwegian industrial activity for the future.

It is difficult to arrive at any final estimate of the size of the whale stock. Whalers report that at different places and at different times it is possible to observe a considerable number of whales in the whaling areas, but in such cases it is difficult to be certain whether they are whales moving from one area to another, or whether these gatherings represent strictly separate stocks of whales. The Whaling Council, therefore, has been compelled to rely on current whaling reports in making up its mind about the extent to which the whaling carried on at present corresponds to the annual renewal of the stock, or whether it is leading to a decline in the world whale stock. But these reports in themselves are not complete, no figures being kept of whales lost in storm or fog, or of whales lost by faulty shooting or breakages in the lines.

Immediately after its foundation in 1929 the Whaling Council began to organize the collection and collation of biological statistics on whaling in order to throw light on such questions as how large the whale stock may be, how quickly it reproduces itself, how many calf whales are born each year, the length of life of the individual whale, and the reduction in stock caused

each year by natural causes and by whaling. These statistics, which, to begin with, had to be based on reports from the Norwegian whaling expeditions, were issued in a series of publications founded by the Whaling Council under the title «Papers of the Whaling Council». In recent years this research work has been taken over to some extent by The International Committee for Whaling Statistics, which also has at its disposal numerous statistics, previously assembled by the secretary of the Whalers' Association, Sigurd Risting, on the world-wide hunting of whales, and on the manufacture of whale products.

The Present Situation in Whaling.

With regard to the present situation there are in particular three questions which are of vital importance for the future of whaling and which have been thoroughly discussed at the meetings of the Whaling Council during the past year. They are the three questions that the International Whaling Commission placed on the agenda for the fifth annual meeting in London in June of this year, namely:

- 1) The problem of the humpback whale,
- 2) Sanctuaries,
- 3) The limitation of the catch to 16,000 blue whale units.

The International Whaling Commission decided at its annual meeting in London last year (1952) that these three questions should be examined and reported on by a Committee of Experts, consisting of representatives for Norway, Great Britain, France, Holland, Australia, the Soviet Union and Japan, and the Committee elected the chairman of the (Norwegian) Whaling Council, Ambassador Birger Bergersen, as its chairman. This Committee met for three days at Stockholm in March this year. At its meetings a number of findings, scientific reports and statistical reports were submitted, which were sifted and analysed by the experts, after which they prepared a report which was submitted to the fifth annual meeting of the International Whaling Commission. On the basis of this report, which was studied and discussed by the Commission's Scientific and Technical Committees, the Whaling Commission came to a number of decisions. A brief account of the report of the Committee of Experts and of the decisions of the Whaling Commission is given below.

1) The problem of the humpback whale.

It has long been recognized that the humpback whale is particularly vulnerable, because it is so easy to catch and because, in contrast to the blue whale and the fin whale, it gathers in coastal waters during the Antarctic winter. It is thus the object of hunting at both ends of its migratory routes. This was one of the points

stressed by the British scientist, Dr. N. A. Mackintosh, in a report submitted to the Committee of Experts. In Mackintosh's opinion the hunting of the humpback whale in the tropics and in the Antarctic ought to be considered as one, and he regarded it as disturbing for the same stock to be worked in both areas.

He had prepared an outline map giving a survey over the humpback whale stock in the various Antarctic areas. Thus he described the stock in areas I and II as practically exterminated; the stock in area III had been manifestly weakened by whaling activities in the Madagascar and Congo areas; the stock in area IV was in good condition and that in area V was the best. The question was how the whaling could be divided evenly between areas IV and V without weakening those stocks too much. The humpback whale had been protected in the Antarctic for a period from 1938 to 1949. In this latter year the Whaling Commission gave permission for a pelagic hunt of 1,250 humpback whales in the Antarctic. This permission was renewed each year until the 1952/53 season. But in recent years the humpback hunting in the West African, Madagascan and Australian areas had been taken up again. The situation had thus been aggravated, and the question was whether the experts could suggest a form for whaling in the tropics and in the Antarctic which was in accordance with sound principles of stock conservation.

The Australians submitted an exhaustive report on the

Fl. f. «Kosmos III» and «Kosmos IV» in the Harbour of Sandefjord

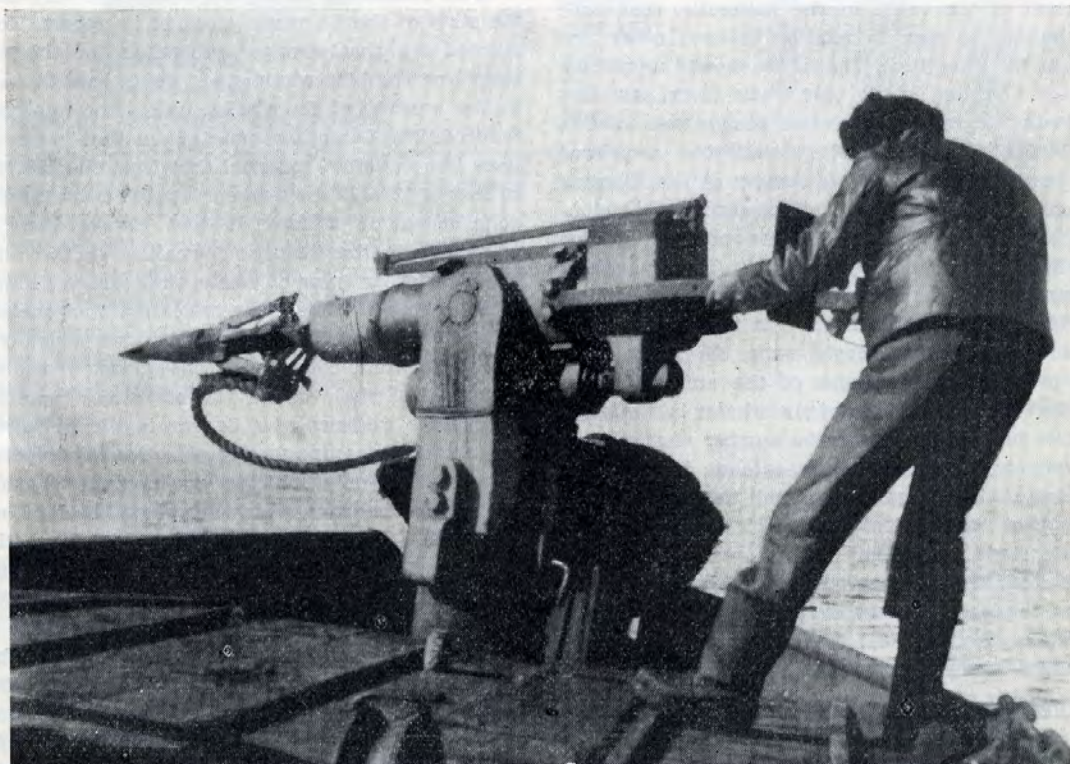
results of the research undertaken by the Australian Fisheries Administration at its land stations during the summer season 1952. The French submitted a great deal of biological statistics for the humpback whaling off French West Africa. The Norwegians submitted statistics from the Antarctic. The Committee agreed to propose that permission should continue to be given for a very restricted catch of humpback whales in the Antarctic, the statistics submitted showing clearly that the stock would not stand any larger diminution. The Committee proposed that the hunting of humpback whales should hereafter be allowed only on the first 3 days in February. It was agreed in the Committee that the humpback stock was in such a state that measures ought to be taken to protect it, but the Committee did not reach any concrete proposal. It recommended the Whaling Commission to approach the governments interested with a suggestion that they try to agree on a voluntary limitation of the humpback catch in tropical and sub-tropical waters.

This matter provoked an interesting discussion when it was dealt with in the Whaling Commission. It was pointed out from some quarters that such a suggestion might be contrary to Article V, paragraph 2 of the Whaling Convention, which stipulates that amendments to the provisions made by the Whaling Commission should not entail a limitation, with regard to number, of a nation's floating factories or land stations; nor should there be granted special quotas to any floating factory or land station, or to any group of floating factories or land stations. A recommendation of this kind could, therefore, be regarded as a contravention of the spirit of the convention. If the governments concerned followed the suggestion, it might lead to the establishing

of quotas. Others took the view that a suggestion of this kind was not contrary to the spirit of the convention. The result of the voting was that the Whaling Commission passed a resolution to the effect that the suggestion should be sent to the governments of New Zealand, Australia, South Africa and France. The proposal by the Committee of Experts that the hunting of humpback whales should be restricted to 3 days, was thoroughly dealt with both by the Scientific Committee and the Technical Committee, where the conclusion was reached that 4 days humpback hunting could be allowed. The hunting of humpback whales in the Antarctic will thus take place on the 1st, 2nd, 3rd and 4th of February.

2) Sanctuaries

The question of whether some of the areas in the Antarctic where whaling is now pursued ought to be declared sanctuaries has been brought up for discussion from time to time in the committee meetings of the Whaling Commission. Attention had been drawn to the Weddell Sea (from 0° to 60° longitude West) as a new area it might be desirable to declare reserved for a time. Experience from modern conservation practice has shown that a reserved area attracts huntable animals, and that it is in fact possible to build up the stock again, if an area sufficiently rich in food for the animals is totally reserved for a definite number of years. The Weddell Sea is of special interest in this connection, because it is the feeding ground for the whole of the South Pole cap. The International Committee for Whaling Statistics had prepared extensive tables for the meeting of the Committee of Experts at Stockholm, giving particulars of all the whales caught in the four Antarctic areas

«Ready»

The Harbour of Tromsø

(areas II, III, IV and V) during the seasons 1937/38, 1938/39 and from 1945/46 to and including 1951/52. The tables were supplied with commentaries which were of great help to the Committee and simplified its work considerably. The Committee found that the question of sanctuaries was so closely linked to the question of the limitation of the catch in the Antarctic, that both questions had to be seen in relation to each other and dealt with at the same time. The tables showed unmistakable signs of a decline in the blue whale stock, and that to an alarming degree. The greatest decline was in area II (The Weddell Sea), and the Committee considered it essential to draw the attention of the Whaling Commission to the following clear indications of a reduction in the blue whale stock: 1) The number of blue whales caught per season has declined, 2) The blue whale catch shows a decline in comparison with the fin whale catch, 3) There has been a reduction in the catch of blue whales per whale-catcher day's work, 4) There is a reduction in the average length of the animals which indicates that the average age of the whales is diminishing, 5) There has been a rise in the number of small and probably immature animals in the catches. In the light of these facts, the Committee found the situation so disquieting that it considered it would be necessary to take drastic steps to prevent further reduction in the blue whale stock. It therefore recommended the Whaling Commission to place a ban on the hunting of blue whales in area II (The Weddell Sea), and a ban on the hunting of blue whales in the Antarctic before 16th January.

At the final discussion in the Whaling Commission, the proposal to close area II was rejected, but the ban on the hunting of blue whales before 16th January was accepted. Thus the blue whale hunting begins on the 16th January,

i.e. 14 days after the beginning of the season, and area II is not placed in any special category.

3) The limitation of the catch to 16,000 blue whale units.

The Committee of Experts did not go very deeply into the state of the fin whale stock in its report. However, it pointed out that stronger protection for the humpback stock and the blue whale stock would lead to an increase in the hunting of fin whales, unless the total catch was reduced. The Committee pointed out that it was apparent from the statistical material that from the 1931/32 season to that of 1938/39 the average length of the fin whale had gone down by 3 feet. It had always been assumed previously in the history of whaling, in the estimations made for other types of whale, that such a decline in the average length was a clear indication that the stock was being thinned out. Though there had been a steady increase in the fin whale catch, as a consequence of the reduction in the blue whale catch, the statistical reports showed no decisive evidence of a decline in the fin whale stock, because the measurement returns for this type of whale since 1938/39 only indicate the average length for the animals in the catch which are above the legal minimum size. The Committee referred in this connection to a paper by Dr. N.A. Mackintosh, «The Southern Stocks of Whalebone Whales», Discovery Reports, No. XXII, 1942, from which it would seem justified to conclude that the fin whale stock in the Antarctic has always been and probably still is larger than the stocks of blue whales and humpback whales. The Committee considered itself justified in drawing the following conclusions from the material submitted: 1) In spite of the fact that Antarctic whaling equipment had been subjected to continual

The Antarctic Whaling Season 1952-53

By Whaling Inspector Harald Østbye

As last year it was decided by International Whaling agreement that the pelagic catch of whalebone whales should not exceed 16,000 blue whale units. Not more than 500 of these 16,000 units were to be derived from humpback whales (i.e. 1,250 humpback whales). A blue whale unit is equal to 1 blue whale or 2 fin whales or 2½ humpback whales or 6 sei whales. The period fixed for the hunting of blue whales, fin whales and sei whales was from 2nd January to 7th April, though the whaling was to close before 7th April if the catch of whalebone whales, calculated in blue whale units, reached 16,000 units before this date. The hunting of humpback whales was allowed on 1st, 2nd and 3rd February and on 16th, 17th and 18th February.

16 floating factories took part in the pelagic hunting for the season 1952-53, namely 7 Norwegian, 3 British, 1 South-African, 1 Dutch, 1 Panama, 1 Russian and 2 Japanese. In addition the factory ship «Thorshøvd» served as relief factory for the «Thorshavet» expedition.

As mentioned the hunting of whalebone whales began on 2nd January and was concluded on 16th March after 74 days hunting, or 10 days longer than in the preceding season.

The total number of blue whale units was 14,855.

12,799 men took part in the whaling, the Norwegians numbering 6,787 as against 7,934 in the preceding year.

Total Norwegian production:

738,117 barrels whale oil
27,387 « sperm oil

765,504 barrels

Total production (Norwegian and foreign):

1,879,223 barrels whale oil
113,685 « sperm oil

Total 1,992,908 barrels

1952/53

Factory ship «Thorshavet»

The factory ship was built in 1947 and has a gross registered tonnage of 17,081 tons and a deadweight capacity of 21,860 tons. The size of the crew is 293 men, with 309 men manning the catchers. Manager and master Thv. Hansen, Sandar.

The expedition includes the following whale catchers:

	Gr.reg.tons	I.H.P.	Year built	Crew
Tiern	361	1400	1939	14 men
Niern	321	1300	1941	14 «
Thorglimt	322	1300	1942	14 «
Gaupe	323	1300	1940	14 «
Thorbyn	440	1400	1945	17 «
Odd XII	443	2000	1949	19 «
Condor	441	1800	1948	18 «
Syvern	441	1800	1948	19 «
Gvass	448	2000	1950	19 «
Pingvin	448	2000	1950	19 «
Panter	541	2000	1950	20 «
Bever	458	2000	1951	20 «
Femern	548	2000	1951	20 «
Odd XIII	628	2000	1951	20 «
Nebb	625	2000	1952	20 «
Tiger	625	2000	1952	20 «
Enern		2700	1952	23 «

improvement, the yield per whale-catcher day's work has steadily declined. This applies to pelagic hunting as a whole as well as to the hunting in each of the four areas, where whales are caught. 2) If the blue whale and fin whale stocks are regarded as one unit, this stock as a whole shows unmistakable signs of thinning out. The Committee's conclusion was, therefore, that it would be highly desirable to reduce the permitted catch of 16,000 blue whale units.

As mentioned above, the Committee of Experts had found that the question of reserving area II and the question of reducing the total catch were so intimately linked that they had to be considered together. During the discussion at the London meeting the question of the limitation of the humpback catch was also taken up, and all three questions were discussed together. The Norwegians pointed out that the proposal to close area II would entail a reduction in the blue whale catch of rather more than 400 blue whale units. The proposal to limit the humpback hunting to 3 days would probably entail a reduction of the humpback catch by approximately 200 units. The proposal that a ban be placed on the hunting

of blue whales before the 16th January would similarly entail several hundred blue whale units, and the Norwegian biologists were of the opinion that an extra load on the fin whale stock of a minimum of 2,000 animals per annum could be disastrous for that stock. It was further maintained that the fin whale stock would scarcely stand increased working, and that the total catch ought, therefore, to be reduced by about 1,000 blue whale units. The biologists present admitted that the blue whale stock was overworked, and that it would be necessary to take measures to assure that the catch of blue whales for the coming season did not exceed e.g. 4,000 animals. There were some, however, who doubted that there was sufficient evidence to show that a small increase in the fin whale catch would be harmful for the stock. Finally a compromise proposal was agreed on, to the effect that the hunting period for humpback whales should be increased by 1 day, that area II should not be closed, and that the total catch should be reduced by 500 blue whale units.

Just Lie.

The catch amounted to:

	Total catch					
	Blue	Fin	Humpback	Sei	Sperm	Total
December	—	—	—	—	109	109
January	144	684	—	—	89	917
February	77	359	—	—	25	461
March	48	185	—	—	—	233
	269	1228	—	—	223	1720

139,651 barrels whale oil and 11,947 barrels sperm oil have been produced from this catch.

1952/53

Factory ship «Thorshammer»

The factory ship is the former tanker «San Nazario» built in 1914 and converted to a floating factory in 1928. It has a gross reg. tonnage of 12,215 tons and a deadweight capacity of 16,050 tons. The factory ship has a crew of 239 men, and there are 239 men on the whale catchers — 478 men in all. The manager and master is Finn Andersen Ranberg, Sandar.

The expedition includes the following catchers:

	Gr.reg.tons	I.H.P.	Year built	Crew
Thordr	361	1400	1945	14 men
Thorgrim	440	1800	1947	17 «
Thorarinn	361	1400	1945	14 «
Thorbrann	440	1800	1947	17 «
Thorgry	535	2000	1949	18 «
Odd XI	443	2000	1949	19 «
Thorgard	536	2000	1950	20 «
Thorbris	448	2000	1950	20 «
Djerv	453	2000	1951	20 «
Toern	548	2000	1951	21 «
Thorkild	563	2000	1952	19 «
Thorvard	563	2000	1952	20 «
Thorfinn	563	2000	1952	20 «

The catch amounted to:

	Total catch.					
	Blue	Fin	Humpback	Sei	Sperm	Total
December	—	—	—	—	55	55
January	16	645	—	—	—	661
February	87	386	2	—	43	518
March	19	47	—	4	40	110
	122	1078	2	4	138	1344

81,620 barrels whale oil and 6,460 barrels sperm oil have been produced from this catch.

1952/53.

Factory ship «Kosmos IV».

The factory ship is the former factory ship «Walter Rau», which was built in 1937. It has a tonnage of 14,716 gross reg. tons, and a deadweight capacity of 21,600 tons. The factory ship has a crew of 330 men, and the whale catchers have 334 men. The manager and master is Thomas Hansen, Nøtterøy.

The expedition includes the following catchers:

	Gr.reg.tons	I.H.P.	Year built	Crew
Kos 24	557	2400	1940	18 men
Kos 32	511	1800	1947	19 «
Kos 33	575	2400	1943	18 «
Kos 40	446	2000	1948	19 «

Kos 41	446	2000	1948	19 «
Kos 42	446	2000	1948	19 «
Kos 46	447	2300	1950	19 «
Kos 47	447	2300	1950	19 «
Kos 48	605	2300	1951	19 «
Kos 49	617	2300	1951	19 «
Kos 50	608	2300	1951	19 «
Leif Welding	722	2800	1941	19 «
Kos 31	511	1800	1947	18 «
Kos 34	366	1800	1941	18 «
H. J. Bull	573	1800	1935	17 «
William Kihl	723	2800	1940	20 «
Kreps	481	1800	1948	18 «
Kvart	602	1800	1949	17 «

The catch amounted to:

	Total catch.					
	Blue	Fin	Humpback	Sei	Sperm	Total
December	—	—	—	—	100	100
January	36	1069	—	—	7	1112
February	67	697	4	2	—	770
March	52	395	—	1	—	448
	155	2161	4	3	107	2430

169,956 barrels whale oil and 5,530 barrels sperm oil have been produced from this catch.

1952/53.

Factory ship «Norhval».

The factory ship was built in 1945 and has a tonnage of 13,830 gross reg. tons and a deadweight capacity of 21,030 tons. The factory ship has a crew of 300, and the whale catchers have 260 men — 560 men in all. The manager master is Hans Farmen, Sandefjord.

The expedition includes the following boats:

	Gr.reg.tons	I.H.P.	Year built	Crew
Globe VIII	297	1300	1936	14 men
Globe IX	304	1300	1937	14 «
Globe X	304	1300	1947	14 «
Globe XI	441	1800	1947	18 «
Globe XII	447	2000	1949	19 «
Globe XIII	541	2000	1950	19 «
Globe XIV	613	2000	1951	19 «
Pol VII	338	1200	1936	14 «
Pol X	354	1400	1937	15 «
Pol XI	441	1800	1947	18 «
Pol XII	441	1800	1947	18 «
Pol XIII	447	2000	1949	19 «
Pol XIV	597	2000	1950	19 «
Pol XV	598	2000	1951	19 «
Norfinn	736	2750	1940	21 «

The catch amounted to:

	Total catch.					
	Blue	Fin	Humpback	Sei	Sperm	Total
December	—	—	—	—	45	45
January	39	862	—	—	5	906
February	74	520	8	—	—	602
March	—	176	—	5	10	191
	113	1558	8	5	60	1744

115,260 barrels whale oil and 3,060 barrels sperm oil have been produced from this catch.

1952/53.

Factory ship «Sir James Clark Ross».

The factory ship was built in 1930 and has a tonnage of 17,123 gross reg. tons and a deadweight capacity of 21,828 tons. The factory has a crew of 261 men, and there are 249 men on the whale catchers. The manager and master is Rudolf A. Ranberg, Sandefjord.

The expedition includes the following boats:

	Gr.reg.tons	I.H.P.	Year built	Crew
Star I	533	1800	1941	17 men
Star II	308	1225	1941	14 «
Star III	446	1800	1943	18 «
Star IV	588	1800	1948	19 «
Star V	588	1800	1948	19 «
Star VI	588	1800	1948	19 «
Star VII	588	1800	1948	19 «
Star VIII	443	1800	1948	19 «
Star IX	791	2500	1941	20 «
Star X	588	1800	1951	19 «
Star XI	588	1800	1951	19 «
Star XII	618	2500	1936	18 «
Star XXIII	357	1300	1936	15 «
Star XXV	323	1225	1930	14 «

The catch amounted to:**Total catch:**

	Blue	Fin	Humpback	Sei	Sperm	Total
January	161	336	—	—	—	517
February	53	327	1	—	—	381
March	19	161	—	—	—	180
	233	824	1	—	—	1058

98,500 barrels of whale oil have been produced from this catch.

1952/53.

Factory ship «Pelagos».

The factory ship — ex «Athenic» — was built in 1901 and converted to a factory in 1928. It has a tonnage of 12,113 gross reg. tons, and a deadweight capacity of 13,500 tons. The factory ship has a crew of 233 and there are 172 men on the boats — 405 men in all. The manager is Hjalmar Christensen, Nøtterøy and the master Ansgar Karlsen.

The expedition includes the following boats:

	Gr.reg.tons	I.H.P.	Year built	Crew
Gos IX	368	1800	1937	17 men
Gos II	498	2300	1950	19 «
Gos IV	498	2300	1950	19 «
Gos V	589	2400	1952	20 «
Gos X	593	2200	1947	19 «
Gos XI	593	2200	1948	19 «
Gos XII	481	1800	1948	20 «
Falkland	547	2400	1943	19 «
Pelikan	745	2750	1940	20 «

The catch amounted to:**Total catch.**

	Blue	Fin	Humpback	Sei	Sperm	Total
December	—	—	—	—	2	2
January	21	622	—	—	—	643
February	21	458	2	1	—	482

March

13	154	—	—	2	169
55	1234	2	1	4	1296

80,065 barrels whale oil and 150 barrels sperm oil have been produced from this catch.

1952/53.

Factory ship «Suderøy».

The factory ship — ex «Balto» — ex «Kein» — was built in 1913 and converted to a factory in 1929. It has a tonnage of 7,562 gross reg. tons — deadweight capacity 9,300 tons. The factory has a crew of 159 men, and there are 152 men on the boats — 311 men in all. The manager is Øistein Kolstø, Haugesund and the master Asbj. D. Johnsen, Haugesund.

The expedition includes the following boats:

	Gr.reg.tons	I.H.P.	Year built	Crew
Suderøy VII	361	1400	1939	15 men
Suderøy VIII	327	1300	1942	14 «
Suderøy IX	305	1300	1947	14 «
Suderøy X	309	1300	1942	14 «
Suderøy XI	484	1800	1948	18 «
Suderøy XII	533	2000	1949	18 «
Suderøy XIV	370	1800	1942	19 «
Suderøy XV	606	2400	1951	20 «
Suderøy XVI	600	2200	1952	20 «

The catch amounted to:**Total catch.**

	Blue	Fin	Humpback	Sei	Sperm	Total
December	—	—	—	—	3	3
January	73	237	—	—	—	310
February	33	215	—	—	—	248
March	7	102	—	—	1	110
	113	554	—	—	4	671

53,000 barrels whale oil and 200 barrels sperm oil have been produced from this catch.

FOREIGN EXPEDITIONS**Great Britain**

3 factory ships, «Southern Harvester», «Southern Venturer» and «Balaena», with a total of 46 whale catchers, together caught 1,124 blue whales, 3,337 fin whales, 527 humpback whales, 99 sei whales, 1,046 sperm whales. Total number of whales 6,173.

From these have been produced:

393,601 barrels whale oil
55,007 « sperm oil

Total 448,608 barrels

South Africa

1 factory ship «Abraham Larsen» with 16 whale catchers caught 259 blue whales, 2,019 fin whales, 5 humpback whales and 177 sperm whales. Total number of whales 2,460.

From these have been produced:

142,300 barrels whale oil
9,300 « sperm oil

Total 151,600 barrels

Holland

1 factory ship «Willem Barandsz» with 12 whale catchers caught 351 blue whales, 993 fin whales, 190 humpback whales and 41 sperm whales. Total number of whales 1,575.

From these have been produced:

100,967 barrels whale oil
1,920 « sperm oil

Total 102,887 barrels

Panama

1 factory ship «Olympic Challenger» with 16 whale catchers caught 388 blue whales, 1,728 fin whales, 60 humpback whales, 7 sei whales and 182 sperm whales. Total number of whales 2,365.

From these have been produced:

154,950 barrels whale oil
9,200 « sperm oil

Total 164,150 barrels

Japan

2 factory ships «Nisshin Maru» and «Tonan Maru» with

Husvik Harbour	43,568 barrels whale oil and 2,332 barrels sperm oil
Leith Harbour	40,336 « « « 1,442 « « «
Grytviken	29,254 « « « 2,933 « « «

Total 113,158 barrels whale oil and 6,707 barrels sperm oil

a total of 30 whale catchers, caught 539 blue whales, 1,972 fin whales, 13 humpback whales, 1 sei whale and 120 sperm whales. Total number of whales 2,645.

From these have been produced:

200,588 barrels whale oil
6,747 « sperm oil

Total 207,335 barrels

U. S. S. R.

1 factory ship «Slava» with 15 whale catchers caught 138 blue whales, 2,366 fin whales, 142 humpback whales and 80 sperm whales. Total number of whales 2,726.

From these have been produced:

148,700 barrels whale oil
4,124 « sperm oil

Total 152,824 barrels

WHALING FROM LAND STATIONS

Whaling was carried out from land stations in South Georgia, namely: Husvik Harbour (Norwegian), Leith Harbour (British) and Grytviken (Argentine). The period for the hunting of whalebone whales from the land stations in South Georgia is from 16th October to and including 15th March. Each station operates 7 whale catchers — 21 boats in all. The results were:

Jacob Rjode A/S
Bergen

Arktisk Forening har løst mange oppgaver

Fremme av turistmulighetene på Svalbard og i Arktis søkes løst

Kontor- og sekretærspørsmålet forberedes

I Arktisk Forenings årsberetning for beretningsåret 1952—53 finner en en rekke interessante og aktuelle saker foreningen delvis har løst og ellers fortsetter arbeide med.

Den viktigste sak som har opptatt styret mest er vel arrangementet under Riksmessen 1952 i Tromsø. Utstillingen ga et rikt og variert bilde om norsk innsats i polarforskning, koldrift og ishavsfangst gjennom lengere tid. Som konsulent for Polarutstillingen ansatte foreningen redaktøren av Norsk Polartidende, Th. Hansen. Hansen utførte et enestående godt arbeid.

«Aftenposten» viste foreningen stor imøtekommenhet og elskverdighet ved å stille en stor del av sitt rikholdige bildemateriell fra polarferder til disposisjon for utstillingen og som gave til et vordende polarmuseum.

En tror en trygt kan si at polarutstillingen ble vellykket og omfattet med stor interesse av publikum. Den talte også sitt tydelige språk om at Riksmessa denne gang ble holdt i ishavsbyen Tromsø.

Polardagen ble avviklet den 11. juli med et rikholdig program. Under det store festmøte om ettermiddagen talte banksjef Anton Jakobsen og disponent Helge Jakobsen. Forfatteren og zoologen Per Høst viste en av sine praktfulle fargefilmer og fylkesmann Arne Aas delte ut kongens fortjenstmedalje til en del av de eldre ishavsfarere. Disse var: Skipper Carl Wirkola, Alta, skipper Lars Jakobsen, Tromsøysund, skipper Isak Isaksen, Balsfjord, skipper Johan Olsen, Tamokdal, fangstmann Anders Kvive Andersen, Lenvik og fangstmann Arthur Oxås, Tromsø. Festmøtet ble avsluttet med en tale av foreningens formann, Johan Hagerup.

Om kvelden ga foreningen en middag til ære for de dekorerte ishavsveteranene.

I fellesskap med Nord-Norges Rederiforening har foreningen foreslått kaptein Guttorm Jakobsen som medlem av det departementale utvalg som skulle utarbeide forslaget om anskaffelse av hjelpeskip til Vesterisen.

Foreningens arbeide og gjentatte forestillinger om hjelpefartøy i Vesterisen har i år ført frem til det resultat at staten har leidd M/S «Norsel» til dette formål.

Postflyvningen på Svalbard har vært gjennomført vellykket nå i flere år. Den tradisjonelle minnehøytidelig-

heten 17. mai med bekransning av Roald Amundsen monumentet ble avviklet med tale av polarforskeren Ludvig Hansen.

Styret har sendt en søknad til Utbyggingsfondet for Nord-Norge om et bidrag eller rentefritt lån på kr. 20 000 pr. år til opprettelse av eget kontor hvis viktigste oppgave skal være å arbeide for utnyttelsen av alle turistmuligheter på Svalbard og i arktisk farvann, særlig med henblikk på den tiden av året det ellers er vanskelig å finne anvendelse for skutene. I tilfelle søknaden blir innvilget kan foreningen gå til opprettelse av kontor og ansette fast sekretær.

Styret har i beretningsåret bestått av kjøpmann Johan Hagerup, formann, kontorsjef Helge Jakobsen, nestformann, skipper Alfred Moe, bestyrer Sigurd Winther Hansen og sekretær Gunnar Hagerup. Revisor Ola Hollum har fungert som foreningens forretningsfører og Gunnar Hagerup som sekretær.

Vi ønsker våre lesere og annonsører en riktig god jul og et godt nytt år, og takker for interesse og godt samarbeide i året som gikk.

NORSK POLAR-TIDENDE

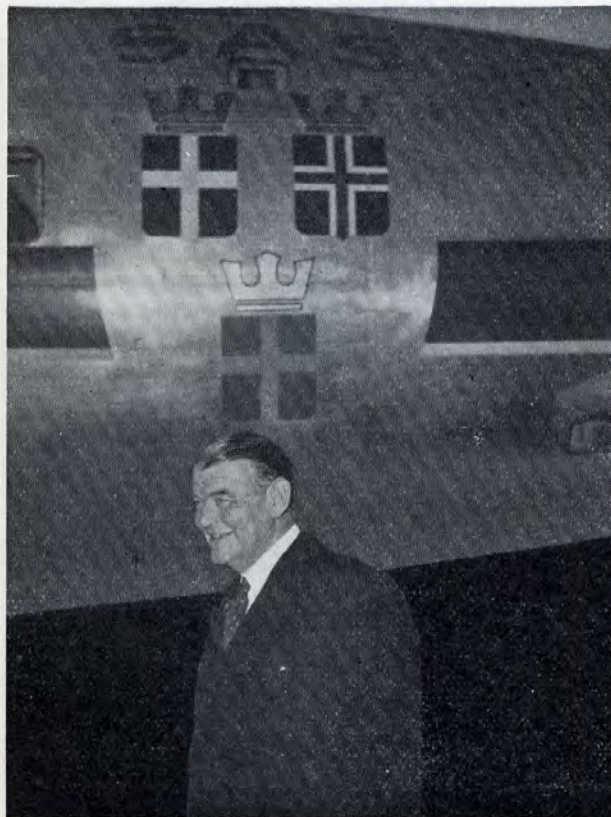
Polhavet er blitt en snarvei mellom kontinentene og nasjonene

POLKALOTTEN — ET LUFTFARTSPOLITISK BRENNPUNKT

Luftfarten og den moderne flyteknikk har bragt polarområdene i brennpunktet for interessen i en grad som for få år siden av de fleste ville blitt betraktet som helt usannsynlig. Allerede under siste krig spilte de nyetablerte flybaser i arktiske strøk en viktig rolle. Over Labrador, Grønland og Island gikk en jevn strøm av fly fra USA til frontene i Europa. Etter krigen har de store luftfartsnasjoner som kontrollerer artiske territorier, i første rekke

USA, Canada og Sovjet-Russland

brukt veldige beløp til å bygge ut sitt flyplassnett, sikrings-tjenesten etc. i disse strøk. På Grønland, i Nord-Canada og i Alaska vet man at det er opprettet tallrike baser med rullebaner som kan ta de største flytyper, med hangarer, verkstedanlegg, depoter, boliger for mannskaper etc. Russerne sier lite eller intet om den aktivitet de utfolder på dette område, men man kan trygt gå ut fra at den ikke står tilbake for Vestens anstrengelser. Amerikanerne har endog opprettet flyplasser på de store drivende isflak i drivisen nær Nordpolen. Her er det også opparbeidet startbaner som kan ta meget store fly.

Direktor H. Riiser Larsen

Årsaken til denne aktivitet er at flygingen har forvandlet Polhavet fra å være en utpost til å bli en snarvei mellom kontinentene og nasjonene. Flyet er ikke hemmet av de grenser som fjell og daler, kystlinjer og havet setter for land- og sjøverts transportmidler. Den naturlige rute for flyene er storsirkelkursen, d. v. s. den direkte og korteste vei mellom to punkter på kloden. Og den korteste vei mellom de viktigste økonomiske og befolkningsmessige sentra går som regel via eller i nærheter av de arktiske strøk. Tar vi for eksempel turen fra Oslo til San Francisco så går den direkte ruten for flyene over Grønland og Canada. Her er distansen 8.338 km. mens den er hele 10.203 km. den vanlige veien via New York. For strekningen Oslo—Tokio blir forholdet enda mer utpreget. Storsirkeldistansen er her 8.402 km. altså praktisk talt samme avstand som til San Francisco. Legger vi derimot veien til Tokio rundt det asiatiske fastland med mellomlandinger i Roma, Calcutta og Hongkong blir distansen 14.595 km.

Polarområdenes betydning som snarvei mellom kontinentene kommer enda tydeligere frem hvis det dreier seg om flyginger mellom Nord-Amerika og Asia som ligger diametralt motsatt på hver side av Polhavet.

Mellom New York og Moskva

kan man spare ca. 550 km. hvis man velger den nordlige rute i stedet for den vanlige vei via London. Men skal man fra USA's vestkyst til den russiske hovedstad blir forholdet straks mer iøyefallende. Mellom San Francisco og Moskva er storsirkel-distansen 9.443 km. mens den vanlige reiserute via New York og London er på hele 12.197 km. Mellom New York og Peking osm ligger praktisk talt diametralt motsatt på hver sin side av den nordlige halvkule kan man ved å fly storsirkelruten over polarområdene spare nesten halve reisen. Distansen er da 10.980 km. mens turen via London, Roma og Calcutta er på hele 17.487 km.

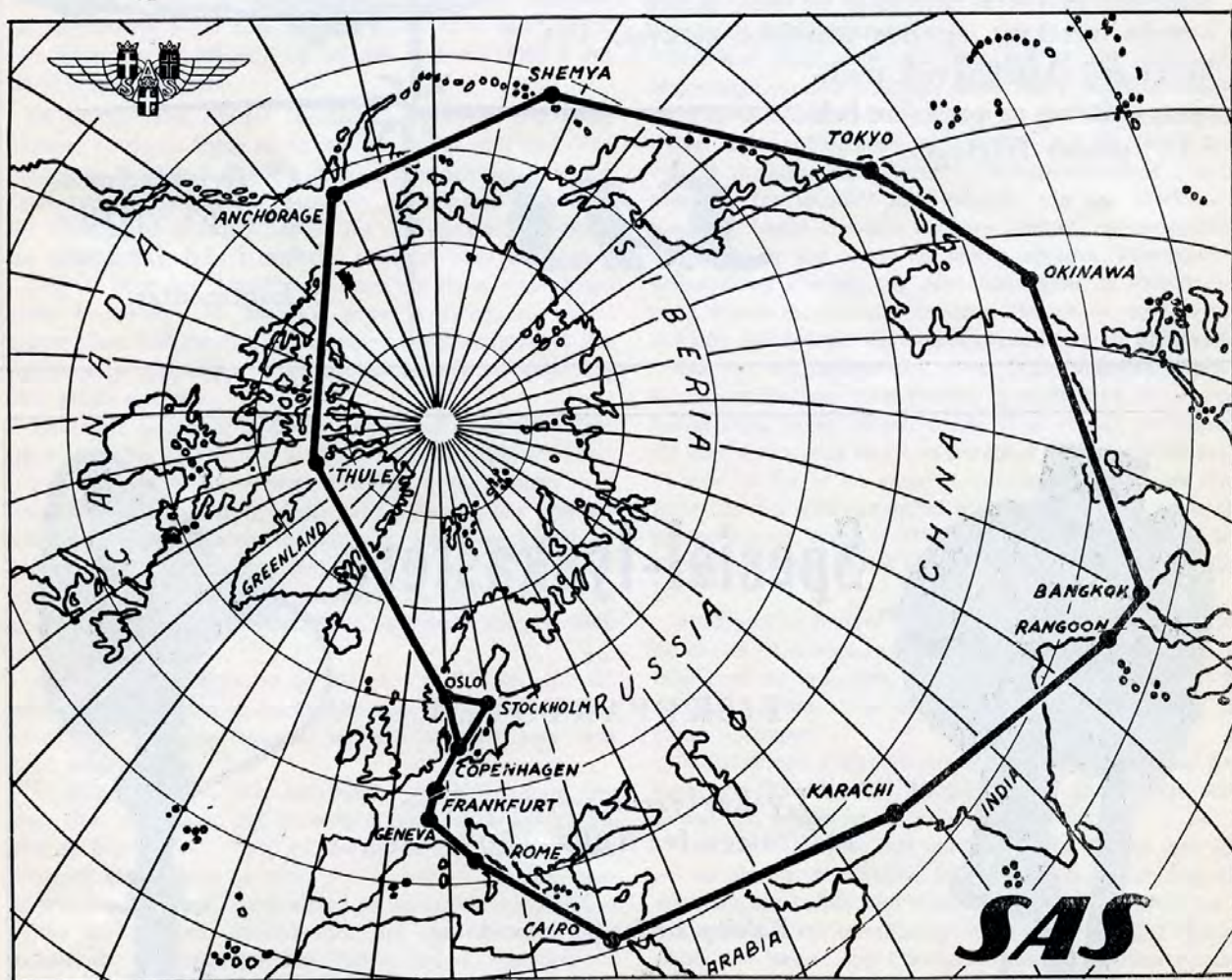
Disse eksempler viser tydelig den tids- og pengebesparelse som kan oppnås ved å utnytte luftfartens muligheter fullt ut. Teknisk er det mulig. De moderne fly har så stor rekkevidde og lasteevne at etappetansene, selv over polarområdene ikke byr på noen uoverstigelige vanskeligheter.

Scandinavian Airlines System — SAS — har allerede som det første luftfartsselskap i verden gjennomført tre slike flygninger med vanlige passasjerfly av type DC-6-B Super Cloudmaster som benyttes på langdistanserutene verden over.

Disse flyginger vakte oppsikt i luftfarskretser verden over. To av turene gikk fra Los Angeles i California via Edmonton i Canada og Thule på Grønland til Køben-

havn og Oslo. Til tross for at flygingene blev gjennomført i henholdsvis november og desember 1952, en tid på året da værforholdene erfaringsmessig ligger minst gunstig til rette for luftfarten, ble begge turer gjennomført helt programmessig og til fastsatt rutetid. Den tredje tur gikk fra Oslo via Thule på Grønland, Anchorage i Alaska og Shemmya i Aleutene til Tokio. Flygingen ble gjennomført for og i samarbeide med luftforsvaret og passasjerene var avløsningsmannskaper som skulle til det norske feltsykehus i Korea. I Tokio gikk maskinen inn i vanlig rute igjen og fortsatte etter et kort opphold tilbake til Skandinavia via Midt-Østen. Hele rundturen over polkalotten og rundt Asia tilbake til Skandinavia ble gjort på vel seks døgn og maskinen tilbakela den over 29.000 km. lange tur uten nevnerdig forsinkelse.

Gjennom disse flyginger har SAS skaffet seg viktig erfaring med hensyn til de spesielle navigasjonsproblemer som gjør seg gjeldende i polarstrøkene. Selskapet står derfor vel rustet til å ta konkurransen opp med de andre store internasjonale luftfartsselskaper så snart som man får lov til å etablere regulære sivile ruter over disse områder. Av militære grunner har stormaktene ennå ikke villet slippe den sivile luftfart til på de artiske flybaser. Men på lang sikt vil de anlegg som er bygget også komme den sivile luftfart til gode, og regulære kommunikasjonslinjer vil bli etablert over de samme strøk som for knappe 30 år siden for første gang ble overfløyet av luftfartøyer.

Kartet som viser ruten for SAS flyging fra Oslo via Thule, Anchorage, og Shemya til Tokio samt rutetraseen videre tilbake til Oslo gir en god oversikt over det virkelige forhold mellom avstandene i verden. Kartet er sentret på Oslo og er konstruert slik at den rette linje gjennom Oslo til hvilket som helst punkt samtidig viser storsirkelruten mellom Oslo og vedkommende punkt. Storsirkelruten er

den korteste rute mellom to punkter på kloden. Man får storsirkelen ved å tenke seg et plan som skjærer kloden i to halvdeler. Planet går da både gjennom de to punkter det er tale om samt gjennom jordens sentrum.

Det fremgår også av kartet at den korteste vei fra Oslo til Tokio slett ikke går over Grønland og Alaska, men over Beringhavet og Sibir.

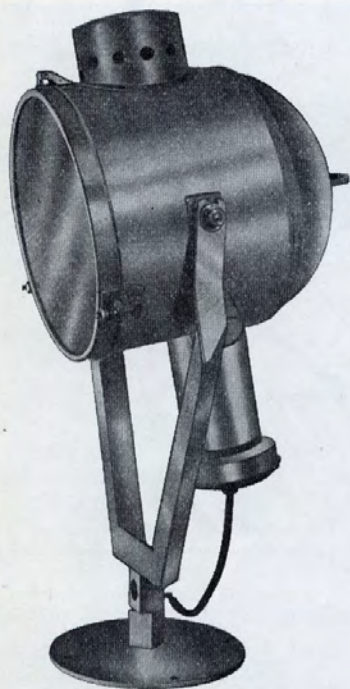

POLAR-RUTENE

Som det første flyselskap i verden viste SAS betydningen og berettigelsen av transpolare flyruter. Så snart konseksjonene er i orden, står SAS klar til å åpne regulære flyruter over Polhavet til den amerikanske vestkyst og den asiatiske østkyst. Det ligger god skandinavisk tradisjon, erfaring og presisjon bak SAS' pioner flyginger.

SAS

SAS flyr regelmessig til 69 viktige byer i 38 land på 5 kontinenter.

Spesial-lyskastere

for

FISKEFARTØYER

Lyskastere leveres i flere utførelser fra 100—1500 watt.

Katalog sendes på anmodning.

A. G. Automagnet

TOLLBUGT. 28.

OSLO

TELEGRAM.ADR. AUTOMAGNET
SENTRALBORD 41 71 15

EN SANNFERDIG HISTORIE OM «MOSQUITO-BOB» OG MYGGBUKTA

Av Søren Richter

— du er borte nå Bobben; men vi, dine venner fra mange vintres villmannsliv på nordgrønlandske jaktmarker, vil huske deg. Du var en sjørøver —, men bakom det harde, knudrete skallet bodde et medfølende, nesten litt barnslig sind og et hjertelig av de sjeldne.

Dine meritter var mangfoldige og du ble noe av en sagnfigur. Du klarte ikke å rive deg løs da vi andre drog vår veg i 1940 for å trekke i kongens klær. Du hadde gitt ditt hjerte til den hvite stillhet, til de endeløse ødemarker. Du trodde heller ikke som oss andre at vi var utenfor periferien av hendingene og så det som din jobb å bli på post hvor du var.

Da onkel Sams sønner overtok forsvaret av den store polarøy holdt du lenge stand før du overga ditt eget lille kongerike i Myggbukta og gikk i amerikansk tjeneste. Også her gjorde du deg bemerket. «Mosquito-Bob» som du ble kalt for å skille deg ut fra alle de andre Bobber, ble en kjent figur og midtpunkt i mange ville historier.

Jeg vil ikke her fortelle om noen av hans mere krigerske bedrifter, men jeg skal prøve å gjengi en sannferdig liten historie fra gamle dager i Myggbukta; et lite minne som spiller på en av de litt bløtere strenger hos den gamle sjørøver.

Historien begynner egentlig i Alesund hvor vi holder på å gjøre oss sjøklar for å stikke til havs utpå aftenen.

Jeg stikker innom gjestgiveriet for å få Bobben med ombord. Hans rom er et eneste rot og Bobben har tydeligvis glemt alt. Han sitter på køya og ryster og ryster en pakke opp og ned, legger øret inntil og lar med mellomrom høre en lekkesulten smatten. Til slutt legger han den i armene og vogger den frem og tilbake som en liten onge.

Jeg står en liten stund og ser på, for Bobben er i sin egen drømmeverden og hører ikke noe. Men en svak humring gjør ham oppmerksom og han kommer mot meg med pakken.

— Hør, hør —, sier han med dirrende stemme, hør den fine klukkinga, det er som å høre lerka om våren, det er balsam — du, du, fortsetter han og stemmen skjelder ennå mere, je trur, je trur nesten det må være ei trestjerner, ja, je lurar sterkt på at det er ei Martell —

Jeg tar pakken. Utenpå står det skrevet med store bokstaver: Glædelig jul. Fra Bobba. Abnes juleaften.

Jeg skulle til å vri av meg en hyggelig bemerkning, men Bobben hogg ordet ut av munnen på meg og fortsatte:

— Dere trur hu Bobba er steika umulig, men det er ikke riktig det —, Bobba er grei hu, god som gull. Hu er klok også, skal jeg si deg, det skal mye til for å bite hu Bobba.

Jeg forstod Bobbens sinnsopprør, for her var det hendt noe av et mirakel. Bobba, hans bedre halvdel, var fanatisk avholdsmenneske og hun hadde alltid med innbitt energi forsøkt å styre sin bolde husbond utenom alle de

skjær hvor det kunne vanke en knert. Hun førte kampen som den reneste Fia og hadde hun den minste mistanke om at Bobben hadde «sterksaker» innabords når han kom hjem, var det så menn ikke greit å være i hans bukser.

Avtalen ble at vi alle mann skulle møtes i Myggbukta juleaften, til stor feiring. Da skulle Bobben ha julepakken sin med og vi lovet alle å drikke Bobbas skål som prektig jente. Ja, Røllik svor på at han skulle dikte en hymne til storfyrstinnens ære.

Det har alltid vært noe eget ved en slik juleaften i Myggbukta. Gutta som har vært ute i fangstterrengene de to siste måneder, kommer inn til «hovedstaden» hungrende etter adspredelse og nyheter. Alt på langt hold varsles ankommende sleder av hjemmевærende hunder, glammet fra spannet som nærmer seg blir sterkere og sterkere, trøtte hunder får nye krefter og innsjuttens fartsglede er det alltid en fest å oppleve. Hundehyl og velkomstrop blander seg med hverandre og gnisten blir ivrig frittet om nyheter utenfra. Der er liv og fest over det når julesledene kommer kjørende inn til Myggbukta.

Slik var det også denne gang. Lille juleaften håpet vi å være fulltallige, men Bobben glimret med sitt fravær. Langt utpå dagen juleaften får vi se et par av hundene stå med spisse ører og stirre nordover og de knistrer svakt. Vi tror at det er en gammel moskus og blir enige om å sikre oss den som hundefør, men så blir vi var en ensom skikkelse som kommer stappende gjennom løssnøen mot stasjonen og ser at det må være en meget trøtt og sliten fyr.

Rimfrynsene henger ned over øynene på ham og skjegg og barter er frosset sammen i en eneste isklake. Han får ikke fram en lyd, men vi kjenner ham på laget. Her var endelig Bobben, men det var ikke meget igjen av den gamle sjørøver.

Vi haler ham innadørs, trekker av ham pesken og tiner ham opp litt etter litt. Et par kopper sterk kaffe setter fresen opp i ham og vi får hans historie:

Ved Likhaugen, to mil nord på sletta, hadde han bykset av sleden et øyeblikk for å slå lens og før han fikk sukk for seg hadde hun'jevlan stokke av med slede og alt sammen. Det var selvfølgelig været av en moskusflokk som beitet litt lenger opp i haugene som kjilte dem i nasen. Han hadde forsøkt å følge sporet, men omkring Likhaugen var det alltid hardfjøket og mørkt som det var, hadde han måttet oppgi det hele.

Bobben skjærer tenner av raseri og harme, for det er den største tort som kan overgå en fangstmann at hundespennet hans stikker av. Og det hjelper ikke på saken at vi etterhvert blir skånselsløse i vår erting.

Det var virkelig en strek i regningen, for vi hadde ment å skåle inn høytiden med Bobbas nektar. Det var ellers smått med «pratevann», snarsatsen var frosset en natt da tempen uformodet drattet ned i $\div 50^\circ$, og Røllik, gammel

polarulv og kjernekar, hadde alt for lenge siden drukket opp medisinkisten. Men det ble snaps til moskussteken likevel, i Myggbukta stod man aldri fast. — Julebordet var pent dekket og ved hver kuvert kneiset en flaske Antisepton.

Dagen etter saler to mann til opp og følger Bobben på leting til Likhaugen. De finner til slutt sleden nede i et elvegjel og under den ligger Røde Lars med knekt rygg. De andre hundene har smøyget selene i betids og har forduftet. Sleden hadde fått en hard medfart, mange kappseisinger hadde rasket vekk alt løse. Lokket på sledekassen var borte og innholdet spredt for alle vinde. De fant igjen flere ting, men Bobbens julepakke var og ble borte.

Den famøse julepakke begynte så smått å gå i glemmeboken, men den første mai svinger Kjukkens hundespenn opp et sted hvor en rev har husert og gravet i en snøfonn. Og der, i bunnen av gropen, ligger min santen julepakken. Like hel og fin og den samme deilige klukk-klukk var det, når man rystet på den.

Pakken var selvfølgelig tabu for oss, ingen andre enn Bobben skulle sprette den. Vi bestemte den store dag til 17. mai, da ville vi alle igjen være samlet i Myggbukta,

og vi gledet oss til å servere Bobben en virkelig overraskelse.

Hin dag sitter vi benket rundt bordet i Myggbukta og en rørt og lykkelig Bobben holder på å vikle av det ene lag innpakning etter det annet og hans lekkersultne øyne skinner av glede og tilfretshet. Vi andre er nysgjerrige og spendt, vi også, og vi følger interessert med.

Bobben er i den syvende himmel. Nå skal han endelig få overbevist oss om at Bobba ikke er som vi tror; men at hun i virkeligheten ser stort på det og er ei grepa grei jente.

Men hvor lenge var Adam i paradiset? Bobben blir plutselig så rar, han blir blek som et lik, vikler hurtig pakken inn i de siste papirer og stryker på dør med pakken under armen uten å si et ord.

Han ble lenge borte og det kvakk ikke i ham da han kom tilbake. Om aftenen salte han opp sine nye hunder og kjørte nordover og vi så ham ikke igjen på lenge.

Dagen etter var jeg ute for å se etter moskus. Ved var-den på Uglehaugene er snøen oversprøytet med blått og det ligger flaskeskår utover. Et av dem har etiketten Mor Monsens blåbærsaft. Et døgn gamle spor stod tydelig i skaren og det var ingen tvil om at det var Bobbens.

Søren Richter.

THAU

HAPALYNOL

Presenningene er utsatt for hard påkjenning og allslags vær. Hold dem tette myke og fri for råte: Smør dem med Hapalynol. Fåes i forskjellige farver: brun, grønn, grå eller sort.

WILLIAM NAGEL A/S
Drammensvn. 6 - Oslo

Anders Jahre — foregangsmannen i hvalfangsten

Anders Jahres navn er uløselig knyttet til alt som har med hvalfangst å gjøre. I 20-årene var han en relativt ukjent jurist i Vestfold, idag er han kjent verden over, særlig for sin pionérinnsats på den pelagiske hvalfangsts område. I årene etter krigen har han gjort seg særlig bemerket ved en rekke storstilte donasjoner til beste for videnskapelig forskning ved Universitetet i Oslo.

Med opprettelsen av Aktieselskapet Kosmos den 6. oktober 1928, altså i år for 25 år siden, blev faktisk en ny epoke i den norske hvalfangstens historie innledet. Mannen bak foretaket, den unge Sandefjords-sakfører Anders Jahre, hadde innsett at det var nødvendig med en hel teknisk omlegning og rasjonalisering av driften hvis den pelagiske hvalfangst skulle ha chance til å hevde seg i den stadig hårdere konkurranse på fettmarkedet. Han tok derfor det den gang uhørt dristige skritt å gå til kontrahering av et spesialbygget kjempekokeri, «Kosmos», på vel 24.000 tonn dv., med 100 prosent spesialisert maskineri og utrustning, og ved hvis hjelp han klarte å produsere hvalolje langt billigere.

Tross adskillig skepsis blant tidens hvalfangstredere viste altså Jahres idéer å holde. Fra det tidspunkt var hvalfangsten blitt storindustri. Sluttsteinen på det byggverk Svend Foyn i 1860—70-årene hadde påbegynt da han konstruerte den første spesialbygde hvalbåt og oppfant grannatharpunen, var lagt. Og Jahre var mannen som fullførte verket.

Det kom vanskeligere tider, det blev overproduksjon, avsetningsvanskeligheter og opplegg av tonnasje. Men Jahre viste seg igjen som mannen med de friske idéer og med den rette beslutsomhet og myndighet til å gjennomføre idéene. Han var heller ikke sen om å omstille driften da han så hvor det bar hen, og han fikk sine styremedlemmer og aksjonærer med seg. Han var den drivende kraft ved opprettelsen av Sandar Fabrikker i midten av 30-årene og Jahres Kjemiske Fabrikker noen år senere. Etter krigen er disse bedrifter blitt betydelig modernisert og utvidet, og de foredler nu hval- og spermolje for mange millioner kroner om året.

Store Norske Spitsbergen har et overskudd på 498.000 kr.

I fjor ble 165.000 tonn eksportert til Sverige, i år 125.000 tonn til Sverige, Danmark og Tyskland

Årets skipning 375.000 mot ifjor 383.000 tonn

I årsberetningen fra Store Norske Spitsbergen Kullkompani blir det opplyst om gruvedriften for driftsåret 1. april 1952 til 31. mars i år at den kom opp i 394.000 tonn.

I skipningssesongen, som varte fra 25. mai til 16. november i fjor, ble skipet 383.000 tonn inklusive bunkers. Herav ble til Sverige skipet 165.000 tonn. Etter krigen har selskapets gruver på Spitsbergen skipet 2.106.000 tonn.

Fra 1950 inklusive skipningssesongen 1952 er for eksporterte kull inntjent i utenlandsk valuta kr. 34.679.000.

I lønninger og feriepenger er utbetalt 16.198.000, siden frigjøringen over 96 mill. kr.

Etter store avskrivninger blir overskuddet, 498.679 kr., som styret (hvis formann er skipsreder Hilmar Reksten) foreslår anvendt således: 100.000 til reservefondet, 4 pst. utbytte med 384.000 kr.

Årets skipning.

«N. H. og S. T.» hører ved henvendelse til direktør Halfdan Jacobsen, at det i år blir skipet ca. 375.000 tonn. Siste båt, «Jacob Kjøde» gikk 28/10 fra Harstad. Dermed er det slutt på sesongen for i år.

Som foran nevnt ble det i fjor eksportert 165.482 tonn til Sverige. Vi hører at det i år er eksportert ca. 125.000 tonn, først og fremst til Sverige, men noe også til Danmark og Tyskland.

Jahres innsats i tankfarten er også vel kjent. Ingen vet sikkert bedre enn han hvor usikkert og konjunkturbetonet hvalfangstnæringen kan være, og han sørget tidlig for at Kosmos-selskapet fikk også et tredje ben å stå på: tankfarten. Når hvalkokerier og nybyggingskontrakter regnes med, er Jahre idag Norges største tankreder med en tonnasje på rundt regnet en halv million tonn.

INDUSTRIEN skal for-
edle hva fisker og
fangstmann bragte
på land.

B. P. er alltid i bildet med
brenselolje og smøreoljer.

For kvalitet og service

Norsk Brændselolje A/S

Om lag 200 miner og sprenglegemer ble uskadeliggjort i nordlige farvann

Opprenskningen i 1947-49

«Fra Storfjorden var det rapportert tre miner på Kong Ludvig-øyene. En av dem ble funnet. Med motorbåten undersøkte man vestsiden av Edgeøya. En mine ble funnet. En rapportert mine ble uskadeliggjort på Valbergøya i Hinlopenstredet. Man undersøkte andre øyer i området og litt av kysten på Nordostlandet. En mine ble uskadeliggjort på Torellpynten. Disse farvann befares hver sommer av fangstskuter, og man antar at det ikke driver særlig mange miner omkring her, siden det ikke er kommet flere minerapporter.»

Det er interessant lesning å gå gjennom rapportene fra de minejengene som i årene etter krigen ryddet miner på øyene i Ishavet. Bak den nøkterne utforming av rapporten kan man lese om marinefolk som fikk et oppdrag, og som utførte det på tross av vanskelighetene i ugjestmilde farvann. Det høres så enkelt ut når man leser det på trykk. La oss ta et nytt eksempel:

«Det urolige været fortsatte, og det ble klart at skulle man ha noen sjanser til å få tatt de minene som var rapportert, kunne man ikke vente på været. Man bestemte seg derfor for å gå til fots langs stranden. To mann gikk sørover og to mann nordover.

Turen gikk stort sett etter beregningen, og fem døgn etter at man gikk i land, var alle samlet ombord igjen. På den nordlige delen ble det uskadeliggjort 19 miner og på den sørlige halvdel syv miner.

De to som gikk nordover gikk i 34 timer med over 30 kilos pakning fra de forlot båten til de kom til den første hytta. Det var umulig å hvile under åpen himmel, da det var frost om nettene og surt og kaldt. Krigen hadde også rammet Svalbard, og øyene i Ishavet ble heller ikke spart for den faren drivende miner representerer. Marinens Overkommando fikk i de første årene etter krigen mange rapporter fra fangstmenn om miner og sprenglegemer forskjellige steder på øyene. Strømmen hadde ført andre med seg, og det var på det rene at de som drev sin næring i Ishavet ikke kunne føle seg trygge, før minene var uskadeliggjort. Mineryddingen i Ishavet tok til i 1947. Den 10. august med M/K «Forland» fra Tromsø til Svalbard. Det var forutsetningen at alle miner man kjente posisjonene på skulle uskadeliggjøres.

Minejengene undersøkte områdene langs Isfjorden og på nordkysten, Hinlopenstredet, vestsiden av Edgeøya og litt av kysten på Nordostlandet. Mange utilgjengelige posisjoner ble ikke undersøkt, og været kompliserte oppgaven andre steder. De fleste av de rapporterte minene ble og uskadeliggjort. Det ble dessuten funnet noen til, mens andre var drevet av igjen.

Den første mineekspedisjonen til Svalbard kartla også andre miner og høstet erfaringer for senere ekspedisjoner. M/K «Forland» kom tilbake til Tromsø den 17. september. Tiden hadde vært knapp, og værforholdene ikke de beste, men man hadde renset de mest trafikerte farvannene. I alt var 42 miner uskadeliggjort. Is og tidevann kunne når som helst føre nye miner til lands og sette andre i drift. Man var derfor klar over at det måtte en ekspedisjon til Svalbard igjen året etter. Dessuten var det kommet rapport om 14 ilanddrevne miner på Jan Mayen.

Året etter, i 1948, dro et parti sammen med Polarinstituttets folk til Svalbard og et parti med avløsningsbåten til værvarslingsstasjonen på Jan Mayn.

Partiet til Jan Mayn kom fram den 7. juli og gikk straks i gang med sprengningen av de minene man kjente posisjonen på. Dessuten fant man andre miner, som ikke var rapportert. De ble funnet langs strendene fra Brielle Tower til Pola Rock, i Hagerupbukta, Ullringlagunen, Jamessonbukta, Sydlagunen og English Bay. I alt ble det uskadeliggjort 25 miner. Besetningen på værvarslingsstasjonen kunne påvise de fleste, og arbeidet gikk glatt unna. Den 17. juli kunne partiet vende tilbake til Tromsø.

Hvorledes ble minene uskadeliggjort? Når det gjaldt miner som ble funnet langs strendene, kan en av rapportene tale for seg selv:

«De aller fleste minene blev desarmert for å unngå to sprengninger og for å slippe å dra på altfor mye sprengstoff. Etter at detonatoren var fjernet, ble tennladningene brukt, og vi sikret oss full detonasjon med en gang.»

Vi skal huske at disse minene hadde ligget i sjøen kanskje seks-syv år. Marinen stilte derfor de strengeste krav til dyktighet og sinnslikevekt hos de karene som ble sendt nordover. Uskadeliggjørelse av miner er en vanskelig og farlig nok jobb ellers også og krever sin mann under alle omstendigheter.

Den minejengen som dro til Svalbard gikk ombord i Polarinstituttets ekspedisjonsskip m/k «Minna» i Longyearbyen den 7. juli. På grunn av isforholdene og andre vanskeligheter fikk ikke partiet undersøkt alle de oppgitte posisjonene, men en rekke miner ble uskadeliggjort, blant annet på Sarstangen. Ekspedisjonen brakte med seg hjem en aktuell oversikt over miner som fangstfolk hadde meldt om. Partiet vendte tilbake til Harstad med m/k «Minna» den 13. september.

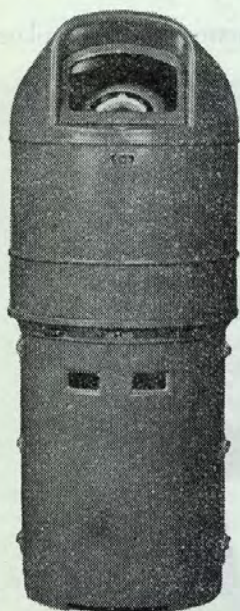
Lange kyststrekninger på selve Svalbard, på øyene rundt, Jan Mayn, og på Bjørnøya sto ennå igjen. Det var all grunn til å tro at det var flere miner som kunne være farlige for skipsfart, fangst og fiske. Man gikk derfor

På stor sydlig bredde hvor hvalfangstflåten opererer kan forandringer i jordens magnetiske felt, eller misvisningen, forårsake store vanskeligheter ved navigering etter magnetkompass. Under en times seilas kan misvisningen forandres opptil 5° og den totale misvisning kan forandres helt opp til 60° øst eller vest.

Et gyrokompass påvirkes ikke av det jord-magnetiske felt og gir derfor en fullt ut nøyaktig navigering.

Over 100 hvalbåter i fangstflåten 1950/51 har fått installert Sperry Minor gyrokompasser, hvilke spesielt er beregnet på hvalbåter for navigering til og fra kokeriene og ved nøyaktige peilinger å kunne lokalisere den skutte hval.

Med vanntett natthus.

Sperry Minor gyrokompass i spesielt vanntett natthus beregnet for installasjon på hvalbåtens åpne bro.

Med Standard modell.

Standard Sperry Minor gyrokompass er beregnet for installasjon under dekk og kan utstyres med transmisjon for peile- og andre repeatere.

A/s G. HARTMANN

POSTBOKS 1, OSLO, CENTRALBORD 425895

Norsk Polarklubb vellykkede oktobermøte

Norsk Polarklubb har holdt sitt oktobermøte på restaurant Humlen i Oslo. Professor H. U. Sverdrup hilste de omkring 80 medlemmer fra fjern og nær velkommen. — Blant de tilstedeværende merket man seg Polarklubbens tidligere formann, Helge Ingstad og frue, redaktør Arvid Moberg, Luleå, dr. Anders K. Orvin, geologene Harald Major og Thore Winsnes, hydrografene Kaare Z. Lundquist og Helge Hornbek, ornitologen dr. Herman Løvenskiold, magister Søren Richter, topografen Solheim og mange andre karer som er velbefarne i de polare strøk.

Lektor Odd Lønø holdt et i høyeste grad interessant

allerede tidlig i gang med planene for neste års ekspedisjon, og den skulle legges større an med eget fartøy.

Ekspedisjonen la ut fra Tromsø den 3. juli 1949 ombord i m/k «Våglint». Jobben begynte fortære enn deltagerne vel hadde regnet med. 200 kvartmil av Hekkingen fant de og uskadeliggjorde den første minen.

Turen gikk først til Jan Mayn, hvor man fant ni miner. Fra Jan Mayn tok fartøyet med en syk mann til Bjørnøya. Her ble en ueksplodert flybombe uskadeliggjort.

Fra Bjørnøya dro de nordover til Sydkapp, og på en måned gjennomsokte minejengene strekningene fra Hornsund til Kapp Lyll, Akseløya rundt Kapp Martin til Kapp Linne, fra Trygghamn i Isfjorden rundt Daudmannsodden nordover til Kvadehuken, rundt Forlandet, fra Kapp Mitra nordover til Flathuken og øyene utenfor, Raudfjorden til og med Biskayerhuken, fra Velkomstpoint rundt Leifdefjorden og øyene der, Rockfjord og Wordfjord til Gråhuken, fra Nordbreen i Widjefjord rundt Vertengenhuk, Sorgfjorden rundt Fosterneset til Heklahuken. Ekspedisjonen ble stoppet av tett is på sørsiden av Hinlopenstredet. De gikk rundt Lågøya på Nordostlandet og fra Franklinsundet sørover til Ringertzøya. Også her ble de stoppet av is. De prøvde å ta seg sørover Hinlopenstredet men ble stoppet av isen enda en gang.

Under basketaket i isen hadde m/k «Våglint» sprunget lekk. De forsøkte likevel å ta seg inn til Kong Ludvigøylene og til Edgeøya, men de kom ikke gjennom den svære isen. Lekasjen ble verre, og den 19. august forlot ekspedisjonen Storfjorden på Svalbard med kurs for Norge.

De kom tilbake til Tromsø den 25. august etter en vanskelig overfart i dårlig vær. Da hadde ekspedisjonen vært ute i 53 dager og hadde uskadeliggjort 47 drivende eller ilanddrevne miner, 29 landminer, en flybombe og en sprengbøye.

Ekspedisjonene kostet mange penger, men Forsvarsdepartementet og Marinen mente at de som tjener sitt levebrød på Svalbard og øyene i Ishavet har den samme selvfølgelig rett til å kunne drive sitt yrke i trygghet som folk i resten av landet.

Under vurderingen av innsatsen mennene i minejengene gjorde, skal vi huske at de ikke var erfarne ishavsfolk, men de var vel prøvde marinefolk, som utførte sine oppdrag selv om «det var umulig å hvile under åpen himmel, fordi det var frost om nettene og surt og kaldt.»

Einar Torgersen.

foredrag om sine overvintringer på Svalbard, Halvmåneøya 1946—47, da man hadde rekord i bjørnefangst med 138 døde og 5 levende dyr — og i Dybebay (Tjuvfjorden) i 1950—51. Det han fortalte om fangstmannens hverdag var instruktivt og til å få forstand av.

Som avslutning ble vist en lang fargefilm som Lønø tok opp under sine overvintringer, — et både kunstnerisk og vitenskapelig førsteklases produkt.

Taleren, som ble varmt takket av professor Sverdrup og ble begeistret hyldet av møtedeltagerne, antydte at han akter å overvintrere på Svalbard enda en gang for bl. a. å komplettere filmen.

Per Høst som selv var til stede viste så sin berømte farvefilm «Sommer på Svalbard», en film som alltid vil beholde sin verdi. Den går for tiden på et par kinoer i Oslo. Han kasserte selv dertil og filmen ble også ledsaget av spesiell musikk. Også Per Høst ble varmt takket.

Sekretæren, Winsnes, ga opplysninger om Norsk Polartidende som nå skal «aktiviseres», og det ble henstilt til klubbens medlemmer å støtte tidsskriftet.

Senere i høst skal Norsk Polarklubb holde ytterligere to møter.

Etter forhandlingene var det selskapelig samvær i kordiale former. Det ble fortalt mangt og meget interessant fra Svalbard, Grønland og Antarktis.

Helge Ingstad og frue tilbake fra vellykket tur til Vest-Grønland

Hvor de har besøkt nordmenns gamle boplasser

Helge Ingstad og frues Vest-Grønlandsferd til Eirik Raudes Auster- og Vesterbygd er nå gjennomført etter planen, melder Aftenposten. Turen har på alle måter vært vellykket.

Aktieselskapet

Tønsbergs Hvalfangeri

TØNSBERG

Telefoner: SENTRALBORD 1767 Telegramadresse: HVALFANGERIET
Code: BOE og NEW BOE

For å lære et SPRÅK

må De få det inn
gjennom øret!

Først hører De — så snakker De selv.

Uten at De hører språket perfekt uttalt av folk som har det til morsmål, kan De hverken oppnå å snakke det korrekt eller å skjønne det en utlending sier til Dem. Med Linguaphone har De ubegrenset anledning til å høre språket perfekt uttalt.

De hermer uvilkårlig det De hører fra Linguaphone-platene. Raskt og sikkert glir De inn i språkets aksent og rytme. Best som det er snakker De selv flytende med samme uttale og språkføring som Deres innfødte lærere.

Samtidig som De hører på språkplatene ser De hvert ord på trykk i kursets tekstmål, som er spekket med klare illustrasjoner av de ting og situasjoner som omhandles. Nettopp dette samspill mellom tale, tekst og bilder gjør at De uten strev og pugg husker hvert ord og uttrykk slik at De snakker språket like greitt og naturlig som norsk.

Med Linguaphone tar De studiet som en morsom hobby hjemme i fritiden. Og De lærer så fort og lett på den måten at selv om De bare har småstunder ledig for Linguaphone, tar det bare noen få måneder før De snakker flytende det språket De har valgt. — Rimelig pris — kontant eller på avbetaling.

Få Linguaphone demonstrert, hvis De kan besøke oss. — Eller skriv etter brosjyren som gir Dem alle opplysninger.

Linguaphone-Instituttet A/S

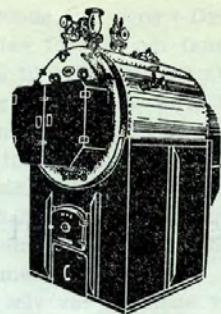
Kongensgate 31, Oslo.

Send meg gratis og uten forpliktelse for meg brosjyren med alle opplysninger om Linguaphone. Jeg understreker det/de språk som særlig interesserer meg:

Engelsk, fransk, spansk, russisk, italiensk, portugisisk, nederlandsk, tysk, irsk, polsk, svensk, finsk, norsk, tsjekkisk, esperanto, hindustani, kinesisk, persisk, arabisk, afrikaans.

Herr _____
Fru _____
Frk. _____
Adresse _____

NPT - 53

VI LEVERER FRA LAGER NYE OG BRUKTE, CERTIFISERTE HØYTRYKKS DAMPKJELER I STØRRELSER FRA 1 - 400 KVM HETEFLATE

as Maskinomsetning
ROLAND & JORDAL
SNIPPEN 8 OSLO
SENRTALBORD

EKSPORTØRER!

Til emballasjen

STEMPEL

SIJABLON

merker, alfabeter Farger literer

Per Kramer

STEMPELFABRIKK STRANDGT. 57 - BERGEN

For trygg trafikk

må radio og navigasjonsutstyret
være i orden

Vi står til tjeneste med
nymontering og service

VARDØ ELEKTRO

Tlf. 103

Post boks 15

Norsk Polarklubb's medlemsfortegnelse pr. 1. november 1953

Æresmedlemmer:

BERNT BALCHEN

HJALMAR RIISER-LARSEN

HARALD ULRIK SVERDRUP

Aagaard, Bjarne, konsul, Stavanger

*) Aanderud-Larsen, Ole, direktør Framnæs mek. Værksted, Sandefjord

Aasgaard, Gunnar, bergmester for Trondheimske Distrikt, Trondheim

Ahlmann, Hans W:son, ambassadør, Svenske Ambassade, Oslo

Akre, Asbjørn, lærer Kråkstad

Akre, Oddvar, Guriby, Lommedalen

Albert, Finn, Voksenkollen

Albert, Ruth, fru, Voksenkollen

Amble, Ole, cand. real., meteorolog, Norsk Polarinstitutt, Oslo

*) Andersen, Albert, bestyrer, «Ekely» pr. Larvik
Andreassen, Magnus Kibsgaard, grosserer, Melumvn. 52, Røa.

Andreassen, Liv, fru, Melumvn. 52, Røa

Arnesen, Odd-Helge, Sorgenfrigt. 10 B, Oslo

Askheim, Thor, ingeniør, Norsk Polarinstitutt, Oslo

Audan, Ruth, søster, Karljohansvern, Horten

Augensen, Oscar, 3. styrmann S/S «Platano», Agencia Maritima Hondurena, New Orleans.

Aune, Ole, grosserer, Bogstadveien 39, Oslo

« , Solveig, fru « « «

Backke, Ole, gårdbruker Myrvold, Gan pr. Fet

Balchen, Bernt, oberst

Balstad, Håkon, sysselmann Longyearbyen, Svalbard

« , Liv, fru « «

Basberg, Johan

Bathen, Frithjof, telegrafbest., Harstad Radio, Box 37, Harstad

Bathen, Valborg, fru, Harstad

Bay, Henriette, fru, Sollerudv. 7, Lilleaker

Beck, Ole, sekretær, Norsk Arbeidsmannsforbund, Møllergt. 3, Oslo

Berge, Paul, filmfotograf, Løkkeveien 1, Oslo

Bergersen, Birger, professor, ambassadør, Kgl. Norske Ambassade, Stockholm

Berg-Hansen, Rolf, Fa. E. A. Smith, Trondheim

« « , fru «

Beyer, Fredrik, vitensk.ass., Universitetets Biologiske Lab., Fredriksgt. 3, Oslo

Bing, Ake, S. N. S. K. Longyearbyen

Birketvedt, Odd, sysselmannsfullm., Longyearbyen

*) Bjercke, Alf, dr. ing., Skippergt. 29, Oslo

Bjerkkan, T., stud. jur., Parkv. 25, Oslo

Black, Jan R. H., captain, Hoff Terrasse 15, Skøyen

*) Bogen, Hans S. I., forfatter, Lillevandsv. 17, Voksenlia

Boger, Finn, direktør, Kings Bay Kull Comp. A/S, Oslo

Borgen, Laura, fru, Niels Juelsgt. 64, Oslo

Bratli, Lovin, kaptein, Baldersgt. 4, Oslo

Braathen, Asbjørn, materialforvalter, Ny-Alesund

Braathen, Hanne Marie, dept.sekretær, Sandefjordsgate 3, Oslo

Braathen, Sverre Johannes, øyenlege, Dronningensgate 2, Stavanger

*) Braavold, Hjalmar, fangstbestyrer, «Orelund» pr. Sandefjord

Brende, Karl, revisor, Store Norske Spitsbergen Kullkompani A/S, Oslo

Bristol, Olav Sigfred, kapt.ltn., Lade Allé 10, Trondheim

Borch, Henr. Andreas, minister, Legation Royale Norvege, Rio de Janeiro.

Brodtkorb, Trygve, direktør, Store Norske Spitsbergen Kullkompani A/S, Oslo

Brøgger, Arne, disponent, Kings Bay Kull Comp. A/S, Oslo

Brønslund, Øivind, Theresegt. 16 C IV, Oslo

Buset, Paal, ingeniør, Engene Dynamitfabrik, Sætre, Hurum

*) Bugge, N. R., konsul, Tønsberg

Bussoli, Nino, ingeniør, Carl Kjelsensvei 2, Sogn Hageby, Oslo

Bøe, Aasmund, sivilingeniør, Schønningsgt. 24, Oslo

Børsting, Tor, Storgaten, Kongsberg

Christell, Einar, major, Valevägen 11, Djursholm, Stockholm

*) Christensen, Chr. Fredr., konsul, 90, Gray Street, Newcastle on Tyne 1

*) Christensen, Lars, konsul, 285. Madison Ave. N. Y. 17, New York

*) Christensen, Lars jr., skipsr., Ranvik pr. Sandefjord

*) Christensen, Ingrid, fru, New York
Christiansen, Anne Marie, sykesøster, Fagerborggaten 48 B, Oslo

Christoffersen, Yngvar B., Brugt. 3 c, Oslo

Dahl, Ellif, cand. real, Bonatisk Museum, Oslo

Dahlquist, Sven, ingeniør, Tromsø

Dalaker, Eivind, lege, Bakkerudv. 13, Nordstrands-høgda

Dalaker, Ingerid, fru, Bakkerudv. 13, Nordstrands-høgda

Danielsen, Ø. Widding, radiobest., Oslo Radio, Tryvannsveien, Voksenkollen

Devold, Finn, fiskerikonsulent, Fiskeridirektoratet, Bergen

Diesen, Bredo, tannlege, Prinsensgate 26 B, Oslo

« , C. Mauritz, o.r.sakfører, Ivar Aasensvei 7, Vinderen

*) Egede-Nissen, Dag, lege, Sandefjord

*) Egede-Nissen, Fie, fru, Sandefjord

Eggen, Olav, radiotelegrafist, Isfj. Radio

Eggvin, Jens Konrad, dr. philos, Fiskeridirektoratet, Bergen

Eidsvig, Thor G., Kongensgt. 11, Alesund

*) Erichsen, Karl B., kaptein, Lynghaugen 17, Bergen

Erichsen, Leif Nagell, h.r.adv., «Aftenposten», Oslo

*) Evensen, Kristian, fangstbest., Ranvik pr. Sandefjord
Faaberg, Harald, jr., Reykjavik

Feyling-Hanssen, Rolf W., cand. real., Geologisk Museum, Oslo

Brødr. Aarsæther A/s

AALESUND

ETABL. 1877

Produksjon og eksport av:

TRAN - KLIPPFISK

TØRRFISK - ROGN

SILD - FERSKFISK

Filialer i:

SVOLVÆR - KABELVÅG - HENNINGS-

VÆR - TUFJORD - INGØY - KJØLLE-

FJORD - MEHAMN - BÅTSEFJORD

VARDØ - VADSØ

KJØPER ALLE SORTER FISK - LEVER - TRAN

er verdenskjent og anerkjent

Vi har levert Hundesleder, Skikjelker, Soveposser, Telter, Ryggsekker, Ski, Skibindinger, Skistaver, Støvler, Kokere etc. til Roald Amundsen, Nobile, Riiser-Larsen, Byrd, Sverdrup, Lauge Koch, Polsk Spitsbergen Ekspedisjon, Norsk-Fransk Polar Ekspedisjon, Dansk Nordost Grønlands Ekspedisjon, Norsk-, Svensk-, Britisk Sydpolekspedisjon 1949/50, Tirich Mir ekspedisjonen 1950, Den Argentinske Antarktisekspedisjon 1951, samt Australsk Antarktis Ekspedisjon 1953.

A S KOLBJØRN KNUTSEN & CO.
SPORT & LÆRWARE FABRIKK

NORWAY

- Forberg, Aslak, sekretær, Gladsvei 13, Grefsen
 « , fru « « «
 « , Guri, frk. « « «
 « , Elna, bestyrerinne, Kirkev. 102, D IV, Oslo
- Fossen, Olav, overingeniør, Fr. Gladsgt. 22 B II, Oslo
 « , Randi, fru « « «
- Framnes Hansen, Finn, ingeniør, Hammerfest
 Galschiødt, O., konsul, Harstad
 « , Ellen, fru « « «
- Gamborg, Gerd, fru, Huitfeldtsgt. 9 B, Oslo
 Garberg, Arthur, Østhornv. 6, Ullevål, Oslo
 Gard, Knut, generalsekretær, Den Norske Tannlegeforening, Oslo
- Gast, Willy, direktør, Dufourstrasse 29, Bern, Schwiez
 Glæver, John, kaptein, Norsk Polarinstitutt, Oslo
 Glæver-Krogh, I., direktør, Bennet's Reisebyrå, Oslo
- *) Gleditsch, Odd, direktør, Sandefjord
 Godager, Anders Kilde, Brumunddal
 Gottwaldt, Birger, kommandør, Baldersgt. 15, Oslo
 Grytten, Jens, skipshandler, Ålesund
 Grøndal, Leif Archie, fotograf, Longyearbyen
 Grønli, Torvid, driftsbestyrer, Kings Bay Kull Comp. A/S, Ny-Ålesund
 Grønning, Jacob, kaptein, Jegervn. 4 III, Holmen
 Hagemann, Fredrik, stud. real., Hjelmsgt. 6 a, Oslo
 Hanken, Nils, tollbetjent, Røhagen 14, Røa
 Hansen, Ragnar A., hotell-dir., Grand Hotell, Tromsø
 « , Th., konsulent, H. Hårfagresgt. 12 C VI, Oslo
 Haug, Henry, fullmektig, Kirkev. 114 c, Oslo
 « , Kaare, tannlege, Røa terrasse 18, Røa
 Haugen, Knut, leirsjef, Gryllefjord
 Hay, Ottar, navigasjonskonsulent, Snippen, blokk 6, Holmen
 Helle, Sigurd, cand. mag., geodet, Norsk Polarinstitutt, Oslo
 Henden, Peder, agent, Westbygt. 3, Oslo
 Hiorth-Moritzsen, Alf, journalist, Postbox 170, København
 Hjelmfoss, Peder, stud. real., Blindern studentherjem, Blindern, Oslo
 Hjelvik, K., kaptein, I. R. 11, Molde
 Hoelsbø, Gullak, kaptein, Vadsø
 Hoff, Martah, avdelingssjef, Sandnessjøen
 Hofgaard, Knut, skogkonsulent, Ole Dahlsgt. 2, Halden
 Holm, Johan, radiotelegrafist, N. T. B., Oslo
 Holm-Johnsen, Øivind, ingeniør, Mc. Michael str. Kingston, Canada
 Holtedahl, Olaf, professor, Geologisk Institutt, Blindern
 Horgen, Emil, marinekaptein, Kirkev. 114 b, Oslo
 Horn, Alfild, fru, Norsk Polarinstitutt, Oslo
- *) Horn, Elin, fru, Paradis pr. Bergen
 Hornbæk, Helge, hydrograf, Norsk Polarinstitutt, Oslo
 Huseby, Sigurd, godseier, Grimelund gård, Vinderen
 Hunting Towers West, 730, Alexandria, Va., U.S.A.
 Høgebøl, Øystein, o.r.sakfører, Arbiensgt. 13, Oslo mag. sc., Dr. Holmsv. 13 B, Besserud
 Høst, Per, zoolog, Tuengen Allé 20, Oslo
 Ingstad, Helge, forfatter, Vettakollen
 Ingstad, Kaare, byråsjef, Utenriksdepartementet, Oslo
 Isaksen, Isak, skipper, Bakkeringen, Nordkjosbotn
 Iversen, Sverre, kontorsjef, Carl Kjelsensvei 39, Sogn Haveby
- Jacobsen, Halfdan, direktør, Store Norske Spitsbergen Kullkompani A/S, Oslo
 Jacobsen, Halfdan Sommerfeldt, direktør, Hoffsjef Løvenskioldsveg 76, Oslo
 Jacobsen, Ivar, Sollerudveien 7, Lysaker
 Jakhelln, Anton, avd.sjef, Meteorologiske Institutt, Jakobsen, Anders, Widerøes Flyselskap, Oslo
 Jahre, Jørgen, skipsreder, Sandar pr. Sandefjord
 Jamt, Ole, kjører, Fauske, Salten
 Blindern
 Jelstrup, Hans S., astronom, St. Olavsgt. 23, Oslo
 Johannessen, Kr., Breivikbotn, Tromsdalen
 « , Svein, « « «
 « , Sigurd, handelsråd, Stortingsgt. 3 c, Oslo
 Johansen, Bendik, kaptein, Storgt. 137, Tromsø
 « , Erling, telegraffullmektig, Telegr.st., Røros
 « , Hans, professor, København Zoologiske Museum, København
 Justesen, Nils Petter Berg, stud. real., Skjærhalden
 Jæger, Eivind Storm, ingeniør, Glomfjord Salpeterfabrikk, Glomfjord
 Jæger, Laila, fru, Glomfjord
 Jørstad, Finn A., stud. real., Neuberggt. 24, Oslo
 Kaasa, Nils, Store Norske Spitsbergen Kullkomp. A/S, Longyearbyen
 Karlsen, Martin, skipsreder, Brandal pr. Ålesund
 « , Petter, Brandal pr. Ålesund
 Karlson, Leif A., kaptein, S. A. S., Fornebu
 Kierulf, Ragnar, direktør, Ruglandsv. 8, Jar
 Kjær, Erling, marinekaptein, Boks 68, Fjøsanger
- *) Kjode, Rebekka Nordgreen, fru, Paradisneset, Fana
 Kleivan, Helge, stud. fil., Box 17, Blindern
 Knudsen, Kjerulf, konsul, Markveien 19, Ålesund
 Knuth, Grev Elgil, Karl Johansgt. 10, København
 Knutsen, Willie, arkitekt, 5. Phillips Ave, Rookport, Pigeon Cove, Mass., U.S.A.
- *) Konow, Magnus, skipsreder, 25 Broadway, New York 4, N. Y.
 Koppnæs, Hans Peter, skipsreder, Kongensgt. 26, Ålesund
 Koppnæs, Karl, skipsreder, Kongensgt. 26, Ålesund
 Koskull, Anders, baron, Alvesta, Sverige
 Kristoffersen, Sigfred, oceanograf, Fiskeridirektoratet, Bergen
 Krogh, Ivar von, navig./telegrafist, Torsgt. 5, Oslo
 Kvellø, Aune A, stiger Kings Bay Kull Comp. A/S Ny-Ålesund, Svalbard.
 L'Abée-Lund, Jan, dr., Rissbakken 16, Vinderen, Oslo
 Larsen, Ludvig, bergingeniør, Reitan st., Rørosbanen
 Larsen, R., kaptein, Jakob Kjode A/S, Bergen
 Lassen-Urdahl, Kjeld, Brynsv. 38, Sandvika
 Leira, Edvard, Parkgt. 26, Ålesund
 Lid, Johannes, konservator, Bøttanisk Museum, Trondheimsv. 23, Oslo
- *) Lied, Jonas, konsul, Søsnes, Nesjestranda
 Liestøl, Olav, cand. real., glasiolog, Norsk Polarinstitutt, Oslo
 Lindquist, Leon, hovedkasserer, Store Norske Spitsbergen Kullkompani A/S, Oslo
 Luncke, Bernhard, ingeniør, Norsk Polarinstitutt, Oslo
 « , Martha, fru « « «
 Lund, Reidar Eugen, filmfotograf, Fagertunvn. 26, Bekkestua
 Lundbom, Eystein, kaptein, Jac. Aallsgt. 49, Oslo

Til fangstturene leveres alt i radio
og elektrisk utstyr.

J. M. Hansen

TROMSØ

Elektrisk installatør. Tlf. 245 - 877

En gros lager av skips- og fiskeriutstyr.

Seilduk.

Redningsmateriell.

ERLING HOVDAN

OSLO

Vardø Sparebank

Opprettet 1882

FORVALTNINGSKAPITAL

1. januar 1953 kr. 5.075.000,—

EGEN FORMUE

pr. 1. januar 1953 kr. 457.000,—

Besørger alle alm. bankforretninger.

Telegr.adr. SPAREBANKEN — Tlf. 26

**STORE
NORSKE SPITSBERGEN
KULKOMPANI A.s
OSLO**

VÅRE LONGYEARKULL

som er særlig fordelaktige til bunkers
og stokerfyring er av høyere kvalitet
enn de fleste utenlandske kull.

Telegramadresse: SPITSBERGKUL

Telefon: 41 05 89

Vi forarbeider og monterer over hele landet:

TANKANLEGG

Rørgater, beholdere av alle slag, lagerhus og jern-
konstruksjoner forøvrig

Vennligst send oss Deres forespørsel

A/s SKIBSVEDLIKEHOLD og Mek. Verksted

Sentralbord 67 27 80

Grønlandsleiret 25, Oslo

- Lundquist, Kaare Z., kapt.ltn., Norsk Polarinstitut, Oslo
- Lyngaas, Reidar, kapt.ltn., Kirkev. 7, Ramstad
- Lødding, Olaf, Suhmsgt. 20 c, Oslo
- Lønø, Odd, lektor, Akersbakken 19 III, Oslo
- Løvenskiold, Herman, dr., Nesoddhøgda p. å., Nesodden
- Løvli, David, Lilleakervn. 36, Oslo
- Løvaas, Gunnar, bergingeniør, Skorovas Gruber, Skorovas
- Løwø, Frithjof, driftsass., Store Norske, Longyearbyen
- Major, Harald, cand. real., geolog, Norsk Polarinstitut, Oslo
- Malmberg, Sigvard, redaktør, Stockholms-Tidningen, Stockholm
- Mandt, Tjodvor Kristi, søster, Bekkestua pr. Oslo
- Marø, Kristoffer, skipper, Ratvik, Borgund pr. Alesund
- Matheson, Wilh., direktør, Fred. Stangsgt. 31 B, Oslo
- Medbøe, Odd, pressesj., S. A. S., Fr. Nansens pl. 8
- Mehren, Martin, disponent, Rosenkrantzgt. 4, Oslo
- Meling, Enok Andreas, Heggelivn. 49, Oslo
- Melle, Gunnar, filmprod., Vei 3025 nr. 13 B, Ø. Holmen
- Mellebye, Peter, Uranienborgvn. 13, Oslo
- Mercoll, Hans, bergmester, Oscarsgt. 19, Oslo
- *) Meyer, H. F., orlogskaptein, D/S «Polarfront II», Marineholmen, Bergen
- Mikaelsen, Knut, cand. real., N. L. H., Vollebekk
- Mjelde, Øivind, radiotelegrafist, Grønnesmuget 4, Bergen
- Moberg, Arvid, redaktør, Luleå, Sverige
- Moe, Andreas, c/o Fredrik Moe, Bodø
- Moe, Tore, Museumsvn. 4 b, Oslo
- Mosby, Olav, oceanograf, Geofysisk Institutt, Bergen
- Myrvoll, Odd, Store Norske Spitsbergen Kullkompani A/S, Oslo
- Møller-Christensen, Fredrik, assuransedir., Fjellgaten 68, Alesund
- Nicolaysen, H. K., radiotelegrafist, Kong Hansgt. 6, Andenes
- Nilsen, Bertheus J., A/S, Harstad
- « , Hans Blong, Konvallvn. 47, Berg, Oslo
- « , Haakon, Lørpe gård, Skoger
- « , Joh. Nøss, Bjørnskinn
- Nyhus, Gunnar, lege, G. Ringeriksv. 21, Stabekk
- « , Nils, Ulsberg
- Nystrand, Ingolf, poståpner, Postkontoret, Tromsø
- « , Olaug, poståpnerske, Sjøvegan
- Nødtvedt, Erling, sogneprest, Longyearbyen
- Nøis, Daniel, skipper, Risøyhamn
- « , Hilmar, Dvergbjerg pr. Risøyhamn
- *) Olsen, A. C., skipsmegler, Boks 17, Sandefjord
- « , Egil, Longyearbyen
- « , Henry W., telegr., Wesselsgt. 15, Oslo
- « , Johan P. K., kaptein, Fagerviksgt. 7, Alesund
- Omberg, Asbjørn, red.sekr., Blommenholm
- Orvin, Anders K., dr. philos., Norsk Polarinstitut, Oslo
- Paulsen, Carl E., billedhugger, Baglergt. 1, Tønsberg
- Pedersen, Leif fotograf, Erlandstuveien 14, Bekkelagshøgda
- Pettersen, Gjertrud, sykepleierske, Sykehuset, Mosjøen
- Quist-Hansen, Morten, dir.sekr., Store Norske Spitsbergen Kullkompani A/S, Oslo
- Rachlew, Cato, kaptein, Haakon d. Godes vei 6, Vinderen
- *) Rasmussen, Johan, o.r.sakfører, Sandefjord
- *) « , K. K., skipsreder, Storgt. 14, Sandefjord
- Remmen, Johan, kaptein, Kolvikbakken, Alesund
- Remø, Isak, skipper, Remøylandet pr. Alesund
- Richter, Søren, magister, Norsk Polarinstitut, Oslo
- Riiser-Larsen, Hjalmar, direktør, S. A. S., Oslo
- Ristvedt, P., tollkontrollør, Svarstad p. å., Vestfold
- Rodahl, Kåre, dr. phil., Kampheimv. 6, Bryn
- Rogstad, Egil, telegrafist, S. A. S., Fornebu
- Rugaas, Julian, p. t. c/o Solberg, Boks 3809, Ullevål Hageby
- Rugaas, Anna, fru, Ullevål Hageby
- *) Rustad, Reidar, Store Norske Spitsbergen Kullkompani A/S, Longyearbyen
- Rødseth, Kristian, byggeleder, Bjerkealléen 15, Grefsen
- Røren, Ingolf, kaptein, Brandal
- Røtte, Magne, met.ass. Box 16, Sola
- Schau-Jakobsen, Jacob, ingeniør, Betongbygg, Namsos
- Schjelderup, Ludolf, kaptein, Tenfjord
- Schjerven, E. J., «Venebu», Slepender
- Scholander, P. F., lege, Woods Hole Oceanogr. Inst. Woods Hole, Moss
- Schrøder, Ragnar, Fjelltunveien 30, Alesund
- Schumacher, Nils J., meteorolog, Kirkevn. 74 c, Oslo
- *) Seim, Oscar W., disponent, Tromsø Export Co. A/S, Tromsø
- Sem-Jacobsen, C. Wilh., distr.lege, Kirkevn. 50, Oslo
- Severin, Roald, Kirkegt. 7, Alesund
- Siewers, Hans, Blektjernveien 20, Drammen
- Simonsen, Edgar, Store Norske Spitsbergen Kullkompani, Oslo
- Skansen, Kaare, Drammen
- Skevik, Edmund, Harstad
- Skevik, Ruth, fru, Harstad
- Skevik, Kaare, Kings Bay Kull Comp. A/S, Ny-Alesund
- Skevik, Eva, fru —«—
- Skjørland, Kr., kontorsjef, Overhalla
- Skog, Mimmi, frk., Vesteråsvn. 7, Ullern
- Skrede, Wilfred, kaptein, L. O. K., Myntgt. Oslo
- Slettbakk, Ragnar, Rennebu
- Sneffjellå, Tore, c/o: Aas, Bogstadvn. 20, Oslo
- Solberg, Thor, Fornebu
- Solheim, Wilhelm, ingeniør, Norsk Polarinstitut, Oslo
- Spilhaug, Kolbjørn, oberst, Leira sjefsgård pr. Levanger
- Steen, Sigurd, kaptein, Gimleveien 50, Bergen
- Stene, Alf Bryn, ingeniør, National Industri, Drammen
- Stene, Gerd, fru, Drammen
- Stenersen, Einar, kaptein, Jacob Aallsgt. 71, Oslo
- Stockfleth, Reidar jr., c/o Christiania Glasmagasin A/S, Oslo
- Storm-Johnsen, Frithjof, malerm., Sigurdsgt. 20, Oslo
- Stoutland, Sverre, kaptein, Jacob Kjødes rederi, Bergen
- Stranderud, Hans, Östervägen 4, Solna, pr. Stockholm
- Strandwitz, Max, kaptein, Store Norske Spitsbergen Kullkompani A/S, Oslo
- Størmer, Carl, professor, Niels Henrik Abels vei 21, Ullevål Hageby

Andr. Abrahamsen

TROMSØ

Tapetsermester - Møbelforretning

Postgirokonto 96512 — Telefon 426 — Privat 498B

Etablert 1905

Gjennom snart 50 år leverandør
av innredninger og utstyr til
rutebåter, fangst- og fiskeflåten i
Nord-Norge.

Feitsildfiskernes Salgslag

Hovedkontorer:

TRONDHEIM og HARSTAD

Avdelingskontorer:

Ålesund - Molde - Kristiansund - Rørvik - Sandnessjøen - Øksfjord

Telefoner Trondheim

Direktør Nyborg	22 067
Kontorsjef Hamre	22 069
Salgsavdelingen	22 084
Telegr.adr.:	«Sildkontoret»

Telefoner Harstad

Direktør Nyborg direkte riks	7
Ekspedisjonskontoret	2207
Kontorsjef Kvernheim personlig ..	2208
Kontorsjef Kvernheim privat	1555
Nyhetstjenesten	2207

A.S RIEBER & CO.

TROMSØ

Innkjøp og eksport av:

SELSKINN

SELSPEKK

HUDER

SKINN

TRAN, alle sorter

Ishavsrederi:

Disponerer følgende egne moderni-
serte ishavsfartøyer:

M/S «Fortuna»	180 br. tonn
» «Kvitøy»	170 —
» «Hisø»	135 —
» «Nordland I»	110 —

**Arrangerer ekspedisjonsturer
til arktiske egne.**

Telegramadresse: «RIEBERIUS» — Telefon 53 og 516

Fjernskriver nr. 3529

Svendsen, Ole, Kings Bay Kull Comp. A/S,
Ny Alesund
Sverdrup, H. U., professor, Norsk Polarinstitutt, Oslo
Sverdrup, Olaf B., boktrykker, Kristiansund N.
Sverdrup, Ulrik, lege, Universitetsgt. 14, Oslo
Sæther, Fred, H., Tromsø
Sæther, Haakon, lege, Ny-Alesund
Sæthren, Olaf, revisor, Store Norske Spitsbergen
Kulkompani, Oslo
Søderlund, Ingv., Kings Bay Kull Copm. A/S,
Ny Alesund
Sørensen, Jenny, fru, Dalen, Konnerud, Drammen
« , Ludvig, byggmester —«—
« , Stein S., Vardevn. 17, Simensbråten
Søyland, Anders, universitetsbibliotekar, Asker
Søyland, Jan
Teal, John J., jr., Arctic Inst., North America,
Montreal Pa. Canada
Terjesen, Gnejer Bjønness, siviling., Maskin A/S
K. Lund & Co., Oslo
Thomle, Sigurd, kaptein, c/o o.r.sakf. Leif Castberg,
Voss, Kirkegt. 15, Oslo
Thorseng, Reidar, Schjelderupsgt. 15, Oslo
Thornæs, Joh. H., innkjøpssjef, Kings Bay Kull
Comp. A/S, Oslo
Tidnberg, Asbjørn, formann, Ny-Alesund
Tollisen, Margit, kasserer, Zetlitzgt. 4 II, Oslo
Torjusen, Louis, bokh., Store Norske Spitsbergen
Kulkompani A/S, Oslo
Torkildsen, Torbjørn, Sognsvn. 85, Oslo
Trevor, Brian James, ingeniør, Store Norske
Spitsbergen Kulkompani, Oslo
Vaage, Jacob, lektor, Sørkedalsv. 241, Røa
Vartdal, Knut, reder, Alesund
Viig, Bjarne Ø., kjøpmann, Sandnessjøen

*) Vik, Joh. Monrad, grosserer, Tønsberg
Vogt, Thorolf, professor, Geol. Inst. N. T. H.
Trondheim
Wefring, Gunnar, kunstmaler, Box 232, Stabekk
Wendelbo, Gøsta, kommandør, Horten
Wendelbo, Per, konsul, Consulat Royal de la Norvège,
Marseille
Werenskiold, professor, Geografisk Institutt,
Blindern
Werner-Johannessen, Thor, meteorolog, Meteorologiske
institutt, Blindern
Westby, Astrid, fru ing., Tjersrudveien 13, Jar
« , Kjell, —«—
« , Sigurd, ingeniør, —«—
Westbye, Johs., overarkitekt, Oscarsgt. 39, Oslo
Western, John, intendantsjef, Store Norske Spits-
bergen Kulkompani A/S, Oslo
Widerøe, Viggo, direktør, Jerpefaret 8, Voksenlia
Wiik, Sigurd Angell, lektor, Bygdø Allé 53, Oslo
*) Winge-Sørensen, Hans, Sandefjord
Winsnes, Hans Fredrik, bergingeniør, Lilleåsvn. 6,
Porsgrund
Winsnes, Thore, cand. real., geolog, Norsk Polar-
institutt, Oslo
Wollebæk, Alf, museumsbestyrer, Bestun
Øien, Fritz R., avd.ingeniør, Statens Tekn. Institutt,
Akersveien 24 c, Oslo
Østby, Harald, hvalfangstinsp., Fangstkontoret,
Industridep., Dronningensgt. 15, Oslo
Øvergaard, Martha, sykepleierske, Sentralkontoret,
Postbox 757, Oslo
Øveraas, Finn, stud. Boks 71, Haslum
Øwre, Trygve, telegrafbest., Berlevåg
Øynes, Per, cand. mag., Fredriksgt. 3, Oslo

*) Livsvarige medlemmer.

Arktisk Forening - Tromsø's medlemsfortegnelse pr. 1. oktober 1953

Æresmedlemmer:

Banksjef Anton Jakobsen, Tromsø
Fhv. besiktigelsesmann Helmer Hansen,
Tromsø
Skipper Johan Olsen, Alesund.

Abrahamsen, Andr., møbelforh., Tromsø — Abrahamsen,
Joachim, Tromsø — Adolfsen, Rolf, styrmann, Tromsø.
Akselsen, Olaug, Svalbard — Albrigtsen, Alborg, Svalbard
— Albrigtsen, Alfred, lensmann, Tromsø — Alnton, Si-
gurd, disponent, Tromsø — Andersen, Erling, Skarsfjord
— Andersen, Claus A/S, Tromsø — Andreassen, Eddy,
handlende, Tromsø — Andreassen, Norvald, montør,
Tromsø — Andreassen, Olaf, «Nordolje», Tromsø — An-
dreassen, Peder, skipper, Tromsø — Andreassen, Sigvald,
Svalbard — Andresen, Erling, maskinist, Skarsfjord —

Andresen's våpenforretning, Tromsø — Anonsen, major,
Stavanger — Antonsen, Nandar — Arnesen, Arne, kjøp-
mann, Tromsø — Arnesen, Asbjørn, los, Tromsø — Arnesen,
Einar, agent, Tromsø — Arnesen, Sam efft., Tromsø —
Astad, P., tollbua, Tromsø — Aune A/S, Tinus v/ Ole
Aune, Oslo — Austad, Ivar, overrettssakfører, Tromsø —
Bach, Sigvart, Harstad — Backer, Jan L., konsul, Kr.sund
N. — Balstad, Solveig, Svalbard — Bangsund, Erling sen.,
disponent, Tromsø — Bangsund, Ivar, Tromsø — Bang-
sund, Oscar, «Nordolje», Tromsø — Beck, Johan, tollbetj.,
Tromsø — Beck-Sørensen, byggmester, Tromsø — Bell,
Johan, kjøpmann, Tromsø — Bell, Per, kjøpmann, Tromsø
— Bendiksen, Ole, Tromsø — Bentzen, Carl A., formann,
«Nor» — Berg, John, Tromsø — Berg, Odd, konsul, Tromsø
— Berg, Reidar, Tromsø — Berg, Thomassen, Oddm.,
Svalbard — Bergh, Jasper, Tromsø — Bergland, Erling,
Svalbard — Berntsen, Arne, Tromsø — Berntsen, Sigv.,

ISHAVSUTRUSTNING

Fiskeredskaper og bruk

av alle sorter samt alt i

Utstyr til Deres fartøy

leveres best og billigst fra

J. A. KILLEGREEN & SØN

TROMSØ

Telegramadresse: Killengreens, Tromsø — Telefoner: 175 og 50

Sørensens Møbel- og Trevareindustri **KIRKENES**

Telegr.adr. INNBO

Telefon nr. 48

**MODERNE REGULERBARE BUTIKKINNRED-
NINGER I MAHOOGNY, EIK, ASK OG BØK**

GLASSDISKER — GLASSMONTRE
INNHEENT FORSLAG

A. Framnæs mek. Værksted
SANDEFJORD

- ◆ Skipsbyggeri og skipsreparasjonsverksted.
- ◆ Flytedokker for fartøyer inntil 24 000 tonn d.w.
- ◆ Norges eldste spesialverksted for hvalfangst.
- ◆ Nybygning av lasteskip og fruktskip.
- ◆ Telegramadresse: «Værkstedet».

Tromsø — Bjørkholdt, Andreas — Bjørn, Rolf, Tromsø — Blix, Sverre, Svalbard — Bochelie, Thorleif Aug., Tromsø — Borch, Johs., Breivoll — Bogstrand, Gunnar, kystlos — Bosted, Fr., kontorsjef, Tromsø — Bottolfson, Charles, «Nordolje», Tromsø — Brannndal, Fridtjof, Svalbard — Bredrup, L., sen., Tromsø — Bredrup, L., jr., Tromsø — Bredrup, Reinholdt, Tromsø — Breivik, Lars, Tromsø — Broderstad, Reidar, Svalbard — Broch, Leif, Tromsø — Brox, Halfdan, Tromsø — Brox, Hans H., Tromsø — Brunstrøm, Harald, Tromsø — Brunvold, Brødrene, Tromsdalen — Bråthen, Thorbjørn, Svalbard — Bunli, Olay — Bye-Matheson, Trygve, banksjef, Tromsø — Børsting, bestyrer, Hopen radio — Cabanes, Bernard, Paris — Carlsen, Anker, Svalbard — Carpignans, Vittorio, Via Santa Costanza 13, Rom — Dahl, Jakob, megler, Tromsø — Dalsbø, Ole, Tromsø — Dalsbø, Øistein, Tromsø — Davidsen, Alfred, disponent, Tromsø — Devold, Finn, Bergen — Devold, Olav, lege, Tromsø — Didriksen, David, Svalbard — Didriksen, Torstein, Svalbard — Dragøy & Co. A/S, Tromsø — Dragøy, Thorleif, Tromsø — Dreyer, Ole, Svalbard — Dyrø, Georg, Tromsø — Edelsteen, Karl M., Tromsø — Eilertsen, I. Yon, Best T.F.D.S. — Eilertsen, Arthur, Tromsø — Ellis, Joh., Tromsø — Engen, Arne, Tromsø — Engen, Waldemar, slaktermester, Tromsø — Enoksen, Einar, Tromsø — Eriksen, Dagny, Tromsø — Eriksen, Einar, Elvebakken i Alta — Eriksen, Ernst, Tromsø — Eriksen, Kåre Meyer, Tromsø — Eriksen, Olaf, Tromsø — Eriksen, Ragnv., agent, «Nordolje», Tromsø — Erlandsen, R. L., Tromsø — Figenschou Eftf. A/S, Paul, Tromsø — Finnmark Fylkesrederi og Ruteselskap, Hammerfest — Finseth, Paul Sigfred — Fiskernes Agnforsyning, Tromsø — Five, Brynjulv, meieribestyrer, Tromsø — Fjeldstad, Erling, Svalbard — Fjellstad, Reidolf, Svalbard — Fjærtøft, Karl, Tromsø — Foldvik, Nils, Tromsø — Floch, Claude, 6 Quai Moncoussu, Nantes — Frantzen, Franz, Tromsø — Fure, Aage, Svalbard — Furustøl, fru — Furustøl, skipper — Fyn, Jens, Tromsø — Føre, Arnulf, Tromsø — Gabrielsen, Leif, disponent, Tromsø — Galschiødt, O., konsul, Harstad — Glæver, John, Oslo — Gille, Alf — Gjerdrum, Ivar, Tromsø — Gjertsen, Egil, Tromsdalen — Granberg, Arild — Gulliksen, Walter — Gudmundsen, Arne, Tromsø — Hagerup, Arne, Tromsø — Hagerup, Gunnar, sekretær, Tromsø — Hagerup, Johan sen., kjøpmann, Tromsø — Hagerup, Johan jr., Tromsø — Hagerup, Johan, A/S, Tromsø — Hagerup, Vega, handlende, Tromsø — Hagerup, Aage, Tromsø — Haldorsen, Birger, Tromsø — Halvorsen, Karl, Tromsø — Hansen, Alf, Kallfjord — Hansen, Anders, skipper, Tromsø — Hansen, Alva, Svalbard — Hansen, Arthur, Svalbard — Hansen, H. S., kinobestyrer — Hansen, Asbjørn H. — Hansen, Asbjørn, mek. ass., Tromsø — Hansen, Asbjørn, Svalbard — Hansen, Axel, Tromsø — Hansen, Harald, kasserer, «Nordolje», Tromsø — Hansen, Harry, Tromsø — Hansen, Helge, Tr.sund Sparebank, Tromsø — Hansen, Helge, Solbakken, Sellnes — Hansen, Hilbert, «Nordolje», Tromsø — Hansen, J. M., kjøpmann, Tromsø — Hansen, Leonh. H., Tromsø — Hansen, Ludv., Langnes — Hansen, Olai, «Nordolje», Tromsø — Hansen, Ragnar, Fiskarbanken, Tromsø — Hansen, Randor, «Nordolje», Tromsø — Hansen, Kaare Richter, Honningsvåg — Hansen, S. Winther, bestyrer, Tromsø — Hansen, Theo., Oslo — Hansen, Thorstein, c/o Rieber & Co., Tromsø — Hansen, William, Svalbard — Haraldsen, Hilmar — Haugen, Bj. Lyshol, ingeniør, «Nordolje», Tromsø — Haukås, J. A., avd.sjef, Bergen — Heit-

man, Karl, Skaland — Helberg, Rolf, Svalbard — Helland, Svein, Svalbard — Hemmingsen, Kalland, Tromsø — Hendriksen, Odmar, Tromsdalen — Henriksen, Harald, c/o Holms sønner, Tromsø — Henriksen, Henrik, Sjøvegan — Hermansen, Bjarne, Tromsø — Hestbråten, Per, Tromsø — Hestenes Ola, direktør, Tromsø — Hoel, Adolf, Slattum — Hoff, Halfdan, «Nordolje», Tromsø — Hofsføy, lensmann, Skjervøy — Hofsføy, Ragnar, Hopen — Holand, Th., Sandvik pr. Tromsdalen — Hølestad, Wilhelm, Balsfjord — Holm, D. J. Rassfjord — Holm, Kåre J., Tromsø — Holm, Olaf, bakermester, Tromsø — Holm, Rolf H. Tromsø — Holm, Øivind, Tromsø — Holmboe, Bertram D., Tromsø — Holmboe, Conrad Rye, Tromsø — Holmboe, Erik, Tromsø — Holmboe, Gudleif, Tromsø — Holmboe, Hans, Tromsø — Holmeslett, Hans, Berg pr. Tromsdalen — Holmstad, Morten, Storsteinnes — Holtan, Odd, Tromsø — Holtan, Oscar, direktør, Tromsø — Holthe, Gerh., kjøpmann, Tromsø — Holthe, Sverre, kjøpmann, Tromsø — Horst, Jens A., Kjøllefjord — Høegh & Co. A/S, Leif, Oslo — Høegh, Tekla, Tromsø — Høgstaw, Hans, Tromsø — Høydal, E., kjøpmann, Rossfjord — Håkstad, Håkon, Svalbard — Ingebrigtsen, Johannes, Tromsø — M/S «Isblink», Straumbukt — Isachsen, Nils, Tromsø — Isaksen, Alfon, Tromsø — Isaksen, Evald, kaptein, Tromsø — Isaksen, Ingvald, Tomasjord pr. Tromsdalen — Isaksen, Leif, Tromsø — Isaksens, Brødrene, skipsverft, Tromsø — Jaklin, Ingvald, redaktør, Tromsø — Jakobsen, Anton, banksjef, Tromsdalen — Jakobsen, Arvid Tromsø — Jakobsen, Gunnar, Tromsdalen — Jakobsen, Hans, Risøy — Jakobsen, Helge, disponent, Tromsø — Jakobsen, Magnus, instrumentmaker, Tromsø — Jakobsens, Brødrene, Rederi, Tromsø — Jansen, Viktor, Svalbard — Jebens, Henrik, Tromsø — Jebens, Sverre, Tromsø — Jensen, Arne, «Nordolje», Tromsø — Jensen, Collin, M/K «Steinbakken», Sandnesshamn — Jensen, Einar A., ing., driftsbestyrer, Tromsø — Jensen, Finn, Tromsøya — Jensen, Ingv., «Nordolje», Tromsø — Jensen, Ingv., Ramfjordbotn — Jenssen, Ernst, agent, Tromsø — Jenssen, Odd Krogh, Tromsø — Jenssens Skotøymagasin, Tromsø — Johannessen, Erling, Hungeren pr. Tromsdalen — Johannessen, Erling A., Tromsø — Johannessen, Kr., Breivikbotn — Johannessen, Svein, Breivikbotn — Johansen, Gunnar, Svalbard — Johansen, Hager J., Tromsø — Johansen, Hedly G., kjøpmann, Tromsø — Johansen, Ingv., skipper, Straumbukt — Johansen, J. M., Stamsund — Johansen, John A., «Nordolje», Tromsø — Johansen, Kåre A., Tromsø — Johansen, Kåre Louis, Tromsø — Johansen, Paul — Johansen, Reidar, Tromsø — Johansen, Sverre, «Nordolje», Tromsø — Johansen, Thomas, Svalbard — Jørgensen, Jørgen — Kapstø, Sten, Tromsø — Karlsen, Anker — Kaspersen, Harry, Tromsø — Kiil, S. Falck, Kvesmenes — Killengreen & Sønn A/S, J. A., Tromsø — Killengreen, Rich., Tromsø — Kloumann, H., politimester, Tromsø — Klæbo, Karl — Kløvnes, Olaf, Uløybukt — Knudsen, Arne W., Tromsø — Knutsen, Richard, Svalbard — Knutsen, Torgny, Svalbard — Korneliussen, Korn., Honningsvåg — Kristensen, Gerhard — Kristiansen, Knut, Svalbard — Kristoffersen, Rikh., «Nordolje», Tromsø — Kristoffersen, S., Fiskeridirektoratet, Bergen — Kristoffersen, Olaf — Kræmer, Alfon, Tromsø — Kræmer, Hagbart, Tromsø — Kræmer, Halfdan, Tromsø — Kræmer's Kjølslager, Tromsø — Kulseng, Arvid, Røkenes pr. Harstad — Kvalnes, Harry, «Nordolje», Tromsø — Kviseth, Ivar — Kvaal, Leif, Tromsø — Lamo, Nils — Larsen,

ERLING SOLHEIM

TROMSØ

Meglerforretning Kystbefraktning Assuranser

Omsetter alle slags tran og fiskeprodukter samt alt i

SELOLJE og ISHAVSPRODUKTER

Fangststasjoner på Svalbard tilsalg/tilleie

Kjøp og salg av skip

Leverer: Kassematerialer, tønner m. m.

Fiskeeksport

Bankforbindelse:

TROMSØ SPAREBANK

Telefoner: Kontoret 1024 — 1103. Privat 1282

Telegramadresse: SOLHEIM

Angell — Larsen, Einar, kaptein, Tromsø — Larsen, Georg — Larsen, Gunnar, Hopen — Larsen, Idar, Tromsø — Larsen, John, Burfjord — Larsen, Kjell, journalist, Tromsø — Larsen, Lars, Svalbard — Larsen, Ludv., skipper, Tromsø — Larsen, Nikolay, «Nor» — Larsen, Sverre, redisekr., Tromsø — Larsen, Unni — Larsen, Th. Berg-, Tromsø — Laukslett, Odd — Lavik, John, Svalbard — Lauritsen, Ingvald, Straumbukt — Lillevik, Halfdan, Tromsø — Lind, Ole, Tromsø — Lindberg, Martha, Tromsø — Lorentzen, Peder, skipper, Kaldsletta — Lorentzen, Victor, Tromsø — Lualdi, Emandante Maner, Via Bigli 15, Milano — Lund, Ragna Tromsø — Lund, Hjørdis, «Nordolje», Tromsø — Mack, Arthur, Tromsø — Mack, Ludv. Chr., «T.F.D.S.»s Tromsø — Margarinentralen, Tromsø — Marienborg, Bjørn, Tromsø — Manfredi, Comandante Giuseppe, Incom, Rom — Marina, A/S, Tromsø — Martinsen, Roald — Meisfjord, Arnfinn — Melvær, Per, Tromsø — Melvær, Sverre, Tromsø — Mentzoni, R., Tromsø — Mikkalsen, Alfred, Mestervik — Mikkelsen, Helge, Tromsø — Moberg, Arvid, «Norrbottens-Kuriren», Luleå — Moe, Alfred, skipper, Tønsvik — Moe, Ivar, Tønsvig — Moen, Bjarne, kjøpmann, Tromsø — Moen, Peder, bakerm., Harstad — Mydland, Henry, slakterm., Tromsø — Myrland, fru Solveig — Myrseth, Ole, Kr.sund N. — Møller Radio-service, Tromsø — Neergård, Hans, Båtsfjord — Nergård, Hj., Vangshamn — Nilsen, Adolf, «Nordolje», Tromsø — Nilsen A/S., Bertheus J., Harstad — Nilsen, Bj. W., «Nordolje», Tromsø — Nilsen, John, Svalbard — Nilsen, Ottar, Nordkjosbotn — Nilsen, Trygve, Skorøy — Njerve, Bjarne P. — Njord Handel & Industri A/S, Tromsø — A/S Nordlandslinjen, Harstad — Norsk Brændselolje A/S, Tromsø — Nordbye, Eivind, kjøpm., Tromsø — Nordbye, Ragnv., kjøpm., Tromsø — Nordberg, Lorentz, Kalslett pr. Tromsdalen — Nordmo, Svein — Nordnes, Svein, Tromsø — Nordolje A/S, Tromsø — Norvik, O. B., Tromsø — Nygaard, Reidar Rosenvinge, Tromsø — Nygaard, Aage, Tromsø — Næsvold, Knut, Tromsø — Næsvold, A/S, P. A., Tromsø — Næsvold, Petter, Tromsø — Nøst, Per, kjøpm., Tromsø — Nøstmyr, Harald, Tromsø — Nøys, Daniel, Risøyhamn — Olesen, Karl, «Nordolje», Tromsø — Olsen, Arthur, Svalbard — Olsen, Egil, Svalbard — Olsen, Georg, «Nordolje», Tromsø — Olsen, H. Dreyer, Tromsø — Olsen, Ivar, disponent, Tromsø — Olsen, Johs., Tromsø — Olsen, Kjell, malerm., Tromsø — Olsen, Kåre — Olsen, Olav Hagen-, Tromsø — Olsen, Oskar, Svalbard — Olsen, Trygve — Olufsen, Alfred, Straumbotn — Opseth, Martin, «Nordolje», Tromsø — Ottesen, Johs., Tromsø — Ottersen, Torleif, Tromsø — Overvaag, Halfdan, Tromsø — Oxås, Arthur, Tromsø — Paust, Arne, distr.sjef, Tromsø — Pedersen, Bjarne, stuert, Tromsø — Pedersen, Erik — Pedersen, Einar, Svalbard — Pedersen, Georg, Svalbard — Pedersen, Halle, Svalbard — Pedersen, Hemming, Svalbard — Pedersen, Gustav, Hamn i Senja — Pedersen, Peder, Kallslett pr. Tromsdalen — Pedersen, Meyer, Tromsø — Pedersen, Nils, Svalbard — Pettersen, Corn., «Nord», Tromsø — Pettersen, Erling J., Minde — Pettersen, Oskar, «Nordolje», Tromsø — Posti, Arne, «Nordolje», Tromsø — Paulsen, Olaf, Tromsø — Prøsch, Carl, Tromsø — Rabben, Johan, Alesund — Rakkenes, Håkon, Tromsø — Ravna, Einar — «Renen», Apoteket, Tromsø

— Reindholdsens, Kåre — Reymert, Bjørn, Tromsø — Rieber & Co., Tromsø — Rise, Harald — Riise, Mathias, Søbo, Alesund — Roll, Erik, reisende, Oslo — Rollnes, rest.sjef — Rollnes, G. Berg — Rokstad, Erling — Rustad, Haakon, Tromsø — Rybka, Sig., «Nordolje», Tromsø — Røhmesmo, Johan J., Svalbard — Rødvei, Peder, Mestervik — Rønne, Harald, Tromsø — Sandvik, skipper, Kristiansund — Schjelderup, Ingvald, Svalbard — Schjelderup, Simon — Schjoll-Eriksen, kontorsjef, Tromsø — Schmidt, Gulbrand, Tromsø — Sebak, Alfon, Tromsø — Selmer, F., A/S, Tromsø — Seloter, Johan, los, Tromsø — Simonsen, Leif, tannlege, Tromsø — Simonsen, Leif, Svalbard — Sivertsen, Edmund, Nordbynes — Siverson, Sigurd, kjøpm., Tromsø — Skar, Bruno, barberm., Tromsø — Skarshaug, A., skipper, Skjelnan — Skjelstad, Trygve — Skinstad, Harry, «Nordolje», Tromsø — Skoglund, Per — Skogvik, Peder, Skogvik i Tr.sund — Skogvik, Per, Skogvik i Tr.sund — Sneffjella, Ole, S.K.N., Tromsø — Solbakken, Henry, «Nordolje», Tromsø — Solhjell, Wilhelm, Tromsø — Solheim, Erling, megler, Tromsø — Sollie, Reidar, landbrukssjef, Tromsø — Solvang, Ada, Balsfjord — Spjelkavik, Bjørn — Stagrum, Joh. C., «Nordolje», Tromsø — Stangeby, Arne, Fredriksten — Steen sen., Kristian, Sandnes pr. Tromsø — Stellander, Johs., Tromsø — Steinnes, Sverre — Stene, Louis, «Nordolje», Tromsø — Stensland, Gunnar — Store Norske Spitsbergen Kulkomp. A/S, Oslo — Storelv, Haldor, Mjelde — Storli, Einar, Svalbard — Storstad, Arild, Tromsø — Sundt, Trygve, dir., Tromsø — Svendsen, Guttorm, disponent, Tromsø — Sæther, Fred., Tromsø — Sæther, Gina — Sørbøe, O., kjøpm., Tromsø — Sørude, Oddm., Vinnesvågen — Sorem, Albert, Svalbard — Sørensen, Kaare, kontorsjef, Tromsø — Sørensen, Einar, Bjørnskar — Sørensen, Sverre, Svalbard — Sørensen, Torger, kjøpm., Tromsø — Feigan, Oddvar R. — Tenvaas, Ole, «Njord», Tromsø — Thune, Chri., Tromsø — Tollefsen, Koldbjørn, Svalbard — Thyholt, Guri — Thyholt, Jens, Tromsø — Thyholt, Terje, Tromsø — Thøring, Lars, rådmann, Tromsø — Tollefsen, Dagfinn — Troms Felleskjøp, Tromsø — Troms Fiskarfyking, Tromsø — «Tromsø», Dagbladet, Tromsø — Tromsø Ferjer, Tromsø — Tromsø Fylkes Dampskipsselskap (T.F.D.S.), Tromsø — Tromsø Forretningsbank A/S, Tromsø — Tromsø Fryseri- og Kjølelager, Tromsø — Tromsø Husflid og Småindustri, Tromsø — Tromsøysund Kommune, Tromsø — Tromsø Kommune, Tromsø — Tromsø Museum, Tromsø — Tromsø Sjømannshjem, Tromsø — Tromsø Sparebank, Tromsø — Tromsø Sundets Sparebank, Tromsø — Tøllefsen, L., kjøpmann, Tromsø — Tøllefsen, Kåre — Tørris, J. A., Tromsø — Vesterålske Dampskipsselskap, (V.D.S.), Storkmarknes — Vestlandske Petroleum Co, Tromsø — Walnum, Trygve, Tromsø — Westerli, Harald, Tromsø — Widal, Finn — Widding, Anton, Svalbard — Widding, Osv., A/S, Tromsø — Wiggen, M., Tromsø — Wilhelmssen, Egil A., Tromsø — Willumsen, Karl, «Nordolje», Tromsø — Wilsgård, Jens — Wold, Ole D. — Ytreberg, Sigm., Tromsø — Ødegård, Kjell — Øien, Bjarne, Tromsø — Øien, Th., butikksjef, Tromsø — Ørnes J., Kristiansund — Øse, Andreas — Østereng, Harald, Svalbard — Østgård, Selmer, Storsteinnes — Aagaard, Kristian, Tromsø — Aagaard, Nic., Tromsø — Aanesen, Karl J., Tromsø — Aasheim, Sig. O., Bothhamn.

Gudmund P. Jægtvik

SALTING

HENGING

OG PAKKING AV FERSK FISK FOR EKSPORT

Telefon: Kontor 64, 349 Privat 190

Telegramadresse: Jægtvik

HONNINGSVÅG

Fra sommeren 1953

vil vårt anlegg være fullt utvidet og omfatter da

**FILETFABRIKK - FISKEMELFABRIKK - TITANANLEGG
FLAKISANLEGG**

A/S HAMMERFEST FISKEINDUSTRI OG

Telefoner:

Disponent . . . 274

Bolig 621

Ekspedisjon . . 662

FILETFABRIKK

Hammerfest

Telegramadresse:

«HEIDEXPORT»

A.s Finnmark Bunkerdepot

Honningsvåg

Selger:

KULL — KOKS — SALT — VANN

Mils oljer fra tank.

Kjøper:

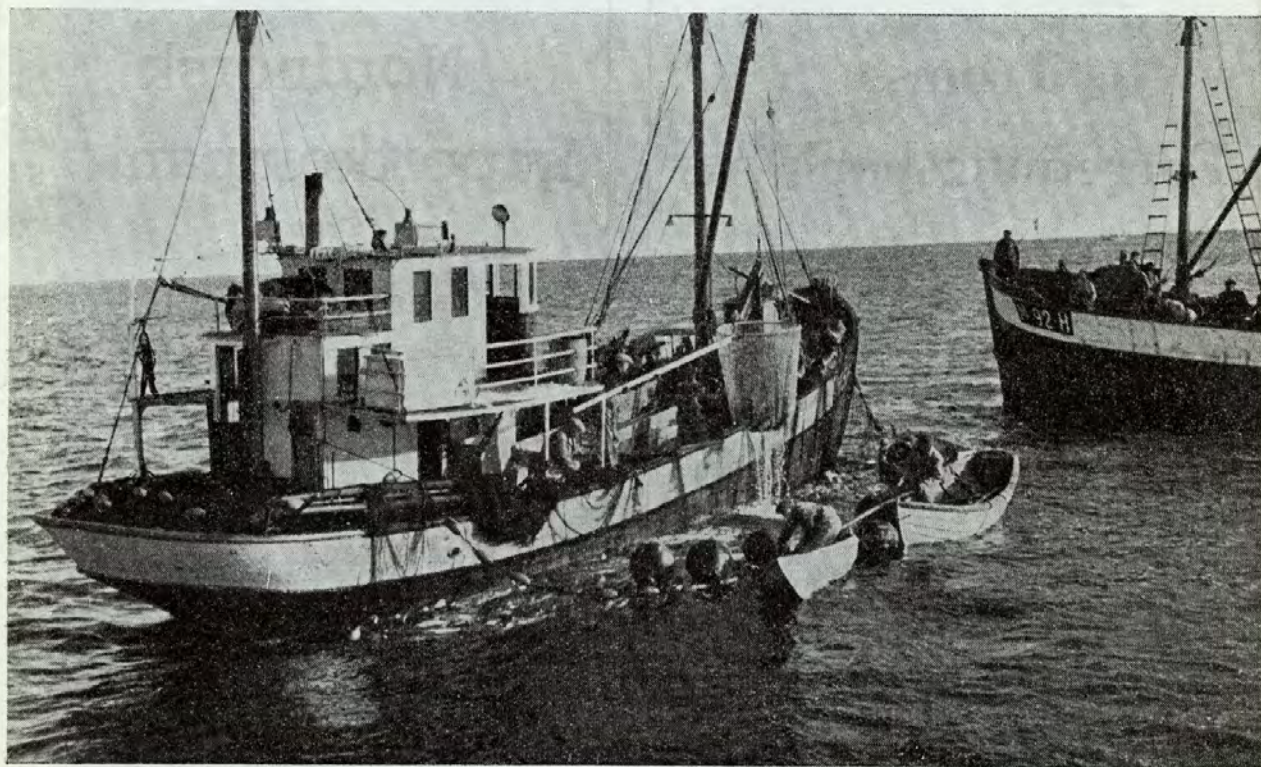
VED VÅRT FISKEBRUK ALLE SORTER FISK

Telefon: 119 og 347

Telegr.adr.: Bunkerdepot.

«Norsel» har fungert som hjelpeskip for selfangerne i sesongen 1953. Ovenstående bilde viser «Norsel» ved Maudheim

Fangsten tas ombord

Borchs Elektrodiesel A.S

Sjøgt. 9 — Telefon 1272 — Tromsø

Postboks 144

Elektroteknisk verksted — Bilelektrisk verksted

HUGHES EKKOLODD — BOSCH LYSANLEGG — STENTOR
RADIOTELEFONISENDERE — AGGREGATER — BATTERIER

Alt belysningsutstyr til bil og båt. — En gros — En detalj

Søsterfirma av B. Simonsen, Breivoll

Tromsø Forretningsbank A.s

Egen formue ca. kr. 3.760.000.—

FILIAL

FINNSNES FORRETNINGSBANK

Spareur utlånes mot innskudd kr. 25.—
VALUTABANK

Bevilger lån til ishavs-, fangst- og fiskeflåten
Mottar innskudd

Nordnorsk Importkompani A/s

Tromsø

Telefoner 522 - 526 - 571

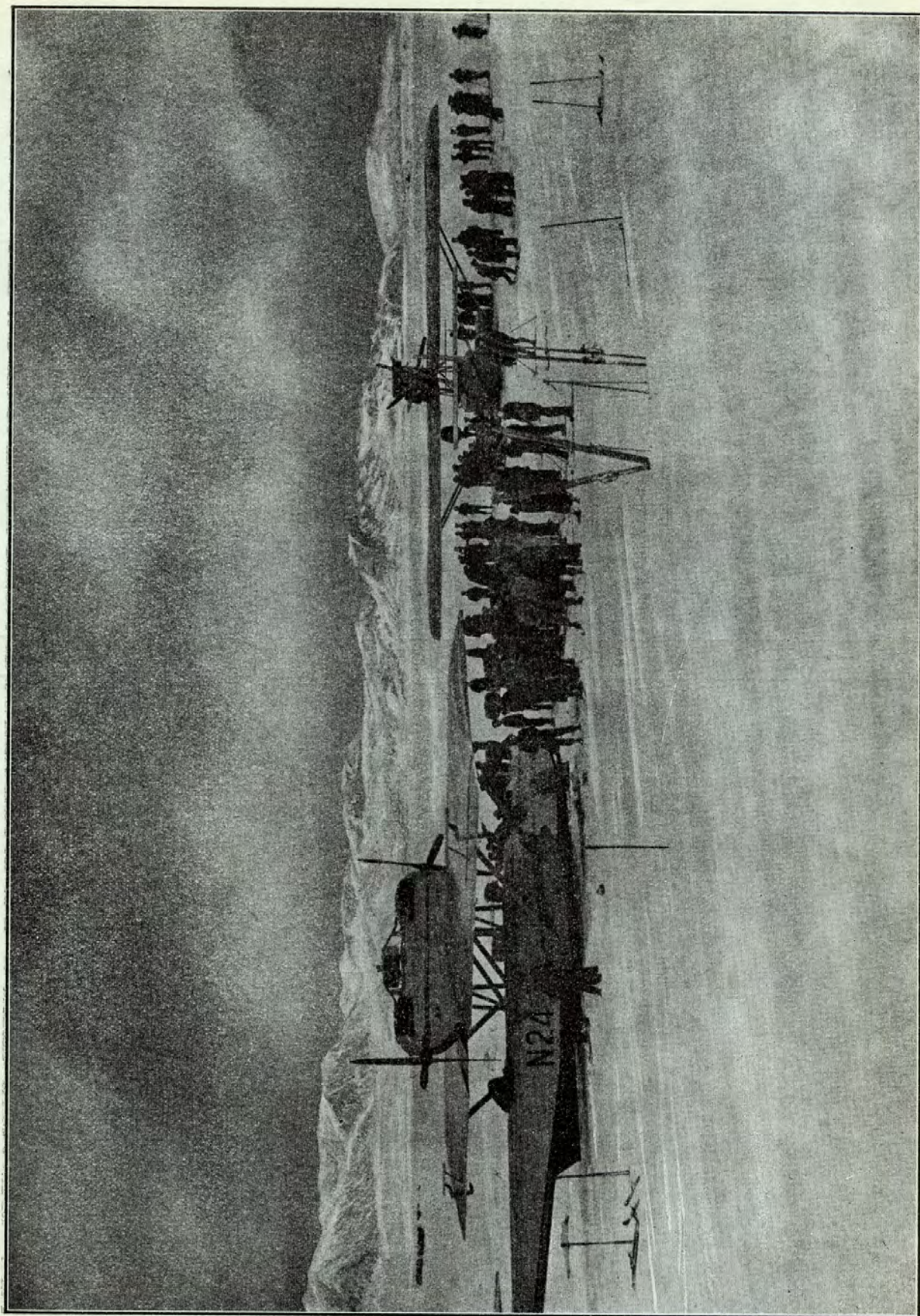
Telegr.adr.: Importkompani

KOLONIAL EN GROS

TRANSITLAGER

MODERNE KAFFEBRENNERI

Innehaver av Såpefabrikken Polarlys

Ny-Ålesund: N 24 og N 25 gjøres klar før starten til 88° nord

S. L. Fiskernes Samvirkesalg

TROMSØ

Telegr.adr.: «Samsalg». Telefon 1006 - 1084 - 1504

**Omsetnings- og eksportorgan for tørrfisk, klippfisk, saltfisk,
tran og rogn**

AVDELINGSKONTOR I TRONDHEIM

Centralbord 21 827

Omsetnings- og eksportorgan for ferskfisk

Telegramadresse: **Fiskeomsetning**

^S/_L FISKERNES AGNFORSYNING

HOVEDKONTOR

TROMSØ

Kjølelager for agn:

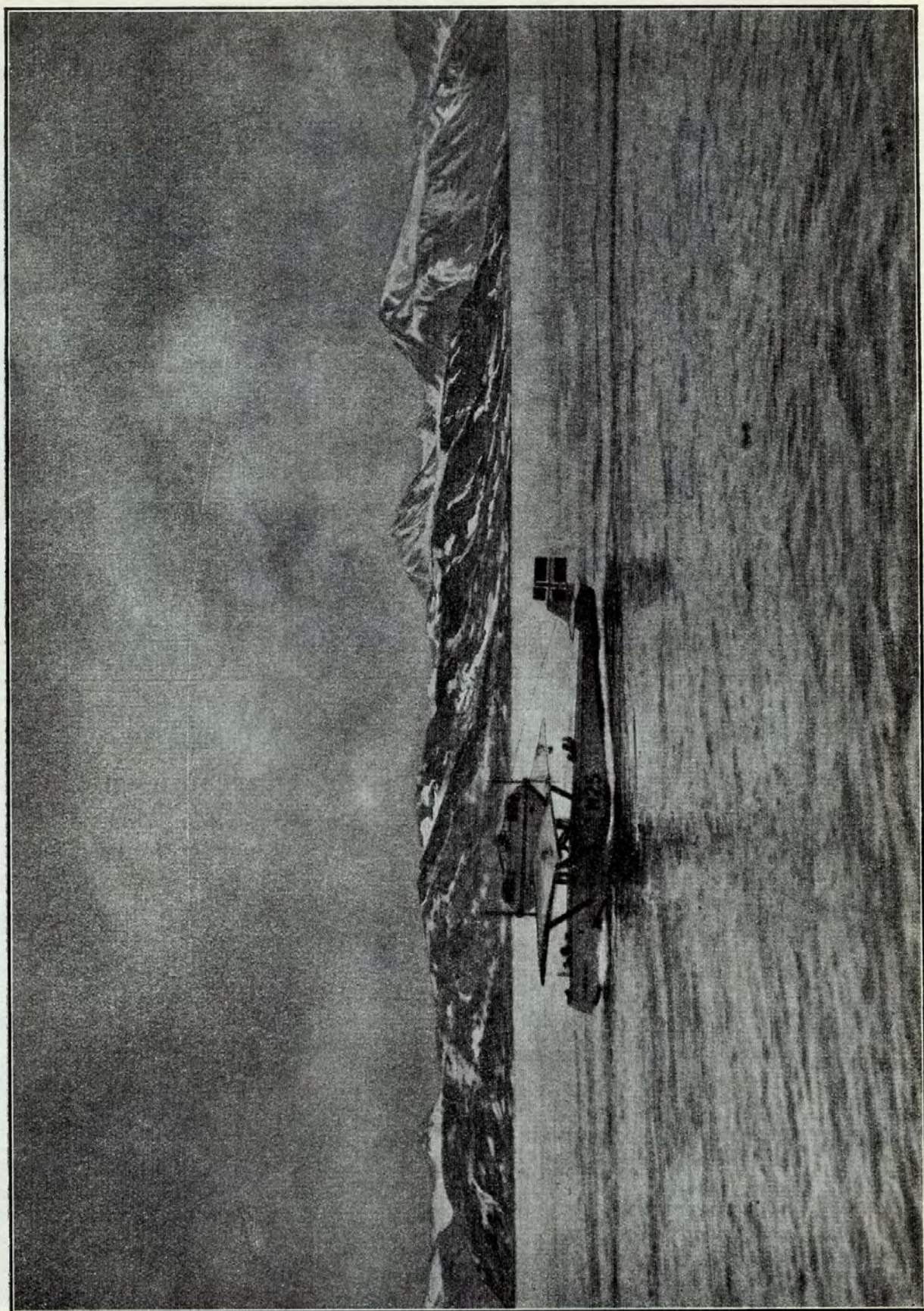
Vadsø — Vardø — Båtsfjord — Kjøllefjord — Honningsvåg

Havøysund — Hammerfest — Skjærvøy — Tromsø

Svolvær — Ørnes

Telegr.adr. samtlige steder: Agnforsyning

Egne agnbåter. Tillitsmenn i fiskeværerne

N 25 lander i Ny-Ålesund etter turen til 88° nord

ALFRED JENSEN

HAMMERFEST

Telegramadresse: Alfred.

Telefon: Kontoret 400, 212, 386. Privat 539, 659, 507

Skips- og varemegler.

Dampskipsekspedisjon — Spedisjon — Kystbefraktning

Rep.: Nordlandslinjen, Harstad.

Godsrute: Oslo, Bergen, Finnmark.

Omsetter alt i fiskeprodukter.

Lager av tranemballasje — Agentur i sjø- og brannforsikring.

Medlem av Kystfartens Skipsmeglerforbund.

A.s Bachs Verksted

(SIGVART BACH)

HARSTAD

Telegramadresse: VERKSTEDBACH

Telefon: 2370

**25 års produksjon av trålerutstyr
og Bachs trålbord**

*Moderne verksted for skips- og maskin-
reparasjoner*

*Fabrikasjon og lager av trålerutstyr
Lager for Bolindermotoren og
Nordik oljebrennere*

Sverre Marthinusen A.s

Fiskeeksportforretning

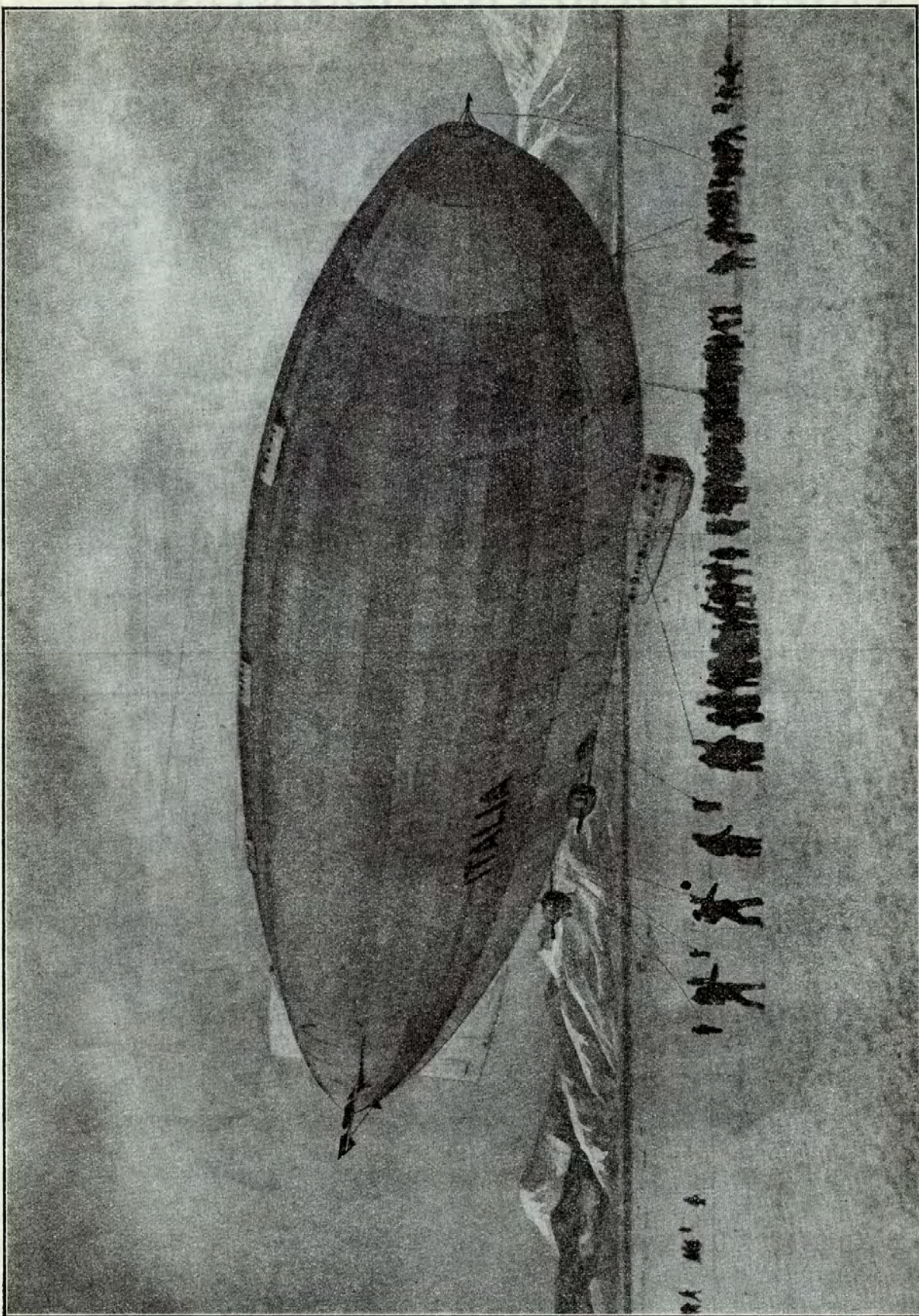
HARSTAD

Tlf.: Kontoret 2393 - Telegr.adr.: «Martcofisk»

Kjøper alle sorter fisk

Mekling av alle sorter fiskeprodukter

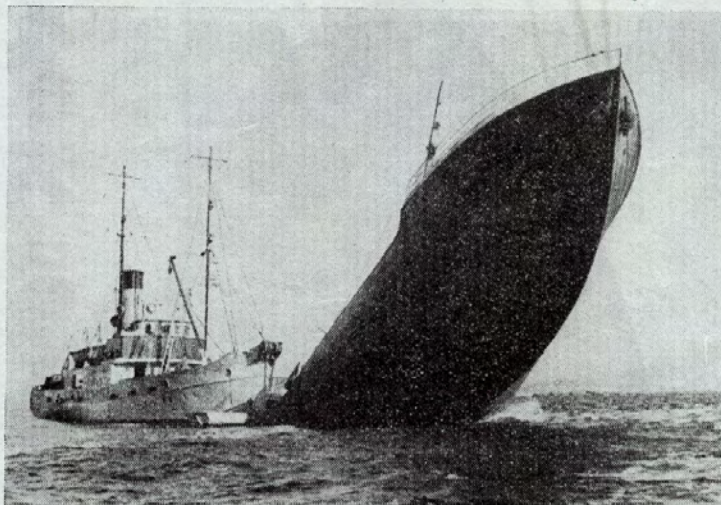
Befraktning av båter etc.

Luftskipet «Italia» lander i Ny-Ålesund

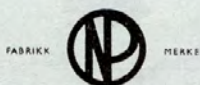
NORSK BJERGNINGSKOMPAGNI ^{A/s}

BERGEN — OSLO — TRONDHEIM
TELEGRAMADRESSE: «SALVATOR»

Havarist flottbragt av bjergningsdamperne «Parat»
og «Draugen», april 1952

**Utfører bjergnings- og dykkerarbeider av enhver art.
Stasjoner langs hele kysten.**

norma

rifleammunisjon

kal. 6,5 mm

Spesielt fabrikert for selfangst

Jaktriflepatroner
i forskjellige kalibere

Rustfri — kvikksølvfri

A/S NORMA PROJEKTILFABRIK

Rådhusgt. 5 B

OSLO

Telegramadr. «Patron»

Tlf. 424455

Kristoffer Høe ^{A/s}

Trondheim — Etablert 1916

Medlem av Sild- og Fiskmeklernes
Landsforening

Omsetter alle sorter sild- og fiskeprodukter,
hvalkjøtt og laks til høyeste dagspris.

— Hurtig og greitt oppgjør.
Tønner, salt etc.

Telegramadr.: «Kristoffer».

Telefoner: 28 517 - 28 518 - 27 523

Lavard Høe privat 24 454

Minnesmerke over N 24 og N 25-ferdens deltagere i Ny-Ålesund

**Statens
Forsøks- og Lærebruk for
Fiskebedriften i Finnmark**

V A R D Ø

Postadresse: Statens Fiskebruk

Telegramadresse: Statsbruket

Telefon 96

Kurser i fisketilvirkning

Produksjon av ferskfisk, filet, saltfisk,
tørrfisk, røykt fisk, tran

Joh. A. Jensen

Eksport av fisk og fiskeprodukter

Kjøper til stadighet alle sorter fisk
til ising, salting og hengning

Mottak døgnet rundt

Repr. Norsk Brændselolje A/S

**SOLAR - PETROL - BENSIN
SMØREOLJE - FETT**

Telegr.adr.: «Jensen Storbukt»
Telefon 105

STORBUKT — HONNINGSVÅG

**A/s VEGA
FISKEMELFABRIKK**

Fabrikk og forretningskontor: VARDØ

Telegramadresse: V e g a. Telefon 241

Avdelingskontor Bergen

Telegramadresse : S y s t e m

Telefon 10030. Postboks nr. 8

Kanstad & Bye A/s

V A R D Ø

Telegramadr.: ANLIS

Telefon nr. 27

Fiskeriutstyr

Jernvarer

Bygningsartikler

Brd. Ingebrigtsen A.s

T R O M S Ø

KJØTTFORRETNING

og

PØLSEFABRIKK

Telefon 1425

Telegr.adr. «Brias»

Vi utfører alt i

MODERNE TRYKKSAKER

*Distriktets
største trykkeri*

**A
S Handelstrykkeriet**
SANDEFJORD

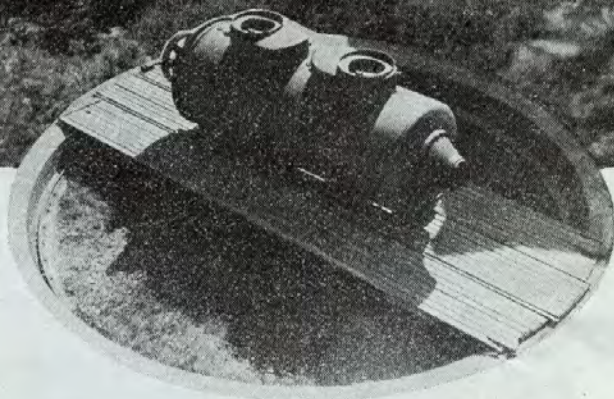

Moderne hvalbåter klar til fangst

KVÆRNER

Kværner Brug sett fra Ekeberg
Nederst: Kværnerapparat

Praktisk talt hele
den norske hvalfangsflåten er utrustet
med kokeapparater fra

A.S. KVÆRNER BRUG, OSLO

Firmaregister

	Side:		Side:
Shell	16	derne butikkinnredninger. Glassdisker. Glassmontre	62
Norsk Brændselolje A/S. — Motorbrensel og smøreoljer for fiskeriene	18	A/S Framnæs mek. Værksted, Sandefjord	62
Norsk Brændselolje A/S. — Motorbrensel og smøreoljer for selfangsten	20	Erling Solheim, Tromsø. — Meglerforretning. — Kystbefraktning. — Assuranse, m. m. m.	64
A/S Eureka mek. Verksted, Oslo. — Pumper og hjelpe-maskiner for skip	22	Gudmund P. Jægtvik, Honningsvåg. — Salting, henging og pakking av fersk fisk for eksport	66
Norsk Brændselolje A/S. — Bunkerolje — smøreolje for hvalfangsten	24	A/S Finnmark Bunkerdepot, Honningsvåg. — Kull — koks — salt — vann. — Alle sorter fisk. Oljer for tank m. m. m.	66
Brødrene Sæbjørnsen A/S. — Kvalstasjon og Sildeoljefabrikk	24	Borchs Elektrodiesel A/S, Tromsø. — Elektroteknisk verksted. — Bilelektrisk verksted m. m. m.	68
Brødrene Brunvold. — Kvalstasjon — Fryseri og Kjølelager, m. m. m.	24	Tromsø Forretningsbank A/S, Tromsø	68
Jacob Kjøde A/S, Bergen. Skipsrederi	42	Nordnorsk Importkompani A/S, Tromsø. — Kolonial en gros. Transittlager. Kaffebrenneri	68
S. A. S. — Polarrutene	46	S/L Fiskernes Samvirkesalg, Tromsø. — Omsetnings- og eksportorgan for tørrfisk, klippfisk og saltfisk	70
William Nagel A/S, Oslo. — Hapalynol, holder presenninger tette, myke og fri for råte	48	S/L Fiskernes Agnforsyning, Tromsø. — Kjølelager for agn. Egne agnbåter. Tillitsmenn i fiskeværene ..	70
Norsk Brændselolje A/S. — For industrien	49	Alfred Jensen, Hammerfest. — Skips- og varemegler. Dampskipsekspedisjon. Spedisjon. Kystbefraktning m. m. m.	72
A/S G. Hartmann, Oslo. — Magnet kompass. — Gyro kompass	51	A/S Bachs Verksted, Harstad. — Moderne verksted for skips- og maskinreparasjoner. Trålerutstyr. Bolindermotorer. Nordisk oljebrennere	72
Aktieselskapet Tøndsbergs Hvalfangeri, Tønsberg	53	Sverre Marthinussen A/S, Harstad. — Fiskeeksportforretning. Kjøper alle sorter fisk	72
Linguaphone-Instituttet A/S, Oslo. Sprogkurser	54	Norsk Bjergningskompani A/S, Bergen — Oslo — Trondheim. — Stasjoner langs hele kysten.	74
A/S Maskinomsetning, Oslo. — Nye og brukte sertifiserte høytrykks dampkjeler	54	A/S Norma Propektillfabrikk, Oslo. — Spesielt fabrikkert for selfangsten	74
Per Kramer, Bergen. Stempelfabrikk	54	Kristoffer Høe A/S, Trondheim. — Omsetter alle sorter sild- og fiskeprodukter, hvalkjøtt og laks..	74
Vardø Elektro, Vardø. — Nymontering og service for radio og navigasjonsutstyret	54	Statens Forsøks- og Lærebruk for Fiskebedriften i Finnmark. Vardø. — Kurser i fisketilvirkning. Produksjon	76
Brødr. Aarsæther A/S, Alesund. — Produksjon og eksport av: Fisk, lever, tran	56	A/S Vega Fiskemelfabrikk, Vardø. — Avdelingskontor: Bergen	76
A/S Kolbjørn Knutsen & Co., Oslo. — Gresshoppe ..	56	Joh. A. Jensen. Stornukt — Honningsvåg. — Eksport av fisk og fiskeprodukter m. m. m.	76
J. M. Hansen, Tromsø. — Elektrisk installasjon	58	Kanstad & Bye A/S, Vardø. — Fiskeriutstyr. Jernvarer. Bygningsartikler	76
Erling Hovdan, Oslo. — En gros lager av skips- og fiskeutstyr, seilduk, redningsmaterieil	58	Brødr. Ingebrigtsen A/S, Tromsø. — Kjøttforretning og pølsefabrikk	76
Vardø Sparebank, Vardø	58	A/S Handelstrykkeriet, Sandefjord	77
Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S, Oslo	58	Kværner Brug, Oslo — Kokeapparater	78
A/S Skibsvedlikehold og Mek. Verksted, Oslo. — Forarbeider og monterer over hele landet: Tankanlegg	58		
Andr. Abrahamsen, Tromsø. — Tapetsermester — Møbelforretning	60		
Feitsildfiskernes Salgslag, Trondheim — Harstad	60		
A/S Rieber & Co., Tromsø. — Innkjøp og eksport. Ishavsrederi. — Arrangerer ekspedisjonsturer til arktiske egne	60		
J. A. Killengreen & Søn, Tromsø. — Ishavsrustning	62		
Sørensens Møbel- og trevareindustri, Kirkenes. — Mo-			

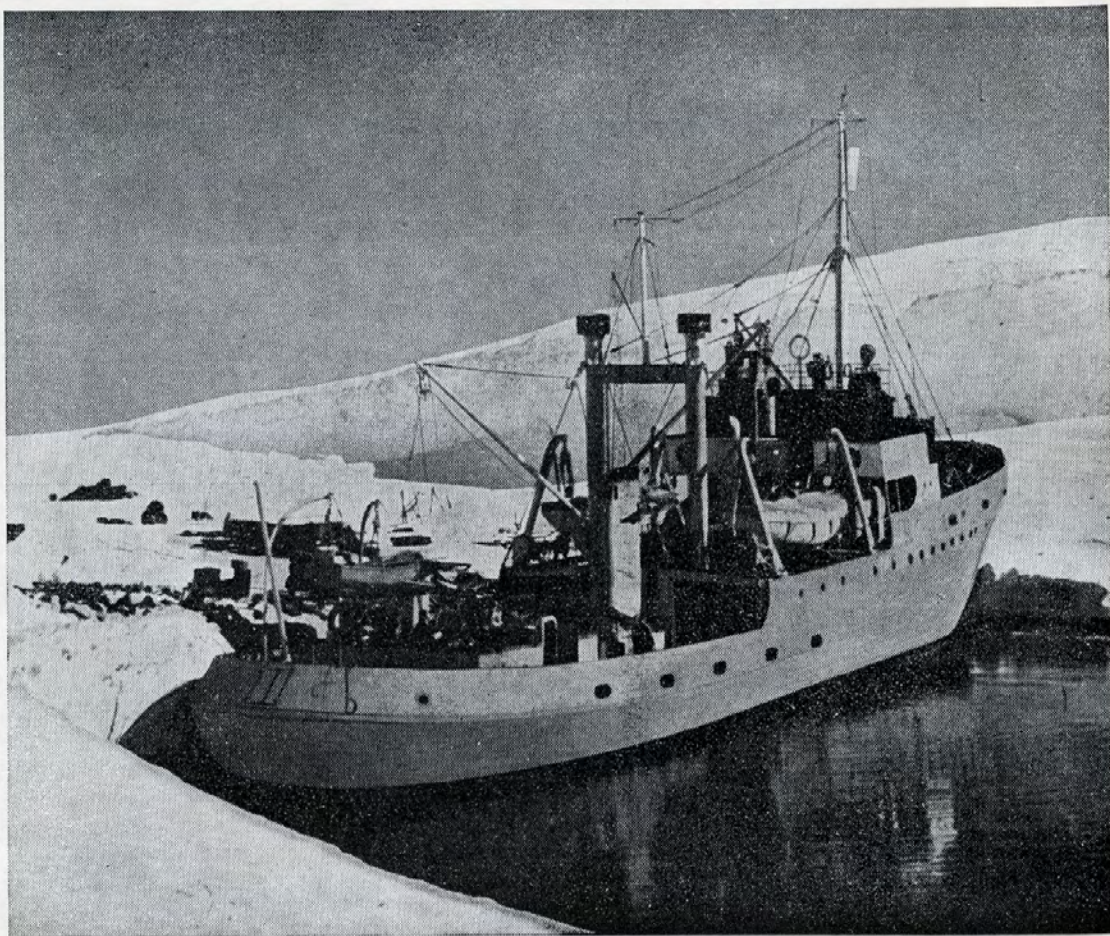
NORSK POLAR-TIDENDE

THE NORWEGIAN

POLAR-GAZETTE

Organ for norske polarinteresser — fiskeri- og fangstnæringene.

«Norsel» ved «Maudheim»

Brødrene Jakobsens Rederi

T R O M S Ø

Selfangst — Fiskeri

Bør det opprettes et fiskeriråd?

Våre fiskeriers store betydning for vår nasjonaløkonomi er vel kjent. Og det er mange innen og til dels også utenfor næringen som ofte har spurt og spør seg selv og andre om ikke næringen trenger et ledd, som kan koordinere interessene til de mange organisasjoner og ledd innen næringen.

Vi kan vel trykt si at fiskerinæringen er gjennomorganisert — alle ledd har sin organisasjon eller sammenslutning. Det er bare fiskeartene som står uorganisert, dvs. viten-skapsmennene prøver å vareta deres interesser ved fredningsbestemmelser osv.

Over alle organisasjonene står Stortinget representert av Fiskerikomiteén, Regjeringen v/ Fiskeridepartementet og Fiskeridirektoratet. Under disse står så en rekke institusjoner og utvalg, eks. Utvalget for oppsynet med saltvannsfiskeriene, oppsynsvesenet, vrakervese-net osv. osv.

Når man tenker mere og nøyer over saken er det meget som taler for at et fiskeriråd bør opprettes.

Hvalfangstnæringen har i mange år hatt sitt råd — Hvalrådet, som på en utmerket måte har varetatt interessene til de forskjellige ledd innen næringen og stått som rådgiver for myndighetene. Rådet har også vært vårt lands og næringens talerør og til dels initiativtager i det internasjonale samarbeid hva angår hvalfangsten.

Forrige år ble så selfangstrådet opprettet og skal ha samme oppgave innen selfangstnæringen, som Hvalrådet har hatt og har innen hvalfangstnæringen.

Det som etter vår mening i første omgang taler imot opprettelsen av et slikt råd er at det

kanskje vil bli for stort og tungvint apparat. Hvis nemlig alle organisasjoner og sammenslutninger skulle ha sine egne representanter, ville utvalget bli en ganske tallrik forsamling. Og vi skal også huske på at de forskjellige organisasjoner innen næringen til dels har motstridende interesser og enighet er ikke vår sterke side. Individualismen er kanskje også vel så utviklet innen fiskerinæringen, som i andre næringer.

Naturligvis kan representanter fra alle organisasjoner og sammenslutninger innen fiskerinæringen danne et representantskap, som så igjen velger et utvalg/råd som skal ha samme funksjon som f. eks. Hvalrådet. Dette rådet kunne velges etter det prinsipp at alle eksportørene velger en representant, pakkerne en annen, fiskerne en tredje osv. slik at rådet kom til å bli sammensatt av større grupper organisasjoner med mest mulig felles interesser.

Et slikt sammensatt råd vil kanskje bli representativt og handlekraftig organ for næringen og bli et positivt og aktivt ledd i en planmessig utbygging av hele vår fiskerinæring, som utvilsomt har kolossale utviklingsmuligheter i en verden med stadig voksende befolkning og også ernæringsbehov.

Uten å ta munnen for full vil vi hevde at fiskerinæringen med en dristig og framsynt fiskeripolitikk, vil bli vårt lands viktigste næring.

Med slike perspektiver for øye bør spørsmålet om opprettelsen av et fiskeriråd tas opp til alvorlig drøftelse i organisasjonene og administrasjonen snarest mulig.

Vi vil være glad over å høre hva interesserte lesere har å si til dette spørsmål.

KRISTIAN HOLST

Harstad

BUNKERSTASJON FOR KULL OG OLJE
KULL — KOKS — ANTRASITT — SMIKULL — VED
SALT — IS — TØNNER

Fryseri — Filetfabrikk — Fiskeforretning
Kystfart — Skipsmegling — Klarering

Representerer:

Norsk Brændselolje A/S, Oslo.

Norsk Bjergningskompani A/S, Bergen.

The Hull Steam Trawlers Insurance Co. Ltd., Hull.

Telefon sentralbord: 2080 — Telegramadr.: Kullholst.

A.s Bachs Verksted

(SIGVART BACH)

HARSTAD

Telegramadresse: VERKSTEDBACH

Telefon: 2370

**25 års produksjon av trålerutstyr
og Bachs trålbord**

*Moderne verksted for skips- og maskin-
reparasjoner*

*Fabrikasjon og lager av trålerutstyr
Lager for Bolindermotoren og
Nordik oljebrennere*

Sverre Marthinusen A.s

Fiskeeksportforretning

H A R S T A D

Tlf.: Kontoret 2393 - Telegr.adr.: «Martcofisk»

Kjøper alle sorter fisk

Mekling av alle sorter fiskeprodukter

Befraktning av båter etc.

Harstads 50 års jubileum

Fra strandsted til bykommune i sterk vekst

Garnisonsby og stabskvarter for 6. Divisjon

Jeg nærte i mine unge dager en brennende lengsel etter å komme til Harstad.

Nasjonalromantikker som jeg var, hadde jeg bestemt meg for å bli soldat. Jeg følte i meg evner og begeistret følelse for officersyrket og ville inn på 6. Divisjons skole, som lå i Harstad. Men for 20 år siden var det ikke så lett å komme inn på en slik skole som i dag. De styrende myndigheter hadde lite til overs for alt og alle som viste nasjonalfølelse og forsvarsvilje, og militærbevilgningene ble også deretter.

Men om bevilgningene til de militære skolene var små, så var søkningen til gjengjeld enorm. Og foruten at jeg skulle hevde meg i den sterke konkurranse, viste det seg at jeg var 2 cm for kort etter gjeldende reglement. — Nå, enden på korrespondansen ble at jeg aller nådigst skulle få møte til opptakelsesprøve i Harstad på like fot med de andre, men at jeg måtte betale reise og opphold selv.

En sur vinterdag sto jeg på dekket av hurtigruten og for full fart stevnet vi inn Vågsfjorden, og der foran meg lå mitt og mine lengsels mål. Jeg må tilstå at jeg følte meg meget «liten» der jeg sto — for herre gud, hadde jeg ikke også et handicap på minst 2 cm å stri med? — Vi møttes til opprop og lægeundersøkelse i Divisjonsskolens gymnastikksal og etter at den var over var det tilbake ca. 350 mann, som ved skriftlige prøver skulle konkurrere om de 24 plassene, som var ledige for nye aspiranter. — Mine mismodige betraktninger i de dagene skal jeg ikke komme nærmere inn på her, men jeg gikk bokstavelig talt og tok mål av karene. Og jeg må innrømme at jeg sjelden har sett så mange «lange» karer samlet på ett sted. Men ikke nok med at de var så forbasket lange, de gikk også rundt og så selvbeviste og lærde ut. De tittet i bøker og så ettertenksomt frem for seg. Ja, enkelte drev det så langt at de snakket lavt med seg selv og nikket fremfor seg, som de ville understreke at her er kar som kan sine ting. — Jeg må tilstå jeg misundte dem både lengden og de lærde og overlegne miner. — Nå, ved et tilfelle forsto jeg at også disse karene var like spente og nervøse på utfallet som jeg selv

og da ble jeg litt lettere til sinns. Resultatet ble ihvertfall at jeg ble en av de 24 og ble således i Harstad i ca. 3 år.

Jeg minnes min Harstadtid med stor glede og det er nok også tilfelle med alle «knokene» derfra. Vi likte oss der — både befolkningen og byens vakre omegn. — Vi bærer alle i oss billedet fra turene f. eks. opp Harstadskaret, over skytebanen til Harstad Skytterlag, over Svartdalsåsen og videre inn i fjelleventyret, som Harstad har så å si liggende foran sin stuedør.

Vi husker også med glede alle spaserturene på strøket — og helst under musikkparaden — Harstad Ullvarefabrikk, forbi Generalsboligen, Musikkpaviljongen og Telegrafbygningen og tilbake. Vi gikk der og tittet på de vakre Harstadjentene — forresten tittet vi ikke bare — vi ble fort kjent med hverandre og ofte også forelsket, og det er mangen Harstad-jente som har fulgt sin «knok» som hans hustru på reisen gjennom livet.

Det er derfor ikke rart at vi ble glad i byen og følte og føler at den også er «vår» by, og vi føler oss som hjemme når vi kommer innom på besøk.

Når nå Harstad fyller 50 år, vil jeg på vegne av alle «knokene» som Harstad og befolkningen så gjestfritt ga så mange gode og lyse minner under oppholdet der, sende en hjertelig takk for alt. Vi er nok spredt for alle vinde både i og utenfor landet, men vi bærer minnet om Harstad i våre hjerter, og vi ønsker byen og befolkningen til lykke med de 50 år og ønsker alt godt — hell og lykke i årene som kommer.

Den første bebyggelse i Harstad er meget gammel. Den er ihvertfall like gammel, som våre historiske kilder kan følges. Etter en folketelling fra 1665 bodde det f. eks. 12 husmenn og leilendinger på Harstadgårdene — Øvre-, Nedre- og Nordre-Harstad.

I Aslak Bolts tid het stedet Harstaddom, i 1140 Harstadhom (feilskrift?), men fra 1610 heter det Harstad. Ved en folketelling i 1801 hadde de tre forannevnte Harstadgårdene 80 innbyggere.

Den nåværende Harstad bykommune ligger også på grunnen til forannevnte tre gårder. Det var i 1842 at Øvre-Harstad-gård kom i Kaarbø-familiens eie. Og Rikard Kaarbø, som overtok eiendommen

Andr. Abrahamsen

TROMSØ

TAPETSERMESTER - MØBELFORRETNING

Postgirokonto 96512 — Telefon 426 — Privat 498 B

Etablert 1905

*Gjennom snart 50 år leverandør av innredninger og
utstyr til rutebåter, fangst- og fiskeflåten i Nord-
Norge*

Bertheus J. Nilsen A.s

HARSTAD

S. HANSEN A.S

Harstad

Etabl. 1910

Tlgr.adr.: «Slakter Hansen» Tlf. 1823 - 2284

Kjøttvarer — Kolonial

Grønnsaker — Skipshandel

— Eget transittlager —

Svolvevær Mek. Verksted A.s

Stiftet 1892

SVOLVÆR

Telegramadresse: TVEDT - Telefon: Disponent John M. Tvedt 15 a

Reparasjoner og fornyelser på kjeler, maskiner og motorer av alle slag

Skipsreparasjoner, stål og tre. - Ombygninger - Jernkonstruksjon

Pressluftanlegg

Elektrisk- og autogensveising.

Slipper for skip med lengde inntil 140'0". Lager av bunnstoffer og rekvisita.

etter sin far og drev den til sin død i 1901, ble mere enn noen annen den som preget Harstads utvikling i slutten av forrige århundre.

Sør-Troms hadde en forholdsvis stor folkemengde, og det var naturlig at det på en sentralplass vokste opp et sted som kunne være midtpunkt for handel og annen virksomhet. Det kom et gjestgiveri på stedet, og det utfoldet seg etter hvert økt virksomhet på mange felter. Strandstedet Harstadsjøen tok form i begynnelsen av 1800-årene og utviklingen gikk fort. Men en kan vel si at det var først i midten av århundret at det riktig kom fart over stedet med økt virksomhet og bebyggelse. — En sterk stimulans for stedets utvikling var dampskipstrafikken som blev overtatt av Bergenske og Nordenfjeldske Dampskipsselskap. En annen årsak var de rike sildefiskerier i —70-årene, som ga stedet et kraftig puff framover.

Rikard Kaarbøs far, Wilhelm Kaarbø begynte å salte og eksportere sild fra Harstadsjøen. Det skal etter sikre kilder være saltet mellom 20 og 30 000 tønner sild i året. Denne virksomhea skapte økt trafikk og arbeid. Rundt dampskipsekspedisjonen var det etter hvert vokset opp en større bebyggelse og som danner kjernen i den senere bykommune Harstad.

Sildefårene bragte penger til Harstad og skapte nye tiltak og fart i utviklingen.

Haalogalands Dampskipsselskap ble stiftet i 1888. Selskapet hadde opptil 9 dampskip i fart og var det største i sitt slag i landet. Også her var det Rikard Kaarbø som gikk i spissen, og han var selskapets drivende kraft og dyktige leder i en årrekke. Han hadde allerede i 1875 overtatt dampskipsekspedisjonen etter sin far og hadde et åpent blikk for alt som kunne være av interesse for de bedrifter han var med å lede.

Harstad Telefonkompani ble dannet i 1891 og i 1894 fikk stedet eget meieri.

Den økende skipsfart på Harstad gjorde at det ble sterkt behov for et skipsverft, og Rikard Kaarbø anla i 1895 Harstad mek. Verksted. Det hadde til å begynne med en arbeidsstokk på ca. 30 mann. Gjennom opp- og nedgangstider har verkstedet arbeidet seg fram til å bli et solid og velanskrevet foretagende. I dag heter det Kaarbø's Mek. Verksted A/S og har bl. a. stor moderne tørrdokk.

Den sterke utvikling førte med seg at folketallet økte raskt og det gikk her som alltid ellers når konsentrert tettbebyggelse i en kommune når ut over en viss størrelse, den kom i konflikt med den øvrige kommune. Harstad var en del av Trondenes kommune, men et bysamfunn i utvikling har alltid sine spesielle krav, som det ikke er lett å forene med en landkommunes.

Harstad krevde ihvertfall av Trondenes å bli egen byggekommune, men Trondenes satte seg imot av all kraft. Kommunen ville naturligvis ikke miste alle de gode skattytere, som bodde i Harstad. Harstad ga seg imidlertid ikke og i 1893 gikk Trondenes med på kravet og etter Stortingets godkjenning ble Harstad egen byggekommune i 1894 med eget representantskap. Byggekommunens første ordfører var — naturligvis kan en si — Rikard Kaarbø med

H. F. Giæver som viseordfører. Det ble opprettet brannvern og byggekommunens område ble kartlagt for regulering.

Det å bli byggekommune var bare første skritt på vegen til å bli egen kommune. Og i 1895 ble det sendt forestilling til Kongen om å få bli egen bykommune og få kjøpstads rettigheter. Den første henstilling førte ikke fram og heller ikke den som ble gjentatt året etter. Men Harstad-borgerne ga ikke opp og i 1902 var saken blitt moden og ny henvendelse ble sendt inn og med vektige argumenter. — Trondenes kommune forsto også det uholdbare i situasjonen og gikk med på «skilsmis-sen» 10. juli 1902.

Stortinget vedtok 9. juni 1903 loven om at Harstad skulle bli bykommune og den trådte i kraft 1. januar 1904. Og begivenheten ble feiret av den glade befolkning — Harstad var blitt ladested og bykommune. En liten malurt i begeret var at byen ikke samtidig også hadde fått kjøpstadsrettigheter, og dette er ennå i dag litt av Harstadværingens ømme punkt i forhold til sine bysbrødre eller søstre i sør og nord og øst.

Det var ingen mektig bykommune som begynte sin virksomhet ved byens første bystyremøte den 10. desember 1903. Men byen hadde mange og gode muligheter. Den hadde en meget gunstig beliggenhet bl. a. et stort og rikt oppland og først og fremst hadde byen dyktige og initiativrike menn. — Innbyggertallet 1. januar 1904 var 1204. Den skattbare inntekten var da kr. 571.640,— og formuen 1.502.000,—. Byens budsjett for 1904/05 viste kr. 20.657,— til utlikning. Utviklingen i løpet av disse 50 år som er gått siden den gang har vært sterk både hva befolkningstilvekst og budsjettstigning angår. Innbyggertallet er idag vel 4000 og med forsteder som sokner til byen ca. 6500. Budsjettet for 1952/53 viser en bruttoutgift på kr. 4.030.608,— og til utlikning på formue og inntekt kr. 2.642.000,—.

Harstads første ordfører var distriktslæge Buck. Og ordfører i jubileumsåret er disponent Leif Bothner.

Som tidligere nevnt har Harstad hatt mange initiativrike og dyktige menn, og det vil ta for lang tid å nevne opp alle her. Men noen navn bør nevnes i forbifarten. Den nærmest sagnomsuste notbas og skipper Leonard Nilsen som var den ledende i sildefiskeriene i fylket i siste delen av forrige århundre og som kanskje mere enn noen gjorde Harstad til et sildesentrum. Vi må heller ikke glemme «Han Bertheus», Bertheus J. Nilsen, som grunnla og drev det landskjente Harstad-firma av samme navn. — Den kjente Holst-families innsats skal heller ikke glemmes.

Foruten de foretakender som er nevnt tidligere har byen stor sildolje- og sildemelfabrikk, Bjelland har lagt en av sine hermetikkfabrikker til byen. Byen er meget benyttet av utenlandske trålere som bunkers og forsyningsstasjon.

For våre lesere er det også av interesse å vite at byen i lang tid har vært sentrum for kulltrafikken på Svalbard. Og Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S har avdelingskontor der.

Njord Handels- og Industri A.s

TROMSØ

Telegr.adr.: Sildnjord — Tlf.: Kontoret 741 - 800 — Fabrikken 799

SILDOLJE- OG FISKEMELFABRIKK

MODERNE BAKERI OG NOTHJELLER
SOLAR FRA TANK, SMØREOLJER M.M.

VI KJØPER :

Fabriksild, råguano, tørrguano, sei til oppmaling,
hval- og selspekk, håkjerringlever, torsk- og seilever.

Njord Handels- og Industri A.s

ØKSFJORD

SILDOLJE- OG FISKEMELFABRIKK

FILETFABRIKK

NOTHJELL m/ ELEKTRISKE HEISEMASKINER — STIMBAKERI

LAGER AV :

Bjørkebark, tjære og catechu, solarolje, smøreolje, kull,
ved, tvist, grease, skipsutstyr, trelast i alle dimensjoner,
byggningsartikler.

Ass. Butikkforretning — Damskipsekspedisjon.

Undersøk våre priser. — Offerer oss Deres fiskeprodukter som: Sild til tildolje og til agn. — Torsk — Hyse — Sei osv. til filet-, saltfisk- og tørrfiskproduksjon.

Telegramadresse: **NJORD**

Rikstelefon.

Til leserne, annonsørene og alle andre interesserte!

Når også vi nu gjør oss tjent av den gamle sats, om at «all begynnelse er vanskelig», er det ikke for å unnskyldte oss. Det er på sin måte ingen ting å undskyldte, forsåvidt som vi har gjort vårt beste, ja mer enn det, utover det at regelmessigheten ved utgivelsen hittil ikke er blitt som planlagt og ønskelig kunne være. Det har vært mange grunner for det, ikke minst økonomiske.

Og dette tidsskrift er ikke det første og eneste, som har fått merke det.

Ellers har salgslag og andre sammenslutninger lagt sine lagre og administrasjonskontorer til Harstad.

Byen har fått nytt moderne hotell, nytt telegrafbygg og ellers bygg av viktighet for byens befolkning og tilreisende.

Byens fedre har således ikke grunn til å skamme seg over sine etterkommere. De går i fedrenes spor og viser samme mot og pågangsvilje som de gjorde. Det vil derfor være en påskjønnelse både for de som la grunnlaget for Harstad som by og for byens borgere i dag og i morgen at de rette myndigheter ga byen en påskjønnelse, som ville bli verdsatt etter fortjeneste — la Harstad få kjøpstadsrettigheter, og la det skje som en gave til byen i jubileumsåret.

* * *

En kan heller ikke skrive en jubileumsartikkel om Harstad uten å nevne den gamle erverdige Trondenes kirke. Den er ikke byens kirke, men er en severdighet for alle som kommer til Harstad, og den er også et vidnesbyrd om at Harstads omland også i gammel tid var rikt og hadde initiativrike og byggende menn.

Det er ikke mange steder i landet en finner et byggverk som har stått nesten uforandret ihvertfall hva den ytre arkitektur angår i over 700 år. Den skal være bygd engang mellom 1120/1250 og den ble da bygd på gammel kirkegrunn, da Kong Øistein Magnusson skal ha bygd en trekirke her ca. 100 år i forvegen.

Jeg skal ikke her komme med noen nærmere beskrivelse av kirken, men vil gjengi hva Petter Dass skriver i «Nordlands Trompet»:

Jeg ser der opdages den
Trondenes -Sand,
Der vil jeg først trine med Foden
iland.
Den kirke har noget at sige.
Grundmuret og bygget heelt
kunstig af Steen,
i ganske Nordland er neppelig
een
som skattes at være dens lige.

Det har vært mange tidsskrifter i dette land, som har vært startet på adskillig fastere økonomisk grunnlag enn vi har gjort det, men likevel har måttet gå inn.

Når så ikke er skjedd i dette tilfelle, skyldes det vel i første rekke selve idéen med tidsskriftets utgivelse, nemlig at det skulle være et organ, et talerør og et forum for norske polarinteresser, for fiskeri- og fangstnæringene. Dermed er igrunnen meget sagt, i og med, at det gjelder så avgjort livsviktige spørsmål for land og folk.

Vi vil videre sterkt ha understreket, at når det virkelig har lyktes oss å gjennomføre utgivelsen hittil, så skyldes det i første rekke de annonserende firmaer. Hvert enkelt av disse kan ta dette direkte til seg og har krav på den største og varmeste takk — motta den derfor foreløbig på denne måte.

Videre er det på sin plass å nevne Polarklubben i Oslo og Arktisk Forening i Tromsø. Disse to foreninger har på en særdeles anerkjennelsesverdig måte sluttet opp om tidsskriftet og vært to sterke og viktige støttepillarer.

I samme forbindelse skylder vi også å nevne de mange bidragsydere, som vi også har meget å takke for, ved at de aldri har forlangt honorarer for sine mange og verdifulle bidrag, som ofte har kostet den enkelte inngående studier og meget arbeide.

Det har nu lyktes oss å få en overenskomst med det landskjente firma i utgiver- og forlagsbransjen: Halvorsen & Larsen A/S, Oslo, som er meget fordelaktig for tidsskriftet, og som gjør at vi i tiden fremover, for full kraft kan ta fatt på å gjennomføre den oppgave vi har satt oss, nemlig å skulle være et fritt og uavhengig organ, et talerør, et forum og en forkjemper for de norske polarinteresser, for fiskeri- og fangstnæringenes livsinteresser i videste forstand.

Det må sies å være en stor og viktig oppgave vi har tatt på oss. Skal det derfor lykkes oss fullt ut å gjennomføre denne oppgaven, trenger vi fortsatt å kunne regne med annonsørens interesse og særlige bevakethet, slik vi hittil har kunnet gjøre det, ja kanskje i ennu større grad. Vi vil gjerne da understreke, at vi ikke regner annonseringen i tidsskriftet som noen veldedighet, men at firmaene ved å annonsere, får full valuta for sine utlegg, samtidig som de er medvirkende til å gi tidsskriftet større slagkraft og evne til å ta opp de mange oppgaver som knytter seg til formålet ved utgivelsen. Hertil kommer, at den enkelte annonse på sin måte er «godt stoff» og blir studert med den største interesse. Dette har vi fått mange beviser for faktisk er tilfelle. Og det er jo gledelig, for annonsørene og for oss.

Det er rart med det, en annonse i et tidsskrift

S. L. Fiskernes Samvirkesalg

TROMSØ

Telegr.adr.: «Samsalg». Telefon 1006 - 1084 - 1504

Omsetnings- og eksportorgan for tørrfisk, klippfisk, saltfisk,
tran og rogn

AVDELINGSKONTOR I TRONDHEIM

Centralbord 21 827

Omsetnings- og eksportorgan for ferskfisk

Telegramadresse: Fiskeomsetning

S/L FISKERNES AGNFORSYNING

HOVEDKONTOR

TROMSØ

Kjølelager for agn:

Vadsø — Vardø — Båtsfjord — Kjøllefjord — Honningsvåg
Havøysund — Hammerfest — Skjervøy — Tromsø
Svolvær — Ørnes

Telegr.adr. samtligte steder: Agnforsyning

Egne agnbåter. Tillitsmenn i fiskeværene

av denne spesielle og på sin måte almene art, får langt større levetid enn i f. eks. en dagsavis, som leses for dagen og deretter kastes. Mens derimot, et tidsskrift som dette, gjerne blir tatt vare på, etter å være blitt lest og studert, og lagt tilside, som følge av de ofte spesielle artikler, som den enkelte gjerne vil ha gjemt for senere nærmere studier — og da blir det ofte til, at leserne også studerer eller leser over de enkelte annonser påny.

Dermed er annonsene igjen effektive i sin opplysende virkning, likesom «gjentagelsens hemmelighet» gjør seg sterkt og nyttig gjeldende når den enkelte leser i hvert nytt nr. ser, at de samme og andre firmaer fortsatt presenterer seg og fortsatt er med, etter som tiden gjør seg gjeldende og i tur og orden forlanger den naturlige fornyelse som gjør de foregående nr. overflødige.

Det blir på denne måte et kretsløp og en vide-reføring av interesser og oppgaver, som ikke minst i de næringsgrener vi gjør oss til talsmann for, er nødvendig, om det ikke skal bli stagnasjon, og dermed langsom, men sikker tilbakegang og forbigående av andre, enten dette gjelder konkurranter, utviklingsmuligheter, konkurranseevne eller markeder og arbeidsområder.

*

Når det gjelder oppgaven å skulle varetå de forskjelligste interesser, og også å være et bindeledd mellom de forskjellige næringsgruppers interesser og arbeidsoppgaver og hertil være et tale-rør for de enkelte næringer og disses utøvere, søker vi kontakt med alle næringssammenslutninger innen de felter vi gjør oss til talsmann for.

Foruten det stoff redaksjonen skaffer og legger opp for leserne, er det av avgjørende betydning, at næringssammenslutningenes talsmenn og representanter også søker til oss med sine problemer, at de sender oss materiale og de innlegg de mener vil være av interesse for leserne. Det vil alltid være saker og ting, som har fellesinteresse, og som må løses i fellesskap.

Vi står åpne for alle saklige innlegg, for utredninger, for rapporter og for offentliggjørelse av skriv og dokumenter som er sendt myndighetene med henblikk på å fremme viktige nærings- og livsinteresser, for den enkelte, for de mange og for de spesielle næringer som sådan.

Vi er interessert i å stille spesiell spalteplass for de sammenslutninger som ikke har eget organ. En spalteplass den spesielle organisasjon kan redigere selv, uten innblanding fra vår side.

Vi peker videre på, at etter den ordning vi nu har fått vedrørende en regelmessig utgivelse, vil tidsskriftet utkomme 4 ganger årlig, som en prøve, med tanke på, så snart som mulig, å få det ut meget oftere. Dette vil igjen avhenge av at alle, hvis interesser vi gjør oss til talsmann for, sørger for å nyttiggjøre seg dette forum, denne talerstol vi stiller til disposisjon. Likesom det vil avhenge av minst like stor oppslutning fra annonsørens side, som hittil, at de mange, viss interesser vi som sagt stiller oss i brodden for, abonnerer på tidsskriftet, for seg selv og også kjøper et gaveabonnement til venner og forretningsforbindelser.

Vedrørende dette med abonnementet er vi sterkt interessert i å få faste abonnentstegnere på all steder hvor de polare interesser, fiskeri- og fangstnæringene har sine representanter og sine utøvere av forskjelligste slags.

Såvidt vi ser det, er det sandelig på høy tid, at det her blir slått et slag — for felles sak og felles interesser.

Viser det seg, at den aktive interesse øker sterkt og positivt, kan det nemlig også være tale om, at de artikler m. v. som har krav på interesse utenfor landets grenser, vil bli oversatt til det sprog det kan være av viktighet å benytte, for at slagkraften og virkningen skal bli størst mulig. Hittil har vi latt oversette viktige artikler og oversikter m. v. til engelsk. Det kan også bli tale om andre sprog.

Polar-årboken

«Polar-Årboken» er årets avslutningspublikasjon for tidsskriftet, på samme tid som det er en selvstendig publikasjon.

«Polar-Årboken» vil i fremtiden, om mulig, bli ennu bedre og fremtre med et ennu mer representativt utseende.

Vi har således planer om et stivere omslag, som trykkes i farger, som hittil, men som også vil bli lakkert, etter aller siste oppfinnelse på området. Det vil da bli blankt og meget delikat å få i hånden.

Det er videre meningen å bruke forskjelligfarget papir inne i selve «Årboken», så den også på denne måten vil få et raffinert og delikat og særpreget utseende, likesom stoffet og artiklenes utstyr til enhver tid vil stå i forhold til utførelsen. I tilknytning til stoff av mer faglig art og det som dermed er forbundet, vil vi, som hittil, bringe et verdifullt innslag av kultur- og underholdningsstoff, slik det vil være naturlig og riktig i en slik «Årbok». Dette siste gjelder også for selve tidsskriftet som sådan. Vi har hittil lagt stor vekt på det mer underholdende kulturstoff og det vil vi fortsette med, da mange, mange lesere har gitt uttrykk for sin store tilfredshet med dette. Vi har til hensikt å la de materielle og kulturelle interesser gå hånd i hånd, som en naturlig følge av, at det ene er avhengig av det andre.

Også i «Polar-Årboken» vil alle viktige artikler, som hittil, bli oversatt til et fremmed sprog, slik at «Årboken» med fordel kan kjøpes i flere eksemplarer av alle interesserte, for å sendes venner og forretningsforbindelser i inn- og utland. Med andre ord, et billig, men meget representativt ansikt utad. — Dette vil få sin ytterligere understrekning, ved at de firmaer, institusjoner, organisasjoner og enkeltpersoner som måtte ønske det, kan få trykket en spesiell representasjons- eller hilsningsside som vil bli klebet inn først i «Årboken», altså foran tittelsiden, og trykningen av disse representasjons- og hilsningssider vil bli

D S „VESTERAALEN“ b. 1891
613 br.reg.t., 11 mil, 44 køypl.

HURTIGRUTEN

60 år

Den 2. juli 1893 stevnet
D/S „VESTERAALEN“ nordover i
den første hurtigrute. Akter lå dystre
spådommer — Forut vinket det halve
kongerike. På broen sto Richard With
— mannen som skapte hurtigruten.

**VESTERAALENS
DAMPSKIBSSELSKAB**

STOKMARKNES

M/S „VESTERALEN“, b. 1950
2095 br.reg.t., 16 mil, 180 køypl.

gjort med en spesiell farge, f. eks. en svak rød-farge, eller blått eller en annen delikat farge. Med en kort hilsen, eller gjerne lengere for den saks skyld, og gjerne med benyttelse av navnetrekk eller firma- eller organisasjonsmerke. Akkurat som den enkelte bestiller selv bestemmer. Og på det sprog hver især vil ha hilsningen.

På den måten vil «Polar-Årboken» bli en meget representativ, vakker og billig julegave, eller som representasjonshilsen i det hele tatt, til venner, funksjonærer og arbeidere, til forretningsforbindelser i inn- og utland og kanskje ikke minst til utflyttede landsmenn og deres etterkommere igjen. Vi tenker da særlig på våre stammefrender i U. S. A.

Derfor: Vel møtt igjen, hver især til fortsatt og ennu bedre og ennu mer utvidet samarbeide, og vel møtt til dere som for første gang stifter bekjentskap med oss.

Det som foran er skrevet, er en ukonvensjonell og personlig og fortrolig henvendelse til leserne, annonsørene og alle andre interesserte.

ABONNEMENTSPRISEN:

Med 4 nummer i året — iberegnet «Polar-Årboken» er abonnementsprisen kr. 10.—, ti kroner. «Polar-Årboken» alene koster kr. 4,50.

For abonnenter i Danmark, Finnland, Sverige blir det kr. 15.— pr. år.

For de øvrige land kr. 18.—.

Tegn derfor Deres abonnement straks og send Deres bestilling og pengene til Halvorsen & Larsen A/S, Trondhjemsveien 72, Oslo.

Beklagelig forsinkelse — og en gratulasjon

På grunn av inntrufne omstendigheter, som vi ikke har vært herre over, har det vært umulig for oss å få ut tidsskriftet til rett tid. I denne forbindelse, på selve datoen for feiringen av Harstads byjubileum. Dette beklager vi sterkt, men da et byjubileum vanligvis regnes noe lenger enn bare for noen nærmere fastsatte dager, mener vi oss derfor å være i vår fulle rett, når vi sender ut tidsskriftet nu, som et jubileumsskrift for den driftige og høyst aktverdige stad — Harstad.

Må det derfor være oss tillatt, at vi slutter oss til de gratulerendes rekke med våre beste og hjerteligste ønsker for jubileumsåret og for fremtiden.

Lykke til!

Storsildfisket

Blant de mange saker vi nå forbereder oss på å ta opp til behandling, står en inngående vurdering av våre sildefiskerier. Og her inntar naturlig nok Stor- og vårsildfisket en fram-tredende plass.

De siste års store sildmengder har gjort at det har reist seg problemer som har vært vanskelig å mestre av såvel myndighetene som sildnæringens egne folk. Vi kommer derfor utførlig tilbake til disse spørsmål senere.

Tromsø Forretningsbank A.s

Egen formue ca. kr. 3.760.000.—

FILIAL

FINNSNES FORRETNINGSBANK

Spareur utlånes mot innskudd kr. 25.—
VALUTABANK

Bevilger lån til ishavs-, fangst- og fiskeflåten
Mottar innskudd

Nordnorsk Importkompani A/s

Tromsø

Telefoner 522 - 526 - 571

Telegr.adr.: Importkompani

KOLONIAL EN GROS

TRANSITLAGER

MODERNE KAFFEBRENNERI

Innehaver av Såpefabrikken Polarlys

Nord-Norges markante innsats i norsk kulturliv fra „Våluspå” og „Håkonarmål” til idag

Kampen for tilværelsen under karrige livsforhold og med den mektige natur som bakgrunn utkrystalliserte den forfinede skjønnhetslengsel og den besettende skapertrang

Glimt fra nord-norsk kulturliv — i tilknytning til byjubileet i Harstad i år

Av Arne Pauss Paussett

På samme måte som byjubileet i Harstad i år og Riksmessen i Troms i fjor har gitt plass for og glimt av nord-norsk arbeidsliv — vil det være på sin plass i samme forbindelse å gi et glimt fra nord-norsk kulturliv, slik det er blitt til i kampen for tilværelsen, under de karrigste livsforhold.

Signet og inspirert av den storslagne og mektige natur utkrystalliserte det seg en forfinet skjønnhetslengsel og en besettende skapertrang.

Som en unntagelse fra regelen om, at ånd og materie har mer eller mindre vanskelig for å gå sammen, har de her så å si gått hånd i hånd. For hvor mange er det ikke, av Nord-Norges betydeligste og fineste kunstnere, som fra først av begynte sin karriere med å ro Lofotfisket, ikke bare den ene gang, men ofte de mange ganger, — eller måtte gjøre annet manuelt arbeide, eller dro ut i verden for å bli noe helt annet enn akkurat skapende kunstnere.

De skulle bli til noe i det praktiske liv, til noe som kunne gi dem den sikre føden og ellers sikkerhet rent materielt sett — og så ble de kunstnere. Betydelige kunstnere, som på en markant måte har gjort sin betydelige innsats, ikke bare i norsk kulturliv, men maktet å hevde seg — stort — i den «store verden».

Og nettopp nå, i forbindelse med byjubileet i Harstad og Riksmessen i fjor i Tromsø, kan det være på sin plass innledningsvis å understreke denne dobbeltsidighet, med ånd og materie, hånd i hånd, ved å peke på, at det var en mann fra det praktiske liv, en kjøpmann, som stiftet Kunstforeningen i Tromsø og i mange år var dens iherdige formann — nemlig Andreas Koht-Hansen. Han var selv en ikke ubetydelig maler. Det var hans tempeltjeneste å kunne stå ved sitt staffeli og på den måten også å få gitt uttrykk for det som levte i ham.

Liksom det er en skrevet og kjent, og også en uskrevet og ukjent sagaberetning om de nord-norske fiskeres og fangstfolks heroiske innsats med og mot naturkreftene, er det også på samme måte med kulturlivets utøvere. Det

er mange vi kjenner, de som overvandt vanskene i og utenfor sitt eget sinn, som maktet den viktige ting å livberge seg — likesom det har vært mange, for hvem vanskene ble for overmektige, og som derfor aldri kom frem i dagens og medgangens og forståelsens livgivende og forklarende lys, men stred seg til døde i stillhet.

Jeg har nevnt kjøpmann Koht-Hansen som et enkelt eksempel på denne enhet mellom ånd og materie, det kan sikkert nevnes mange flere, men hvem av oss kjenner ikke til en annen og ennå merkeligere dobbeltskikkelse — Petter Dass — sjelehyrden, dikteren og livsforsørgeren. På samme tid skapende åndsmenneske og praktiker. Det var vel ofte i kampen for det daglige brød for dem som var ham betrodde, han fikk sin store kunstneriske inspirasjon, slik dette kommer til uttrykk i blant annet «Nordlands Trompet» eller i hans salmer slik de den dag i dag lever i vår kirke, fulle av kristen og dikterisk livskraft.

Det vil dessverre føre for langt og være helt utenfor rammen av denne artikkel, som ikke gir seg ut for å være noe annet enn «glimt», om jeg skulle komme nærmere inn på Petter Dass og nord-norsk salmediktning. Jeg må for helhetens skyld likevel nevne noen navn, som ennå har sin fulle klang i vår moderne tid, fylt ofte som den er, av alt annet enn salmesang. Nemlig Petter Dass' sine to store medbrødre på salmediktningens område, også av den grunn at de to er fra Nord-Norge. Magnus Brostrup Landstad og Elias Blix. Landstad forbindes mer med Telemark enn med Nord-Norge, men han er født på Måsøy i Finnmark. Og så Elias Blix, skaperen av hele Nord-Norges «Nasjonalsang»: «Aa eg veit meg eit land». Han som ellers ga hele Norge dets vidunderlige fedrelandssalme: «Gud signe vårt dyre Fedreland». Hans rike diktning er båret oppe av den fineste naturfølelse, på samme tid som også hjem og arbeide skimtes gjennom meget av det han skrev. Liksom meget av det hører til de skjønneste perler innen vår nasjonale poesi. Jeg nevner Marcus Carstensen Volqvartz, svinger av Petter Dass. Den berømte Finmarkens

Apostel, Thomas von Westen, var vel ikke nettopp noen stor salmedikter, men det han skrev bar bud fra et oppriktig og fint sinn.

Som et karakteristisk trekk nettopp ved den nord-norske mangfoldigheten skal jeg bryte rekken av akademiske dikterpersonligheter ved å trekke frem bonden Tarald Olsen Gau-
pen fra Bindalen på Helgeland. Født i 1690. Foruten å være bonden som dyrket sin jord var han også finsmed som kunne sin for-
mende kunst og lensmannen som skjøttet sitt embete i en rekke år, var han også salmedik-
teren. Hos Winding i Trondheim utkom det i 1742 «En Eenfoldig Leegmands Søndags Tids-
fordriv» fra hans hånd. Det var kanskje ikke noen stor og særpreget diktning, men salmene hadde likevel sin fine form og ikke minst det inderlige og ekte innhold.

Øg merkelig er det, eller kanskje det ikke er så merkelig likevel, men den som har fått over-
være en gudstjeneste i et fiskevær, når den mektige fiskerflåten har samlet seg under storfisket, er alltid blitt slått av hvor fullto-
nende nettopp salmesangen har lydt.

Men det har ikke bare vært den «fødte hæl-
øyg» som har hevdet seg som særpreget nord-
norsk salmedikter. I midten av 30-årene duk-
ket det plutselig opp en ny og betydelig salme-
dikter, riktignok ikke født i Nord-Norge, men
gjennom flere års prestetjeneste blitt «smit-
tet» så sterkt av naturen og miljøet at han
fikk «den nordlandske tone» — eller som den
betydelige nord-norske forfatterinnen Regine
Normann skrev om ham: «Det er et rent under
hvordan den nye presten forstår å skildre
natur og folkeliv, og diktene hans fortjener
jevnbyrdig med Nordlands Trompet å bli
allemanns eie, og bli sunget fra båt, fra sku-
ter og i kvilestunder på land». Det var Dagfinn
Zwilmeyer hun her skrev om.

Det kan nevnes at Dagfinn Zwilmeyer også
har skrevet et større vitenskapelig arbeide,
«Den norske Salme». Dette verk brukes nu ved
Menighetsfakultetet i Oslo av de teologiske
studenter.

Det kan kanskje være denne eller hin, som
synes jeg har festet meg vel meget ved salme-
diktningen. Det er isåfall fra min side skjedd
helt bevisst, ut fra den innledning jeg har
gitt denne artikkel. Det kunne også vært frist-
tende å komme mer detaljert inn på det ka-
pitel som heter den dekorative kirkekunsten i
Nord-Norge. Men jeg skal bare innskrenke meg
til å peke på, at Nord-Norge også har fostret
mesterne på det område som heter den deko-
rative kirkekunst. Den er på alle måter meget
betydelig, ofte båret oppe av en fin farge og
formsmak, så meget skal være sagt.

— — — —

Når så talen kommer inn på nord-norsk
musikk, da strømmet det mot oss et toneveld
av skjønnhet og inderlighet, som finner den
fineste gjenklang i vårt eget sinn. Musikk som

vi daglig gjerne vil høre og som vi kjenner og
elsker.

Øg dette toneveld følges av mange og kjente
navn. Det kunne være fristende å nevne dem
alle — skjønt hvem vet, om det ikke er mange
som ville blitt glemt, nettopp fordi de levde
anonyme og døde anonyme.

Men likefullt har de vært med og angitt to-
nen i dette herlige orkester. Det viser de man-
ge folketoner som er blitt opptegnet, selv om
bare et mindretall hittil er kommet i trykken.
Det er såvidt vites bare Lindemanns og Ellings
samlinger, mener Reidar Mjøen. Den største
del beror ennå hos nedtegneren eller i hans
familie, eller de er overlatt i Universitets-
bibliotekets hender. Det første er således til-
felle med de «Folketoner fra Nord-Norge», re-
ligiøse og verdslige, som Hattfjelldalspresten
Ole Tobias Olsen har etterlatt seg i et antall
av over hundre, hevder den samme Reidar
Mjøen. Ole Tobias Olsen begynte sitt samler-
arbeide i sin tidligste ungdom og fortsatte med
det hele sitt liv. På anbefaling av Lindemann
og Asbjørnsen mottok han i syttiårene stipen-
dium til sin innsamling. Resultatet av dette
samlararbeide ble den verdifulle og kjente bok
han utga i 1909 «Norske folkeventyr og sagn,
samlet i Nordland». Gjennom den får vi et
verdifulle innblikk i det nordlandske folke-
sinn — i eventyrets og sagnets land. Hans
samlararbeide med melodiene er fortsatt av
andre.

Navnebroren — komponisten og militær-
musikeren Ole Olsen, født i Hammerfest 1850,
har blant annet også nedlagt et stort arbeide
som nedtegner og bearbeider av folkemusikk,
kanskje da særlig den nordlandsk-samiske.
Han fornorsket militærmusikken ved hjelp av
folketonene. Som komponist har han skapt
betydelige ting og opplevet å få europeisk be-
rømmelse, da han reiste rundt i de store mu-
sikkbyer og dirigerte sine egne verker. Ole
Olsen var også en fin poet, derom vidner hans
samling «Dikte» som utkom etter hans død. I
Oslopressen var han en meget skattet med-
arbeider, likesom han var et fremtredende
medlem av Nordlendingenes Forening i Oslo.
En vital og sprudlende personlighet av de
sjeldne.

Det ligger nær, i en omtale av komponisten,
musikkskribenten, kritikeren og eksekutøren
David Monrad Johansen og hans verker å be-
gygne med den symfoniske diktning «Pan»
etter Knut Hamsuns vidunderlige og berømte
roman fra Nordland. Kritikeren Reidar Mjøen
skriver i verket «Hålogoland i Kunst- og And-
liv» om dette blant annet: «Knut Hamsuns
«Pan»! — — — likefrem kaller på en tonedik-
ter med fantasi. Monrad Johansen har løst
oppgaven på en ypperlig måte. Han var vel
den nærmeste til det. Kanskje den eneste som
kunne makte den i diktningens rette ånd.

På samme måte som med «Pan» maktet
David Monrad Johansen å få frem denne
skjønne og rislende stemning i «Nordlands

Trompet». Vi møter naturen der nord, ved vintertid da stormen raser, og «alt står i Røk og Jord og Himmel blandes sammen», som Hamsun uttrykte det.

«Mer enn noen annen norsk komponist siden Grieg står Monrad Johansen på nasjonal grunn i sin musikalske følemåte og i sitt kunstneriske temperament» sier Reidar Mjølén. Etter Mjølén mening leverte Morad Johansen sitt gjennombrudd som nasjonal stilfor-nyer med «Draumkvædet», som ble oppført første gang i hovedstaden i 1923. Det fore-ligger ellers en lang rekke meget betydelige og verdifulle komposisjoner av ulike slags fra denne mesters hånd.

Det er imidlertid ikke «bare» som kompon-ist Monrad Johansen har kunnet øve sin be-tydelige innflytelse på norsk kulturliv. Han var i flere år en meget skattet og anerkjent mu-sikk-kritiker i landets største avis, likesom han har skrevet det berømte verk om Edvard Grieg, som i den grad vakte anerkjennelse hos det store publikum, at verket flere ganger har vært helt utsolgt. —

En annen fremstående skikkelse i vårt mu-sikk-liv, høyst særpregt og interessant, som Reidar Mjølén uttrykker det, er komponisten, musikkskribenten og kritikeren Pauline Hall. Hun skal riktignok ikke være barnefødt i Nord-Norge, men kom til Kabelvåg som spe-barn. Hennes virksomhet som skapende kunst-ner tok sin begynnelse i 1917. Og ikke bare som komponist og kritiker har Pauline Hall forstått å gjøre seg fordelaktig bemerket, men også som kapellmester og instruktør. Reidar Mjølén berømmer således hennes talentfulle befatning med «Tolvskillingsoperaen» som i sin tid gjorde stor lykke på Centralteatret i Oslo. Som foredragsholder og oversetter av be-rømt musikk-litteratur har hun også gjort sin betydelige samfunnsoppdragende innsats.

Om organist i Bodø kirke, komponisten Frid-thjov Andersen, heter det i en nekrolog i «To-nekunst fra 1937: «Det er likesom Nordlands villhet og stillhet som motsetning er forenet i hans tonemalerier. Og Reidar Mjølén mener således, at «En av hans betydeligste verker er den malende og vakre mannsangkomposisjon «Nordland» til tekst av Knut Hamsun fra 1913». Denne komposisjon ble med stor suksess oppført i Oslo ved 100-års jubileet i 1914. An-derssen komponerte ellers sanger for manns-kor til dikt av Per Sivle, Gabriel Scott, Collett Vogt, Jonas Lie m. fl. Anderssen høstet stor anerkjennelse her i landet som i flere andre land. Han var født i Beiarn i Salten og døde i Bodø i 1937, 61 år gammel.

Tromsøværingen Adolf Thomson var også organist, og en fremragende musikkutøver og ikke ubetydelig komponist. Best kjent kan det være at hans navn er som skåperen av den vidunderlige melodien til Elias Blix: «Aa eg veit meg eit land», som fremfor noen annen sang er hele Nord-Norges «nasjonalsang» og

på alle måter elsket og æret av våre utflyttede landsmenn i Amerika, og sikkert også ellers ute i den vide verden hvor det lever nordmenn.

Adolf Thomson har ellers komponert en rekke verker av forskjellig slags — og fikk øve stor og avgjørende innflytelse på det musikal-ske liv og miljø der han fikk øve sin interes-serte gjerning.

— — —
Musikkløytnant Alfred Evensen fra Tromsø skal også huskes ved denne anledning. Han virket blant annet som kordirigent og har selv komponert endel meget gode ting for manns-kor og endel norske danser.

Den 17. aug. 1953 ble det i Harstad avsløret en minnestein over Alfred Evensen.

En annen Tromsøværing er Christian Wid-ding-Ingebrichtsén, som ennå er ganske ung, men allerede har flere utmerkede komposisjo-ner å vise hen til.

Jeg vil avslutte denne mer spredte oversik-ten over nord-norsk musikk med å nevne Gott-fred Pedersen. Jeg husker ham meget godt fra første gang jeg traff ham i 1936. Det var i Kirkenes. En fremstående mann der oppe feiret en familiebegivenhet og hadde latt til-kalle den unge musiker, for at han kunne underholde gjestene. I den trolske lyse som-mernatten satt han ved klaveret. Det ble en så merkelig stemning i oss og omkring oss etter-som han spilte. Jeg syntes å forstå, at han hadde det vanskelig på forskjellig vis, og hus-ker jeg ikke rent feil, var hans helbred alt annet enn god.

Høsten 1938 ga så den unge Finnmarkingen Gottfred Pedersen sin debutkonsert i Oslo som pianist og vant anerkjennelse for sin høyt oppdrevne teknikk og sitt lovende musikalske talent. «Men det er som komponist hans navn vil bevares i norsk tonekunst» skriver Reidar Mjølén. Pedersen døde ved juletid 1941 bare 30 år gammel. En stiller seg selv det spørsmål hva kunne vel ikke dette lovende talent ha drevet det til, om han hadde fått leve.

Om ham skrev den unge komponist Knut Nystedt i «Norsk Musikk-liv» blant annet: «I hans komposisjoner møter vi en personlighet med et så mandig tonespråk at man må be-klage, hans jordiske bane skulle bli så kort. Hans stil har en Haydn-sk klarhet, og fra et rikt oppkomme strømmes hans melodier frem og bærer bud fra Finnmarks natur og folke-liv».

Gottfred Pedersen etterlot seg flere sanger, korkomposisjoner, en konsert for klaver og kammerorkester m. m. Det var hans hensikt å stå frem som komponist med en egen kompo-sisjonsaften i Oslo, men så kom døden og inn-hentet ham.

Det kunne være fristende også å komme nærmere inn på de religiøse folketonen, men jeg våger det ikke for plassens skyld, men det må nevnes at det også i Nord-Norge finnes be-tydelige oppkommer på dette felt. Jeg må imidlertid få nevne Lorentz Grav, dette be-

skjedne og fine mennesket. David Monrad Johansen skriver om ham: «Da Catharinus Elling første gang kom til Mosjøen, traff han nede på dampskipskaaien en mann som han ga seg i prat med, og som han også spurte ut om det var noen som sang gamle religiøse eller gudelige sanger. Mannen var Lorentz Grav, og samvittighetsfull som han var, viste han Elling til Andreas Sletten, en gudfryktig mann som var en av de ledende på bedehuset. Men Elling forstod fort han var kommet til gal adresse, og først på mange omveier fant han den rette kilde, nemlig Lorentz Grav selv.

Nå er også han død, flere og åtti år gammed, og hans sønn forteller meg at han like inn i døden lå og sang sine kjære gamle salmer. Og kjenner man noen av dem, kan man vel forstå at disse musikalske skatter kan være til både trøst og styrke for sjelen, når den skal forlate dette jordiske liv».

— — — —

Det eventyr som heter nord-norsk malerkunst rummer så meget av dette nærsagt oversanselige, av mystikk, av nerve og temperament, fantasi og dramatikk, at en blir stående der betatt i sinn og sanser.

Professor Søren Onsager ga en gang et så rammende, levende og riktig uttrykk for dette, at jeg tillater meg å gjengi noe av det. «La oss tenke oss landet der oppe sett i fugleperspektiv: en uendelig forrevet kyst, en skumhvit brem som skiller hav og land — en kyst i evig og ilter strid mot dette utrettelige havet — utenfor, et mylder av øyer og skjær, av fiskevær, skuter og båter i fart, glitter langs strendene, blink av sølv i garnene, over det hele et snøhvitt dryss av fugl, — liv, liv overalt! Og innenfor, de mektige, forrevne fjellindene, roligere: myrer, frodig skog, ensomme blanke sjøer og elver, og lenger inneret viddene, de uendelige tungsindige viddene. Her siger reinhjordene fram — sakte, bølgende. Her spretter fisken i sjø og elv — fossedur. Overalt skjønnhet, maleri, komposisjon!

I denne natur har en maler noe å fortelle, først og fremst da om havet, det harde og brutale, det milde og smilende havet; sommerdager med havblikk og hvilende fugleflokker langt utover til synsranden, eller i sjørøkk, med død og fordervelse og sjøsprøytenes gys innover stueveggen, og om fiskernes stolte kamp på liv og død for levebrødet.

Her i vintermørket, mens sagn og myter fortelles, lurer mystikken og drømmeriet på det anspente menneskesinn, her er grobunn for religiøse anfølelser, mens stormene tordner utenfor og truer med nød og død».

Riktigere og bedre kan det vel ikke sies, og enhver som selv har fått oppleve noe av dette — også i sitt eget sinn, vet hvor sant og riktig det er på alle måter. Og ut av dette, av denne skiftende natur og denne kamp for tilværelsen måtte det nødvendigvis utkrystallisere seg fantasifulle, storslagne og frodige malertalenter.

Når sannheten skal sies, har hver av disse malerne som er kommet fra disse trakter, krav på en fyldig og varmhjertet omtale, ikke minst fordi deres kunst er så ekte, så innefra inspirert og skapt. Her kan det imidlertid bare gis et «glimt», hverken mer eller mindre.

Det vil sikkert forbause de aller fleste, at det ut av den nord-norske grobunn er fremstått malere, som ikke minst har maktet å befestet en solid og høyt anerkjent posisjon ute i den store verden med representasjoner i noen av de aller fornemste og mest kjente gallerier og kunstmuseer, og det uten å være tilsvarende representert — eller ikke på noen måte representert i noe norsk galleri.

Jeg vil gjerne ha nevnt, at den rekkefølge jeg måtte komme til å nevne de enkelte i, ikke betyr noen gradering eller klassifisering, men tar dem for meg som det måtte falle seg.

Jeg vil også måtte understreke at den omtale jeg i det etterfølgende kommer til å gi, ikke er ment som noen helt utførlig omtale av malertalenter fra Hålogaland. Dertil er kildene for ufullstendige og på andre måter mangelfulle. Jeg har valgt å omtale endel fra eldre og nyere tid og av den oppvoksende malergenerasjon. Jeg er fullt klar over at noen kan bli glemt, og det ville gjøre meg meget ondt om jeg av ovenfor nevnte grunn skulle komme til å gjøre noen urett. Ingen fortjener det, derfor vil jeg og dette tidsskrift være meget takknemlig om eventuelle ufullstendigheter kunne bli supplert. La oss derfor høre utførlig fra den som måtte sitte inne med materiale av interesse. Det skal bli tatt inn senere.

Jeg begynner derfor med Frøidis Haavards-holm, som er født i Tromsø. Hun regnes for vårt lands største dekorative kunstnerinne. Hun forlot riktignok Nord-Norge som barn, men det hersker ingen tvil i hennes sjel, påstår Søren Onsager, om at avstamningen, moren var nordfra, og det at hun tilbragte barneårene der oppe, har hatt stor betydning for hennes kunst.

En av disse mange som også er verd å minnes, av mange grunner, er Michalof Wigdehl, født i Gildeskål i 1857, død 1921. Han er på så mange måter typisk for det jeg har forsøkt å få frem i innledningen til denne artikkel, denne merkelige blanding av og samspill mellom ånd og materie, i mer overført betydning. Også Wigdehl fikk prøve det harde livet som fisker, han rodde Lofotfisket i mange år og begynte først å male da han var 45 år gammel og etter først å ha gjennomgått Kongens Garder i Stockholm. Det var i 90-årene han begynte på «Tegneskolen» i Kristiania, den nåværende Kunst- og Håndverksskolen. Deretter kom han til Harriet Backers malerskole, for så endelig å komme seg ut i verden med stipendium. Han gikk en stund på Krøyer og Tuxens malerskole i København. Professor Søren Onsager skriver således om ham: Sammen med gode og talentfulle malervenner utviklet han seg her

forbausende lett — var fyr og flamme overfor alle nye foreteelser i kunsten, arbeidet med liv og lyst og var den yngste av oss alle tross sine mange år. Når jeg i vår merkverdige kunsthistorie leser: «Wigdehl var og ble en dilletant i malerkunsten» forbauser det meg ikke. Wigdehl var nemlig en fullblods maler, og flere av de ting han skapte må regnes blant det beste og fineste i vår kunst. De beste malte han i Jølster hos sin venn Nikolai Astrup, men også flere av Nordlandsbilledene er meget gode — de ånder en egen skjær og fin poesi og røper Wigdehls fromme barnesinn. Det verserer ennå mange pussige historier om Wigdehl. Han var en oppriktig troende, men tok seg likevel av og til en dram eller to. En gang i Paris kom han helt gjennomvåt oppover en av de store gater. En kamerat kom ham imøte og spurte forferdet hva som hadde hendt. «Jo, æ ska sei som de e — æ ha dotte i Tæmsen», svarte Wigdehl med et underfundig smil.

En banebryter på mange måter, var samekunstneren John Andreas Savio, født 1902, død i 1938. Etter min mening var ikke Savio bare en stor kunstner, han kom også til å bli noe mer, nemlig en vekker for sitt eget folk, same — om dets iboende kraft, likesom han åpnnet manges øyne for det samiske folks særpreg og de forhold det lever under. I den korte tid han fikk leve tryllet han frem en samling kunstverker, som på mange måter røper en av de eien-dommeligste kunstnerbegavelser vårt land har hatt.

En omstridt malerpersonlighet er Einar Berger, født i Finnkroken på Renøy 1890. Søren Onsager skriver om ham: «Einar Bergers maleri er tydelig nok, hans billeders fortrinn og mangler ligger klart i dagen — en ser straks at han i høy grad eier intuisjon, nerve, dramatisk skaperkraft, dertil fantasi og fortellerevne, ting som storparten av våre malere aldeles mangler. Han komponerer også sine bilder godt. Dette er jo store ting, og de fleste ville kanskje si at det ernok, men malerkunsten krever adskillig mer, en må ha «både i pose og sekk». Bergers farge er således altfor tynn, ufølt, uorganisk og ubearbeidet og mangler oftest all skjønnhet og finhet — og hans form er tilfeldig, sjasket og altfor lettvin. Det hele nærmer seg i faretruende grad kulissemalerier. Men så kommer det merkelige! at en tross dette blir stående tryllebundet foran disse billedene, for her nemlig er et usedvanlig moment kommet til: den intense selvopplevelse. En merker det er ramme alvor i disse Bergers dramaer. — — — Og ett må vel alle være enige i: en merkelig foreteelse er Einar Berger. Hvor underlig at en alminnelig fisker eller fiskehandler, uten å ha lært noe som helst om kunst, plutselig begynner å male som han gjør — rett ut av fantasien. I sitt slags er dette naturtalent en mester.»

Maleren Ola Abrahamsson, født 1883. Abrahamsson skal være født i Stavanger, men kom

meget tidlig til Harstad. Søren Onsager hevder at han er en av våre beste malere, artist på sin hals. Han har malt mange gode ting, såvel fra Harstad som fra Svolvær: Onsager mener Abrahamsson er best i sine små studier og bilder, her har han en fin farge og er ofte elegant i handlaget. Abrahamsson fører ellers en meget god penn. Han er representert i Nasjonalgalleriet og i flere kunstgallerier ellers i Norge og i Gävle museum. Som en kuriositet kan nevnes, at han også har rodd Lofotfisket. Æresmedlem av Bodø Kunstforening.

Jardar Lunde er født i 1909. Også han er av fullgod fiskerslekt. Bestefaren var således høvedsmann på en fembøring. Istedfor å begynne på folkehøgskole dro Lunde til sjøs og reiste viden om i verden, — før han etter hjemkomsten begynte å male i 1932. Han kom inn på Akademiet i Oslo. Jardar Lunde står midt oppe i en løfterik utvikling. Han har flere ganger gjort seg bemerket på «Staten», likesom hans separatutstilling i 1938 i Oslo vakte fortjent oppmerksomhet. 22. juni 1952 ble det avduket et stort freskomaleri av Lunde i Gjøvik bys nye rådhus. Det er på ca. 20 kvadratmeter og skildrer byens utvikling. Kritikken av dette arbeide var meget anerkjennende. Jardar Lunde har også hatt utsmykningen av fondveggen i formannskapssalen i Harstad nye Rådhus. Innviet i forbindelse med 50-års jubileet 1953.

Thorolf Holmboe, født på Helgeland i 1866, død 1938, er en av de eldre nordlandsmalerne som er best kjent. Han var elev av Gude i Berlin og av Middelthun i Kristiania, senere i Paris hos Cormon. Holmboe var en av våre populære malere og ble kjøpt av et stort og takknemlig publikum. Han finnes rundt om i de hundrer hjem. Holmboe er representert i Nasjonalgalleriet.

Vår mest kjente og skattede dyremaler Karl Uchermann er født i Lofoten i 1855. Han kom som ung til Sogn hvor faren var prest. Såvidt vites har han ikke malt noe fra Nordland. Han er representert i Nasjonalgalleriet med det berømte «Flamsk hundespand», malt 1880 og «Fienden kommer», overlegent dyktig malt og fortalt.

Når jeg nevner maleren Peder Balke, født på Helgøya i Hedmark. Så kommer det av at han vel var en av de første malere som hentet sine motiver fra Finnmark. Den mektige og øde naturen grep Balke slik, at han måtte male den. Naturen der oppe må ha vært en uanet verden for ham, derfor kom den til å virke så sterkt og besettende.

Det synes å ha vært delte meninger om meget av det han skapte, men likefullt har f. eks. British Museum i London et maleri av ham. Det heter «Hærmenn». Det har vakt stor oppmerksomhet og høstet meget anerkjennelse på autoritativt europeisk hold, etter hva det påstås. Det skal nevnes, at Balke hadde en utpreket og hjertevarm sosial rettferdighetssans,

som skulle komme til å koste ham meget, i det det kjøpesterke publikum etterhvert kom til å ta avstand fra ham av den grunn. Særlig lå boligproblemet ham sterkt på hjertet, han ønsket nemlig at den arbeidende befolkning burde ha krav på bedre boliger. Det var den gang, meget er heldigvis anderledes idag. Han bygde således det kjente «Balkeby» som kostet ham meget og svekket hans økonomi. Balke døde i Kristiania i 1887.

Den kjente og viden berømte Adelsten Normann, født i Bodø i 1848, deltok i utstillinger over hele verden og hans bilder er innkjøpt av en rekke av verdens mest kjente gallerier, blant andre i Berlin, Dresden, Düsseldorf, Barmen, Breslau, Chemnitz, Stockholm, Glasgow, Paris, Turin, Prag, Budapest. Helt i Australia er han representert. Han fikk i årenes løp flere store utmerkelser og gullmedaljer på internasjonale utstillinger. Om vinteren bodde han i utlandet, men når sommeren kom, stevnet han nordover.

Normann var blant annet en av stifterne av Den Skandinaviske Klubb i Berlin, og han skal ikke minst huskes for, at han var en av de få som gikk i bresjen for Edvard Munch, da denne skulle ha sin første utstilling i Berlin, hvor han la grunnlaget for sin verdensberømmelse.

Såvidt vites, er ikke Adelsten Normann representert i noe norsk galleri. Han var dekorert med en rekke utenlandske utmerkelser — og fikk, merkelig nok, St. Olavs Ordenen, som påskjønnelse for at han med sin kunst hadde gjort sitt land kjent ute i verden. Normann satte særlig pris på denne utmerkelse. Han døde i Norge i 1918.

Gunnar Berg ble født i Svolvær 1863 og døde i Berlin i 1893. Han kom tidlig på folkemunde, i beste forstand, som den store maleren i Svolvær. Noen hadde hørt fortelle om ham, andre hadde sett hans bilder og noen mente de hadde sett ham male. Han begynte å trenge seg inn i deres daglige liv, for han malte deres båter og fartøyer o. s. v. Han fikk sin utdanning i Tyskland. Han var således to år ved Akademiet i Düsseldorf. Einar Berger påstår det er feil når det i et norsk leksikon står at Gunnar Berg var elev av Otto Sinding. Da Gunnar Berg traff Sinding i Berlin, var han allerede en moden kunstner. Etter å ha vært mange år hjemme i Norge, reiste han til Tyskland og arrangerte en utstilling i Berlin, som vakte meget stor oppmerksomhet. Hans motiver var noe helt nytt, og at de var fra Lofoten, med den storslagne natur virket sterkt. Han tok veien hjem over Kristiania og arrangerte også der en utstilling og høstet megen anerkjennelse. Senere foretok han årlige reiser til Berlin og Paris. Hans vel mest berømte motiv er «Trollfjordslaget» Gunnar Bergs forhold til kunstlivet i Norge var visstnok ikke det beste, det ble bare med den ene utstillingen i lan-

dets hovedstad. Han solgte bilder både i Tyskland, England og Amerika.

Professor Axel Revold er født i Ålesund 1887, men kom til Narvik og ble bosatt der allerede i 1900 — ca. 1908. Senere hen var han nesten hver sommer og også enkelte vintre nordpå. Professor Revold har malt en rekke kjente bilder bl. a. fra Lofoten, Hamarøy, Troms og andre steder.

I Nasjonalgalleriet henger hans maleri «Fiskerflåten drar ut», malt i 1935. Han har ellers laget en rekke monumentale arbeider. Nevnes skal også hans dekorasjon på S/S «Oslofjord», bygget over motiver fra Hamsuns «Pan».

Axel Revold var professor ved Statens Kunstakademi 1925—41, 1945—46.

Maleren Ole Juul ble født i Kabelvåg i 1852. Den ofte harde og mektige naturen derute ved havet — med nordvesten som et mektig orgelbrus, eller den lyse sommernattens trolske uvirkelighet, måtte nødvendigvis sette sitt avgjørende preg på et følsomt sinn. I disse omgivelser vokste Ole Juul opp. Han var uten tvil en begavet kunstner, men livet farte ikke akkurat forståelsesfullt frem mot ham og han måtte døye den forsmedelse, som det måtte være for en maler, å gripe til fotografiapparatet, for å skaffe seg det nødvendige til livets opphold. Han bodde de senere år på Ørlandet utenfor Trondheim. Han døde i 1923, men det finnes ennå dem som husker ham og forstår å vurdere hans kunst.

Nanna Kiønig-Holm, var født og oppvokst i Saltdalen i Nordland. Her fikk hun oppleve den veldige naturen som ga henne trangten til i farger å gjengi noe av det hun opplevet i sitt sinn. Da hun kom til hovedstaden ble hun elev hos Harriet Backer. Senere kom hun inn ved Akademiet og var videre på Carl Wilhelmsens malerskole i Stockholm. Hun er en betydelig kunstnerinne, som også har solgt sine malerier i utlandet.

Alf Strømstad er født i Lødingen i 1892. Han er egentlig utdannet som diplomingeniør fra Trondheim og reiste til New York i 1924 som elektroingeniør. Helt fra sine guttedager hadde han stor interesse for maling og tegning. Da han en tid var ansatt som meteorolog ved en stasjon i Alta, benyttet han ledige stunder til å tegne. Han besøkte forskjellige malerskoler i New York og han gjorde hurtige fremskritt som maler. I 1933 fikk han antatt sine tre første bilder på The Independents i Grand Central Palace. I 1938 deltok han med to bilder i Contemporary Arts Gallery i New York. Det deltok tusen malere med to bilder hver. Strømsteds bilder vakte direktørens oppmerksomhet og han fikk innbydelse til å holde en utstilling i New York kommunes berømte utstillingssalong. Han fikk ved dette høve en utmerket presse i såvel franske som amerikanske og norske aviser. Da noen av hans bilder kom til Norge ble de ikke godt mottatt.

FOR FANGST, FISKE, NAVIGASJON, HYDROGRAFI

KELVIN HUGES EKKOLODD

MS 24 Fishmaster med eller uten katodeskjerm

MS 22 Fish Finder for mindre fartøyer og lettbåter

MS 21 For handelsfartøyer

Kelvin Hughes radar type 2 C med maks. avstand

50 n. mil Spesialbygget for arktisk og antarktisk fart.

FORØVRIG LEVERER VI ALT I INSTRUMENTER
OG UTSTYR

Ingeniørforretningen **ATLAS** A/s

Sentralb. 42 71 61

OSLO

Ø. Vollgt. 7

Borchs Elektrodiesel A.S

Sjøgt. 9 — Telefon 1272 — Tromsø

Postboks 144

Elektroteknisk verksted — Bilelektrisk verksted

HUGHES EKKOLODD — BOSCH LYSANLEGG — STENTOR
RADIOTELEFONISENDERE — AGGREGATER — BATTERIER

Alt belysningsutstyr til bil og båt. — En gros — En detalj

Søsterfirma av B. Simonsen, Breivoll

Av kjente malere ellers har vi E. Ulving, født på Vega i Helgeland i 1863. Ulving begynte på Knut Bergliens malerskole i Kristiania i 1883. To år senere dro han til München og studerte to år hos professorene Hein og Smith. Senere var han i Paris hos Bougureau. Ulving foretok siden flere studiereiser i Tyskland, Italia og Frankrike. Det er dem som mener, at Ulvings beste periode som maler var den da han malte fra Nordland. I disse billedene oppnådde han den fulle ekthet. Han malte ellers portretter, stilleben, stemninger og seilaser. Han har dessuten malt altertavlen i Brønnøy kirke.

Fra Harstad kommer Fritz Mach Kramer, hvor han ble født omkring 1910. Kramer har også gått på Kunst- og Håndverksskolen i Oslo og på Akademiet. Han er uten tvil en begavet maler, med et betydelig talent.

Normann Bakkehaug er født i Amerika, men kom som barn til Troms. Det var sogneprest Devold, som den gang var prest i Tromsøysund som oppdaget guttens evner og anlegg og ved viss hjelp Bakkehaug kom sydover til Oslo, hvor han gikk den kjente vegen om Kunst- og Håndverksskolen til Akademiet.

Han tvilte i sin tid sterkt på hva det var han egentlig skulle bli, maler eller billedhugger. Han valgte malerkunsten. Han la tydelig for dagen at han interesserte seg sterkt for kirkekunsten. En studiereise til Paris ga ham rike impulser. Han har også malt en rekke portretter. Bakkehaug ble ikke uten påvirkning av de moderne strømninger i tidens malerkunst, men dette har ikke hindret ham i å utføre vakre kirkeutsmykninger i Tromsøysund og Kongsvinger kirker. Bakkehaug var på mange måter en rikt utrustet kunstner. Han døde i 1936.

Av andre betydelige malertalenter vil jeg nevne Conrad Selmyr, født på Senja. Nitten år gammel reiste han til Wien og studerte hos marinemaleren Louis Verbaeckhoven. Derfra reiste han til Hamburg til professor Luthe-roth. Videre var han i Paris i flere år. Han har vært på bøffeljakt i Sør-Amerika og på kaktus-samling i Australia. Reist over Saharaørkenen i fly og landet i Johannesburg hvor han holdt utstilling. Han har levet blant skjønne piker på Hawaii, spist med pinner i Tokio, klipt pisker av kineserne i Peiping, drukket vodka i Peters-burg og malt tyrefektninger i Spania og pådratt seg malaria i India, påstår Einar Ber-ger.

Selmyr fikk gullmedalje på sin første utstil-ling i Bryssel. Han skriver også noveller m. m.

Hjalmar Pedersøn er født i Maursund i Troms i 1892. I tyveårsalderen dro han til ho-vedstaden og var i mange år elev hos Chr. Krohg. Etterpå dro han nordover og slo seg ned i Tana. Her malte han mange vakre bille-der med tydelig påvirkning fra den vakre natu-ren deroppe. Men så måtte han, etter flere års opphold deroppe, ut igjen og denne gangen gikk turen til Paris. Han har holdt en rekke

utstillinger rundt om i vårt land. Men naturen i Tana trakk ham alltid tilbake.

Kunstmaler Alf Gabriel Hartmann døde 7. juli 1953, henved 47 år gammel. Hartmann var født i Brønnøysund, gjennomgikk Statens Håndverk- og Kunstindustriskole og senere Statens Kunstakademi under Axel Revold og Georg Jacobsen. Hartmann debuterte på Sta-tens kunstutstilling 1934, han har hatt J. Fin-nes og A. C. Houens legat. I 1937 foretok han en studietur til Paris.

Hans talent var egenartet med lett opppris-sing av linjene og fint avtonte farver, som gjorde seg ypperlig, særlig i småbilder. De hadde en charmerende tender gratie med fin sans for farvene. Hartmann var en kresen ko-lorist med tendens i retning av det delikate, hvilket i større bilder ofte kunne virke litt spedt.

Hartmann hadde separatutstilling i Kunst-nerforbundet 1939 og i Galleri Per 1942. Han deltok i Nasjonalgalleriets retrospektive ut-stilling i 1940 samt på Statens Kunstutstilling. I 1949 vant han i den endelige konkurranse om utsmykningen av trappehallen på «Oslo-fjord».

Malerinnen og journalisten Elise Danielsen er født i Balangen i Ofoten. Hun kom inn på Harriet Backers malerskole og senere på Aka-demiet hos Halfdan Strøm og Chr. Krohg. Hun fikk i denne tiden enkedronning Josephines stipendium. Ved siden av sin malerkunst har hun dyrket journalistikken med adskillig held. Elise Danielsen er en særpreget og begavet personlighet.

Kjeld Langfeldt, Svolvær, f. 1890. Utdannet fra Statens Håndverks- og Kunstindustriskole. Studiereiser i Tyskland, Holland, Frankrike. Deltatt flere ganger på Statens Høstutstillin-ger og i kollektive utstillinger, samt i Sverige. Langfeldt utstilte også på «Staten» i 1952 og på Nord-norske Kunstutstilling i Bodø okto-ber/november 1952.

Ragnhild Kaarbø, fra Harstad, er også en talentfull kunstner. Hun har holdt utstillin-ger flere steder og høstet anerkjennelse.

Peder Wangsvik, født i Tromsø, men vokst opp i Svolvær, er en særpreget personlighet. Som både dyrker malerkunsten og skrivekun-sten. De som kjenner ham personlig er fulle av lovord om ham og er fulle av respekt også for hans store sosiale rettferdighetssans. Han er noe av tenkeren og grubleren, som gjerne fo-retrekker ensomheten. Han er en særpreget personlighet og kunstner.

Eirik Rasmussen er født i Ålesund, men vok-ste opp i Bodø. Også han har fått sitt kunst-neriske stempel av den nord-norske naturen. Elev av professor Jean Heiberg. Deltok på «Staten», i Kunstforeninger i Oslo, Tromsø, Ålesund og sist i Bodø 1952.

Atle Urdal er ennå en ganske ung maler, født i Tromsø. Han har blant annet gjennom-gått Kunst- og Håndverksskolen i Oslo.

Til kjøpmenn, farvehandlere, samvirkelag og malermestre!

Er De oppmerksom på min etterspurte LINUT MALEROLJE, fremstillet på fiskeoljebasis, kokt og spesialbehandlet, tilsatt de beste tørremidler, ferdig til bruk. Tørker på kort tid, blir hard — klebefri og slitesterk. I det værharde Nord-Norge har denne oljen vist seg å være den absolutt beste til all utendørs maling. På grunn av rasjonell produksjon og direkte råstoffinnkjøp kan oljen leveres for kun kr. 1,95 pr. l. Forhandlere og malermestre grossistpris. Leveres på 25, 50, 75 liters solide kanner (galv. jern med van Leer-forskruing), samt på 115 og 200 liters jerndrums. Emballasjen er inkludert i prisen. Grunnet meget rimelig avtale regelmessige ukentlige leilighetsfrakter blir det billigere å ta Deres forsendelser direkte fra Tromsø enn ved opprettelse av lager et sted sydpå — som foreslått av enkelte — da ekstra omlastningsutgifter unngåes. Garanti og veiledning for riktig bruk følger hver forsendelse påtrykt emballasjen, samt pr. post.

De anvendte råstoffer og oljetappingen står under stadig kontroll av kjemiingeniør Viggo Næsvolds kjemiske laboratorium, Tromsø.

Gårdbrukere — Huseiere — Hytteiere

Hvis Deres kjøpmann ikke fører LINUT MALEROLJE så send Deres ordre direkte hit. Skriv (et brevkort er godt nok, det går flypost hver dag), ring eller telegrafer. Ukjente helst etterkrav.

EGIL KJÆR

OLJEFABRIKK

TROMSØ

Telefoner: Kontoret 1320. Privat 653. Telegramadresse: Kjærfisk

SVOLVÆR

Telefoner: 310 - 320 - 206 - 624. Telegramadresse: Megler

ISHAVSUTRUSTNING

Fiskeredsaker og bruk

av alle sorter samt alt i

Utstyr til Deres fartøy

leveres best og billigst fra

J. A. KILLEGREEN & SØN

TROMSØ

Telegramadresse: Killengreens, Tromsø — Telefoner: 175 og 50

Jasper Alexandersen var fra Hammerfest. Han døde i Oslo i 1941. Han hentet særlig sine motiver fra samenes liv og fra Bosekopmarkedet. Han skrev endel noveller m. m. med motiver fra Nord-Norge. Da døden så tidlig rev ham bort, er det ikke godt å si hva han kunne ha drevet det til videre, som maler og skribent.

Videre vil jeg nevne Hans Håkøy fra Tromsøysund. Han holdt for noen år siden en utstilling hos Blomqvist i Oslo. Det var akvareller. Håkøy har bodd endel år i København, men hver sommer trekker han nordover.

Trygve Fleischer er født og oppvokset i Hammerfest. Hva han kommer til å drive det til, vil tiden vise. Talentet er der.

Maleren Sverre Mach er fra Tromsø. Han henter sine motiver fra hjemstavnen.

Edvarda Lie er født i Narvik. Hun har blant annet fått sin utdannelse ved Kunst og Håndverksskolen i Oslo. Hun har holdt utstilling blant annet hos Blomqvist i Oslo og er meget godt kjent som illustratør fra den illustrerte presse m. m. Hun har sin sterkt personlige stil.

Særpregede talenter er bl. a. Olav Andreassen, Oscar Bodøgaard, Einar Dahl, Elvar Valberg, Peder Wilhelm Lie, Erik Heintz, elev av Ola Abrahamsson. Studiereiser i Frankrike, Spania, Portugal og Italia. Odd Helmersen må nevnes. Idar Ingebrigtsen, f. 1907, elev fra Otto Skölds Målarskole, Stockholm, Kunstakademiet i København, Arne Linder-Olsen, f. 1911. Kunst og Håndverksskolen, Kunstakademiet. Deltatt på «Staten». Har malt altertavlen i Ankenes kirke. Hans Nordeng, Kunst- og Håndverksskolen. «Staten». To bilder på Utstillingen i Bodø 1952.

Jeg nevner videre maleren Løvholt fra Narvik. Herman Bendixen fra Reine i Lofoten er ennå en ung mann. Tegneren Jens R. Nilssen er fra Lofoten og kjent som illustratør til ukepressen, videre tegneren Julius Forsaa. Fru Bull Thelmann fra Narvik er bosatt i New York. Hun dyrker malerkunsten og har holdt flere utstillinger der. Odd Harong er grafiker, født i Kirkenes. Hans produksjon bærer preg av stor interesse for samenes liv. Odd Arneng er også fra Kirkenes, født i 1913. Han er egentlig utdannet som lærer, men trangen til å være kunstner har vært sterkest. Bernhard Blix er en ung maler fra Bodø, med lovende muligheter.

Et nytt talent med muligheter er Ruth Finvoll, som har gått på tegneskole i København.

Såvidt det har vært mulig for meg å bringe på det rene har det vært magert med billedhuggere i Nord-Norge. Jeg har funnet frem til Guttorm Pedersen, som er født i Tromsø i 1903. Etter endt skolegang begynte han å skjære i tre hos Bårdsen i Tromsø. Kom deretter inn på Trondhjems Fagskole i modellerklassen og deretter gikk turen til Kunst- og Håndverksskolen i Oslo, hvoretter han ble elev

hos professor Rasmussen på Akademiet. Senere ble han professor Rasmussens assistent, hvor han arbeidet med utkastet til Eidsvollsøylen. I mellomtiden utførte han tre figurer til Nidarosdomen. Pedersen har deltatt i flere store konkurranser og fikk bl. a. annen premie i konkurransen om Ankerbrua i Oslo. Han har utført en god del portrettbyster, har deltatt i utsmykning av bygninger m. m. Guttorm Pedersen er uten tvil en meget begavet kunstner.

G. A. Heggelund er født i Trondenes. Av verker fra hans hånd kan bl. a. nevnes det kjente monument av Petter Dass som ble reist på Alstadhaug i 1899. Han er også en betydelig keramikker. Michael August Røg var født i Kvefjord. Han levde sin meste tid i Frankrike. Han var en begavet portretjør, som særlig oppnådde stor berømmelse som medaljemaler. Han oppnådde å få tittelen som kongelig fransk medaljør. Røg døde i Paris i forrige århundre. Jacob Fjelde levde sin meste tid i Minneapolis, hvor han skapte en rekke offentlige monumenter og modellerte mange berømte personligheter. Han har også laget statuer av Ole Bull.

Når jeg har valgt å gi såvidt mange «glimt» fra og av de malere som har sin tilknytning til Nord-Norge, så er det med vilje, under den forutsetning, at nettopp denne form for kunstnerisk utøvelse, aldri i den grad når frem til det brede publikum, som f. eks. musikken og litteraturen. De blir som oftest bare de få som kommer til å oppnå noen nærmere kontakt med den enkelte kunstners produksjon.

— — — —

En omtale av den diktning, som fra den eldste tid og frem til idag, på den ene eller annen måte har sin rot i Nord-Norge, vil føre altfor langt ut på viddene. Så overveldende er det materiale som foreligger og så overveldende er den mangfoldighet og rikdom av skapte skikkelser, av drømmer og fantastier.

De strømmer på en og lever for ens indre øye alle disse eventyrskikkelsene, denne brogede mangfoldighet av levende mennesker og skjebner som rommes innen denne nordnorsk-inspirerte diktning.

Helt fra den eldste kjente diktning lever denne rikdom, for det er meget som tyder på, at det herligste av alle Edda-diktene «Våluspå» har funnet sitt endelige og særpregede uttrykk under Nord-Norges himmel. Dette kvadet som er makeløst i verdenslitteraturen. Vår historie viser oss navn som Hårek fra Tjøtta, Eyvind Skaldaspiller og mange flere. Eyvind er vel mest kjent for sitt kvad «Håkonarmål» ved Håkon den godes død.

Jeg nevner igjen Petter Dass, som vel på sin måte er blitt Nordlandsdikteren fremfor noen. Og hva har ikke en Jonas Lie, en Andreas Haukland, en Ole Tobias Olsen, en Bernt Lie, en Regine Normann, Sigmund Rein, Cora Sandel, Johan Bojer, Andreas Markusson,

Aldor M. Figenschow

TROMSØ

ASSORTERT KOLONIAL — SKIPSPROVIAN OG TOBAKKER M. M.

LEVERES NATT SOM DAG

Telefon 334

Otto Holms Sønner

Forsikringsselskapet Tor A/S, Tromsø.

Alt i assurance.

Campbell Andersen Enke A/S, Bergen.

Alt i fiskeredskaper.

Norsk Brændselsolje A/S, Tromsø.

Leverer olje natt og dag.

Ordner Arktiske ekspedisjoner.

FANGST & FISKE
MEGLERFORRETNING
KYSTBEFRAKTNING

Telegramadresse: Fraktholm

Telefoner:

Rikstelefonen 471

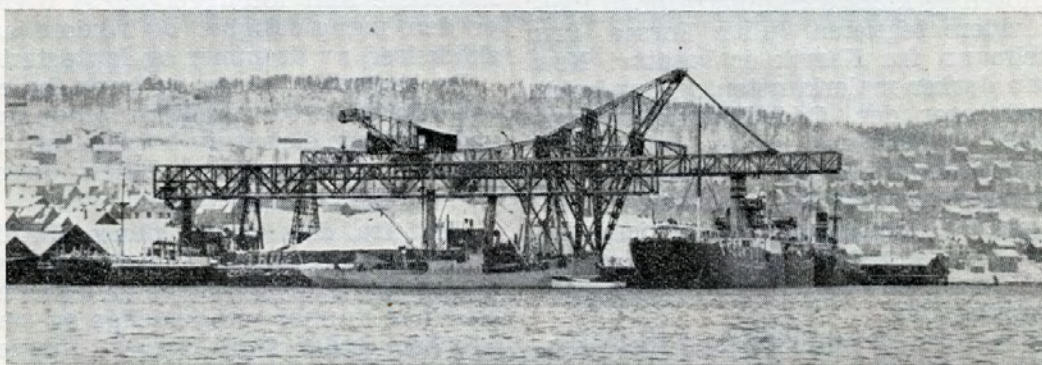
Byen 717

Befrakteren 717

Astrup Holm privat .. 636

Øivind Holm » .. 371

A.S. TROMSØ BUNKERDEPOT TROMSØ

Vi er leverandører av kull og salt til alle arktiske fangst og fiskeekspedisjoner.

Naturlig bunkringshavn for HVITEHAVS- og TRÅLERFLÅTEN

LEVERING HELE DØGNET. Telefoner 6 og 632. Telegr.adr.: BUNKERDEPOT

norsk-amerikaneren O. E. Rølvaag, og de mange andre maktet å skape, ut av den nordnorske inspirasjon.

Jeg nevner særlig Matti Aikio, både for hans diktnings skyld, men også for at han var den første og hittil eneste dikteren av ren samisk avstamning, som er trådt frem som dikter av virkelig format. Hans forfattergjerning har ikke minst hatt betydning for alle ved at han lot oss lære, forstå og kjenne sitt eget folk, urfolket deroppe, viddenes stolte nomader — samene.

På hver sin måte kommer de oss i møte, på hver sin måte har de noe å si oss, noe om det som denne ville og trolske naturen, med midnattsolnattens besettende lengsel innerst derinne, ga dem selv.

Jeg nevner videre Lars Hansen, som lot oss få oppleve fangstmennenes liv på nært hold. Og Carl Schøyen, hva har ikke han betydd for vår viten om folket og landet der nord. La meg likeså godt ta med de «rent unge», de fortjener det alle sammen, som f. eks. Alf Weltzin Aspelund, Aase Kristofersen, John Giæver, som foruten å være fangstmann og oppdager og forsker, har skrevet et par verdifulle skjønnlitterære bøker. Og Jul. Sundsvik, Hans Lind, Lars Berg, Einar Tverbak, Ole Bang, Sigurd Sivertsen, Jens Hagerup, Egil Rasmussen m. fl.

Men foran og over dem alle, som en evig lysende søyle står *Knut Hamsun*. Han som er selve Nordlandseventyret i norsk diktning. Og som ble en ener i verdenslitteraturen.

Men hva så med folket selv, levet det ikke noe i det, noe av drømmen, av mysteriene, av det fabelpregede. Sikkert. Det ga seg uttrykk i ordtak, sagn, viser og eventyr. Det måtte jo bli slik, under Nordlandsnattens vinterhimmel og de lyse, forgjettende sommernetter.

— — —

Som en avslutning, en konklusjon på denne mosaikk av store, mindre og små enheter av forskjellig art, på de forskjellige kunstneriske områder — kjente og ukjente — levende og døde — de vi husker og de som er mer eller mindre glemt — på det jeg her har forsøkt å få gitt et bilde av, ved de større eller mindre «glimt» vil jeg få gjengi litt fra mitt møte med den engelskfødte maleren Mr. Morse Rummel. Det var kort før den annen verdenskrig. Jeg var selv på en av mine reiser nordover. På hurtigruten ble jeg av kapteinen presentert for ham. Han var engelsk av fødsel, men fransk statsborger. Ved presentasjonen snakket vi begge engelsk, men det var ikke blitt så mange ordene av det — før han snakket «ækt» Tromsværing. Jeg ble med en gang nokså pinlig berørt, for jeg trodde meg faktisk, med en gang, tatt ved nesen. At det ble drevet gjøn med meg. At mannen ikke var mer engelsk enn jeg var norsk.

Men det skulle vise seg at mannen var engelsk nok. Da fortalte han, hvorledes dette var

hans 28. reise nordover, at hans frue som var svensk født, for mange år siden hadde oppfordret ham til å reise til Nord-Norge, for der å hente inspirasjon. Og så var han kommet til Tromsø, der ble han av en engelsk konsul anbefalt å reise inn i en av de mange fjordene. Og dette gjorde han. Han kom til et litet sted tilslutt. Selv kunne han bare engelsk, og der han kom var det ingen som kunne engelsk. Så var han kommet i kontakt med en fisker, som gjorde det forståelig for ham at han kunne få være hos ham i hans beskjedne hjem. De gjorde seg forståelige for hverandre med tegn og geberder. Maleren ble hele sommeren på stedet. Han kunne likesom ikke løsrive seg fra naturen og menneskene han lærte å kjenne. Og så ble det til, at han kom igjen og igjen. For hver gang ble det bedre med sproget og han lærte snart å snakke menneskenes egen dialekt.

Denne fiskeren ble som en far for ham og fiskerens beskjedne hjem, hans annet hjem. Denne gangen var det ikke akkurat for å male han var reist nordover. Han hadde fått telegram om at hans gamle venn var meget syk og at det kanskje ikke var så lenge igjen for ham å leve. Jeg husker så godt hvor blank han ble i øynene, mr. Morse Rummel, da han fortalte meg det.

Ved slutten av vår samtale nevnte han for meg siste gang han var kommet nordpå. Han hadde ikke skrevet noe om at han ville komme det året, men lengselen ble for stor for ham. Vel fremme i Tromsø syntes han imidlertid at han burde varsle sitt komme, så ikke overraskelsen ville bli for stor for den gamle fiskeren. Da han endelig fikk telefonforbindelse med sin gamle venn, og da han fikk høre hvorledes den gamles stemme ble tykk og varm da han sa hvem han var, «da gråt vi faktisk begge to», fortsatte maleren. «De skulle bare hørt, med hvilken varme han sa navnet mitt». «Er det virkelig dag, — er det virkelig deg».

Idet vi skulle ta avskjed med hverandre, hurtigruten nærmet seg kaien i Tromsø, maleren skulle i land og jeg skulle fortsette videre til Kirkenes, tok han min hånd og sa meg i øynene og sa: «Som De vil ha forstått har jeg alltid hvert vant til å omgås mennesker fra de høyeste kretser, i de fineste hjem og salonger, men overalt har jeg savnet nettopp denne fine hjertekulturen jeg har lært å kjenne gjennom min gamle venn og menneskene jeg gjennom årene har mødt her oppe. Det er en kultur som er noe langt mer enn fine manerer og det ytre ferniss. Det er en kultur som kommer innefra, fra selve hjertet. Derfor elsker jeg disse menneskene — og jeg vil De skal være klar over og glad ved å tilhøre en nasjon hvor slike mennesker hører hjemme».

Ja — så sa den engelskfødte maleren, som var blitt fransk statsborger og som til daglig vanket i de fineste kretser, i London og Paris

ODD BERG

TROMSØ

Telegramadresse: «Oddship»

SKIBSEKSPEDISJON, SKIBSMEGLER,
SPEDISJON, ASSURANSE,
REISEKONTOR

A/S Tromsø Bunkerdepot

Tromsø Kulkran A/S

A/S Finnmark Bunkerdepot,

Honningsvåg

Brd. Ingebrigtsen A.s

TROMSØ

KJØTTFORRETNING

og

PØLSEFABRIKK

Telefon 1425

Telegr.adr. «Brias»

BRØDRENE SÆBJØRNSSEN A/S

KVALSTASJON og SILDOLJEFABRIKK

Postadr.: Harøy — Telefon og Telegr.adr.: Steinshamna

Oslo-kontor: Borgenv. 28 — Tlf. 69 97 19

KVALOLJE

KVALKJØTT

KVALKJØTTMJØL

KVALBEINMJØL

KVALBARDER

SILDOLJE

SILDEMJØL

REVEFORMJØL

Brødrene Brunvoll

KVALSTASJON — FRYSERI OG KJØLELAGER

TROMSDALEN — TROMSØ

Hvalolje - Hvalkjøtt - Hvalmel - Hvalbarder - Spermolje - Ishavsrederi - Ishavsprodukter

TELEGRAMADRESSE: „KVALSTASJONEN“ - CODE: A.B.C. 5. ED - TELEFON: TROMSØ 1031 - 1067

Telefon: centr.b. 33 65 90

Thorolf Brunvoll

Telegramadresse: Capable

TORGATA 8 - OSLO

Er vårt klippfiskmarked i Spania i fare?

Er det overspent føleri eller en nøktern handelspolitisk vurdering som skal råde?

Vi har mottatt nedenstående artikkel, som vi tillater oss å gjengi i sin helhet, da den berører en sak, som er av stor økonomisk rekkevidde for vår fiskerinæring og spesielt for klippfiskesporten vår. — Vi skal senere komme tilbake til saken med våre kommentarer:

Det er en kjent sak at vår fiskerinæring har hatt en eksepsjonell utvikling under og etter siste krig.

Det var fisken som var vårt lands viktigste eksportvare eller rettere byttmiddel under krigen. Det var den som gjorde at vi ikke ble brødløse her i landet tross blokade og annen elendighet.

Vi kan også si at fisken var vår kanskje beste og påliteligste allierte, og den sviktet oss ikke i vår nød. Tvert imot søkte den inn til våre kyster i kanskje større mengder enn i fredelige tider. Og våre fiskere lot seg heller ikke skremme av blokade og okkupasjon. De gikk ut på feltene og hentet havets rikdom inn til frelse for land og folk. Vel, de tjente godt på det, og kunne kanskje for første gang være gjeldfrie og eie båter, redskaper og gårder. — Men det var ikke bare fiskerne som tjente penger, alle ledd innen næringen fikk sin fortjente og enkelte også ufortjente del av det store utbytte.

Årene etter krigen har også vært meget gode for næringen.

Enkelte har hevdet og med rette at våre myndigheter aktivt støttet av fiskerorganisasjonene har hindret en ennå sterkere ekspansjon, f. eks. ved ikke i større grad å utbygge trålfisket både på våre vanlige fiskefelter med småtrålere og med stor-trålere i internasjonalt farvann.

Spesielt er det uforståelig at våre myndigheter ikke øynet sjangsen, da tyskerne var satt ut av spillet. Tyskerne var jo en av de største trålfiskenasjoner, som drev i norske farvann. Da krigen var slutt lå hele det tyske marked åpent for andre, for man kunne ikke la den store tyske befolkning sulte ihjel.

Det er også en kjent sak at tyske skipsverft allerede i 1947/48 tilbød seg å bygge småskip — trålere til meget lave byggepriser for norske interesser. Hvorfor ble ikke denne sjangse utnyttet?

Grunnen til fiskerorganisasjonenes paniske skrekk for og motstand mot et utvidet trålfiske bunner i tanken på overproduksjon. Det var jo fiskerne som så å si på kroppen hadde fått føle overproduksjonen i årene omkring 1930 og etter første verdenskrig. Men selv om en slik tilbakeholdenhet er forståelig, kan man ikke komme til annet resul-

tat enn at de ansvarlige myndigheter bedømte helt feilaktig den økonomiske utvikling i verden etter siste krig, hva angår våre fiskeriers ekspansjonsmuligheter.

Når vi dertil lot følelsene dirigere vår handelspolitiske holdning til tyskerne, og det marked som vi møysommelig hadde opparbeid gjennom mange vanskelige år, må man uvilkårlig spørre seg selv om vårt land virkelig er så rikt, at vi kan la følelsene i den grad ta overhånd at vi helt ser bort fra en nøktern og virkelighetsnær handelspolitisk/økonomisk vurdering.

Det er en annen nasjon og dennes politiske styre, som vi i den grad har fått i vrangstrupen, at vi lar et møysommelig opparbeidet marked seile sin egen sjø. — Det gjelder Spania.

Klippfisken er som bekjent ved siden av tørrfisk vår eldste og største fiskeeksportartikkel. Og til tross for hermetikken og de frosne fiskeprodukters seiersgang og som ennå bare er i begynnelsen av sin utvikling, vil klippfisken i lange tider ha store markeder i spesielle deler av verden.

Vårt lands største markeder for dette produkt er som kjent Brasil, Argentina, Spania, Portugal, Italia. Det er også en kjent sak at Island, Færøyene og i det siste også Canada har bydd oss en meget skarp konkurranse og til dels også erobret store deler av markedene fra oss.

Hvordan har vi så varetatt vårt klippfiskmarked f. eks. i Spania. — Ja, vi har i den grad latt våre følelser overfor landets styre ta overhånd at vi i dag står meget svakt i vårt lands handelssamkvem med dette land som nok i dag står svakt økonomisk, men som har alle muligheter for å bli en økonomisk og politisk stormakt. Og hva vi enn har å utsette på landets styre, så kommer vi ikke bort fra at det har vist en nesten utrolig evne til selvstendig politikk tross alle vanskeligheter.

Situasjonen i dag er at våre konkurrenter etter hvert har fått større og større del av det spanske klippfiskmarked. Det er Norge som innførte klippfisken i Spania, og klippfisk og Norge er og har vært synonyme begreper der nede, men nå spiser spanierne færøysk og islandsk klippfisk og tror den kommer fra Norge.

Vår klippfiskeeksport foregår gjennom et eksportutvalg som ble opprettet under krigen og som har fortsatt sin virksomhet siden. På spansk side har det stått et importutvalg, som har stått som mot-

og andre store steder. Jeg har ikke noe å legge til og ikke noe å trekke fra.

Et praktisk resultat av dette møte med mageren Mr. Morse Rummel ble, at da jeg kom

tilbake til Oslo, fikk arrangert en utstilling for ham, hvor han aldri hadde stilt ut. Utstillingen ble åpnet av den britiske minister i Norge.

Arne Pauss Pauset.

taker og fordeler til de spanske grossister, som har måttet ta imot fisken når utvalget bestemte.

Nå har de spanske myndigheter etter hvert gått til en liberalisering av handelen, dvs. de private organisasjoner og firmaer får hånd om importen etter markedsbehov. Derfor har de spanske klippfiskgrossister forlangt at importutvalget skal oppheves. De forlanger at de norske eksportører skal selge gjennom agenter som tidligere og som Island og Færøyene gjør. Hvis de norske klippfiskeksportører ikke vil dette, blir norsk klippfisk boikottet i Spania. Og våre utenlandske konkurrenter står klar til å overta leveransene og markedet.

Vi håper våre myndigheter og klippfisknæringsfolk er klar over situasjonen.

Vi bygger store moderne klippfisktørkerier rundt om i landet, og kan således skaffe førsteklasses vare, men hva nytter det, når vi ikke kan skaffe avtakere. Vi vet også at et tapt marked er meget vanskelig å gjenerobre.

Jeg vil foreslå at det gjennomføres en storslått propaganda for norsk klippfisk i Spania. Denne propaganda kan naturligvis utføres som et fellesforetakende av eksportørene.

Dertil må så de norske eksportører gjennom sine agenter ta opp direkte kontakt med de spanske grossister.

Sørensens Møbel- og trevareindustri KIRKENES

Telegr.adr. INNBO

Telefon nr. 48

MODERNE REGULÆRBARE BUTIKKINNRED-
NINGER I MAHOGNY, EIK, ASK OG BØK

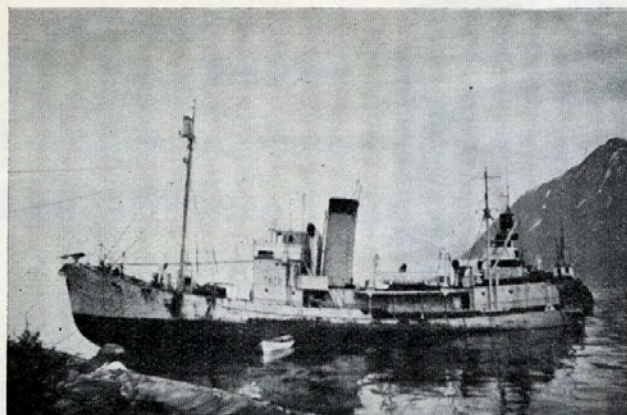
GLASSDISKER — GLASSMONTRE
INNHEENT FORSLAG

Kirkenes Snekkerifabrikk A.s

Disponent: H. BRATBAK

Telefon fabrikk 254, privat 289

Dører — Vinduer — Trapper — Innredninger

Bjergning av «Polarbris» 1949.

B/B «Busen»	750 hk
M/K «Havørnen I»	120 hk
M/K «Victor»	50 hk
M/K «Dua»	25 hk
M/K «Tott»	30 hk

Tromsø Slepe- & Bjergningsbåter

Innehaver: Alfr. S. Johansen

*Utfører bjergningsarbeider — dykkerarbeider og entreprenørarbeider
i forbindelse med dykkerarbeider. Levering av støpesand og gråmurstein*

Telegramadresse: «Slepebåt»

Telefoner: kontor 223 — «Busen» 1167 — privat 637 — kontorsjefen 1067

Tromsø Sundets Sparebank

TROMSØ

Kapital kr. 25 000 000.00

Eget fond kr. 1 000 000.00

Alle alminnelige bankforretninger

Gudmund P. Jægtvik

SALTING

HENGING

OG PAKKING AV FERSK FISK FOR EKSPORT

Telefon: Kontor 64, 349 Privat 190

Telegramadresse: Jægtvik

HONNINGSVÅG

Fra sommeren 1953

vil vårt anlegg være fullt utvidet og omfatter da

*FILETFABRIKK - FISKEMELFABRIKK - TITANANLEGG
FLAKISANLEGG*

A/S HAMMERFEST FISKEINDUSTRI OG

Telefoner:

Disponent . . . 274

Bolig 621

Ekspedisjon . . 662

FILETFABRIKK

Hammerfest

Telegramadresse:

«HEIDEXPORT»

A.s Finnmark Bunkerdepot

Honningsvåg

Selger:

KULL — KOKS — SALT — VANN

Mils oljer fra tank.

Kjøper:

VED VÅRT FISKEBRUK ALLE SORTER FISK

Telefon: 119 og 347

Telegr.adr.: Bunkerdepot.

**Statens
Forsøks- og Lærebruk for
Fiskebedriften i Finnmark**

V A R D Ø

Postadresse: Statens Fiskebruk

Telegramadresse: Statsbruket

Telefon 96

Kurser i fisketilvirkning

Produksjon av ferskfisk, filet, saltfisk,
tørrfisk, røkt fisk, tran

Joh. A. Jensen

Eksport av fisk og fiskeprodukter

Kjøper til stadighet alle sorter fisk
til ising, salting og hengning

Mottak døgnet rundt

Repr. Norsk Brændselolje A/S

**SOLAR - PETROL - BENSIN
SMØREOLJE - FETT**

Telegr.adr.: «Jensen Storbukt»
Telefon 105

STORBUKT — HONNINGSVAG

A/s VEGA

FISKEMELFABRIKK

Fabrikk og forretningskontor: VARDØ

Telegramadresse: V e g a. Telefon 241

Avdelingskontor Bergen

Telegramadresse : S y s t e m

Telefon 10030. Postboks nr. 8

Kanstad & Bye A/s

V A R D Ø

Telegramadr.: ANLIS

Telefon nr. 27

Fiskeriutstyr

Jernvarer

Bygningsartikler

For trygg trafikk

må radio og navigasjonsutstyret
være i orden

Vi står til tjeneste med
nymontering og service

VARDØ ELEKTRO

Tlf. 103

Post boks 15

HAMMERFEST

Flytende Fryseri og Filetfabrikk

*PRODUKSJON AV HURTIGFROSSET FILET,
ROGN, HVALKJØTT ETC.*

Tilvirkning og omsetning av alle sorter fiskeprodukter

ALFRED JENSEN

HAMMERFEST

Telegramadresse: Alfred.

Telefon: Kontoret 400, 212, 386. Privat 539, 659, 507

Skips- og varemegler.

Dampskipsekspedisjon — Spedisjon — Kystbefraktning

Rep.: Nordlandslinjen, Harstad.

Godsrute: Oslo, Bergen, Finnmark.

Omsetter alt i fiskeprodukter.

Lager av tranemballasje — Agentur i sjø- og brannforsikring.

Medlem av Kystfartens Skipsmeglerforbund.